

Dəkəcop da Doru Tawureta Musa, Buk I: Dəkəcop

1-11

Kə Kanu kəlompəs doru kə afum

¹ Dəkəcop, kə Kanu kəwure kəm k'antəf. ² Tem tatəkə antəf ηenayə fe teyi, kubump kənayi kəba kəron. Mba Derkifin da Kanu dənayi sə domun kəron doc-bum yi. ³ Kə Kanu kəloku: «Pəwanəkəra peyi!» Kə pəwanəkəra peyi. ⁴ Kə Kanu kənəjk fə pəwanəkəra pentese. Kə Kanu kəngbey pəwanəkəra kə kubump. ⁵ Kə Kanu kəwe pəwanəkəra «dəsək», kə kəwe kubump «pibi.» Kə dəfəy deyi, kə bət-bət beyi, kə təyəne dəsək dəcəkə-cəkə.

⁶ Kə Kanu kəloku sə: «Pəkuyme peyi, nte təhsəne domun deyersene mə!» ⁷ Kə Kanu kəyə kə pəkuyme peyi kə pəngbey domun d'antəf kə dakəron, kə teyi tatəkə. ⁸ Kə Kanu kəwe pəkuyme mpe «kəm.» Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne dəsək da məraη.

⁹ Kə Kanu kəloku: «Domun nde deyi kəm tantəf mə, dolonkane tofo tin, pəwosu peyi, pəwur, pəyi takəron!» Kə teyi tatəkə. ¹⁰ Kə Kanu kəwe tofo towosu «antəf,» kə kəwe mofə mme mela domun mə «cəba.» Kə Kanu kənəjk fə tentese tatəkə. ¹¹ Kə Kanu kəloku sə: «Antəf ηəron pubuk, yika ηa defet, kə tək yokom nyə yende yoc-kom antəf kəron taciηa mə! Yəyə sə defet dakayi!» Kə teyi tatəkə. ¹² K'antəf ηəmon pəbuk, kə yika yəyə defet, kə tək yokom yəyə defet dakayi. Kə Kanu kənəjk sə fə

tentesə. ¹³ Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta maas.

¹⁴ Kə Kanu kəloku sə: «Yomotər-motər yeyi dəpəkuyme, nte tənsəne dəsək dəgbeyene kə pibi mə! Kə təyəne megbəkəre ma tem, dəsək kə meren.

¹⁵ Yəyəne yomotər-motər ya pəkuyme nyə yende yəc-səñ antəf pəwanəkəra mə!» Kə teyi tatakə. ¹⁶ Kə

Kanu kəwure yomotər-motər mərəñ *kə kəndet yi* . Pomot pəpəñ pətasərne dəsək, kə pomot pəfet

pətasərne pibi. Kə Kanu kəwure cəs kə kəndet. ¹⁷ Kə

Kanu kəndet yomotər-motər nyə dəkəm yəc-səñ antəf pəwanəkəra. ¹⁸ Pomot pəpəñ pətasərne dəsək,

pomot pəfet kə cəs yetasərne pibi, tənsəne pəwanəkəra pəgbeyene kə kubump. Kə Kanu kənəñk fə tentese.

¹⁹ Kə dəfəy deyi, kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta mañkəle.

²⁰ Kə Kanu kəloku sə: «Yeñesəm ya dəkəba yec-səp dəromun. Bəmp yec-fələr-fələr kəm tantəf!»

²¹ Kə Kanu kəwure səm yəpəñ ya dəromun dokom dokom, kə yeñerəñ-ñerəñ ya dəromun, kə domun

doñcop kəsəp. Kə Kanu kəwure sə bəmp dokom dokom. Kə Kanu kənəñk fə tentese. ²² Kə Kanu

kəmpocə yi pətət*, kə kəloku: «Nəyəne akombəra, nəla, nəlas domun da dəkəba, kə bəmp, yela antəf

kəron!» ²³ Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta kəcamət.

²⁴ Kə Kanu kəloku sə: «Antəf nəyə yeñesəm dokom dokom, səm yəcəl, yeliñe-liñe, kə səm ya

dəkulum, fəp fa yi kə dokom da yi!» Kə teyi tatakə. ²⁵ Kə Kanu kəwure səm ya dəkulum

dokom dokom, yəcəl dokom dokom kə yeliñe-liñe

* **1:22** «kəpocə pətət» = «kəsəñ yi baraka».

fəp dokom dokom. Kə Kanu kənəjk fə tentese.
²⁶ Kə Kanu kəloku: «Awa, palompəs fum teyi tosu, wəwurene kosu, nwe endetasərne lop ya dəkəba, bəmp ya darenc, yəcəl kə yeliŋe-liŋe ya dəntəf fəp mə!»

²⁷ Kə Kanu kəlompəs fum
 pəwurene kə nkən Kanu,
 kə kəlompəs ɲa ɲawurene kə nkən Kanu,
 wərkun kə wəran.

²⁸ Kə Kanu kəmpoce ɲa pətət, kə kəloku: «Nəyone akombəra, nəla, nəlas antəf, nəboc antəf tefan tonu! Nətasərne lop ya dəkəba, bəmp nye yeŋfelər darenc mə, səm kə yeliŋe-liŋe ya dəntəf fəp.» ²⁹ Kə Kanu kəloku: «Isəŋ nu yika nye yəyə defet dakayi mə, kə yokom ya tək. Yəyone nu yeri. ³⁰ Səm ya dəntəf, bəmp ya darenc, yefelər-felər ya darenc, kə yeliŋe-liŋe ya dəntəf, ca fəp nye yeŋesəm mə, isəŋ yi dəmnə yika yobuk yəyone yi yeri.» Kə teyi sə tatəkə.

³¹ Kə Kanu kənəjk fə mes məkə enayə mə fəp, mətət dəm mənayi. Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyone tataka ta camət-tin.

2

¹ Dəsək da camət-tin dadəkə, di d' analəpəs kəm, antəf kə ca yeləpəs nye. ² Tataka ta camət-mərəŋ, kə yolompəs ya Kanu fəp yelip, k'esak, k'eŋesəm tataka ta camət-mərəŋ ta yebəc yən. ³ Kə Kanu kəsəŋ tataka ta camət-mərəŋ pələli. K'eleləs pi, bawo dəsək dadəkə də Kanu kəsək yebəc ya kəlompəs yəkə enayi mə. ⁴ Dəkəyefe da kəm k'antəf də dadəkə, nte awure yi mə.

Dalə da Eden

Nte Mariki Kanu* owure antəf kə kəm mə, ⁵ ali tətək pa dale pin penayi fe antəf kəron, ali ayika na dale nin nenapon fe tem tətəkə. Bawo Mariki Kanu enatore fe wəcafən dəntəf, fum enayi fe sə, nwe embəc antəf mə. ⁶ Mba kifir kənc-pe dəntəf, nke kənc-dəməs antəf fəp mə.

⁷ Kə Kanu Kəpəñ kəsəle fum kəbof ka dəntəf. Kə Kanu kəfurup kə dololəm kifir ka kəyine doru, kə fum əyənə paka penəsəm. ⁸ Kə Kanu Kəpəñ kəmbəf tək yokom nde dale da Eden, kəca nke dec dempe mə, k'emberse di fum nwe enasel mə. ⁹ Kə Kanu Kəpəñ kəsəñe kə tək yokom yəbət kədi yomponəs-ponəs fəp, kələkene kətək ka kəyine wəyən katina nke kənacəmə nde dale dacə mə, kə kətək ka kəcərəne pətət kə pələc.

¹⁰ Kə kəngbəkə kəwur Eden, nke kənc-dəməs dale mə. Kə kəngbəkə kəñkə kəñkə kəyerəne dale disre waca mañkələ. ¹¹ Kəca kəcəkə-cəkə k'ənc-we «Pisəñ», ki kənəñkər atəf na Hawila fəp, nde kema kəyi mə. ¹² (Nde ambəp kema kəsoku pes mə, ncemcem yobotu ambəñc,† kə masar momotər-motər ‡.) ¹³ Kəca ka mərəñ k'əñwe «Kihəñ», ki kənəñkər atəf na Kus.§ ¹⁴ K'əñwe kəngbəkə ka maas «Tikər»*, ki kəcəpər kəca nke dec dempe dare da Asur mə. Kəngbəkə ka mañkələ kəyənə «Efərat.»

¹⁵ Kə Kanu Kəpəñ kələk fum, kə kəmbərse kə dale da Eden disre, a pəbəfət ca, pəbumənə sə di. ¹⁶ Kə Kanu Kəpəñ kətiñtiñ fum: «Məntam kədi yeri ya

* **2:4** Tewe ta Kanu «YHWH» təyənə, «Iyənə» kə pəyənə fe ti-ə, «Indeyənə.» † **2:12** Labunde docuca kənəñk, di d' əñwe «bədəliyəm.» ‡ **2:12** Masar mətət mme əñwe «ənəkəs» mə.

§ **2:13** Dif' əñwe məkə Ecopi kə Sudan. * **2:14** «Hidekəl»

dale dandε fəp. ¹⁷ Mba ta mədi pokom pa kətək ka kəcərəne pətət kə pələc de! Bawo dəsək ndε mandedi pokom pa ki mə, mənfi!»

¹⁸ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku: «Pəmar fε wərkun pəyi sona! Indelompəs wəmarəs kən, nte tənşəŋε ηayi mərəŋ mə.» ¹⁹ Kə Kanu Kəpəŋ kəŋkεε fum sem ya dale kə bemp ya dareŋc nyε kənwurε dəntəf mə, kədəməmən nte ende pəcwe yi mə. Nte tənşəŋε yowurε yən fəp yəyə mewe mme fum ende pəcwe yi mə. ²⁰ Kə fum əsəŋ sem yəcal fəp mewe, kə bemp ya dareŋc kə fum əsəŋ sə sem ya dəkulum fəp mewe. Mba ta fum taŋ, əsətə fε nwε endetam kəcmar kə mə. ²¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəsəŋ wərkun mere məpəŋ, k'endire. Kə Kanu kəwurε wərkun kəbent kəkəsək ka debəkəc. Kə kəluksərne sə, kə kəntaməs dənda. ²² Kə Kanu Kəpəŋ kəlompəsε wəran kəbent kəkəsək nke enawurε wərkun mə, k'əŋkene wərkun wəran nwε. ²³ Kə wərkun oŋkule: «Apayol!»

«Wəkawε taŋ,
kəbent ka bent yem,
tesem ta sem yem.»

Wəkawε andewe «wəran» wənəŋcənε ka wərkun, bawo nnə dis dem d' awurε kə.

²⁴ Ti tə wərkun əŋyefenε kas kə kεε kəsək pəkə pəyi taciŋa kə wəran kən. Nəkafələ ηayəne tesem tin tayi.

²⁵ Wərkun kə wəran kən fəp faŋan kəsəkər kə ηanayi, ta ηəŋlapərəne-ε.

*Kiciya kəcəkə-cəkə: Wərkun kə wəran kəbeləs
kəŋan nde dale da Eden
3:1-24*

3

Wərkun kə wəran: Kəbələs kəŋan nde dale da Eden

¹ Abok ηenacəre mes ηetas səm ya dale fəp nyε Kanu Kəpəŋ kənwurε mə. K'abok ηeyif wəran: «Kanu kələku nu yati: ‹A ta nədi yokom ya tək ya dale dandε?›» ² Kə wəran oloku abok: «Səndi yokom ya tək ya dale dandε yati. ³ Mba kətək nke kəyi dale dacə mə, Kanu kələku: ‹Ta nədi yokom ya ki, ta nəgbuŋεne ŋaŋ ki! Kə nəyə ti-ε, nəŋfi.›» ⁴ K'abok ŋoloku wəran: «Nəfəfi! ⁵ Bawo Kanu kəŋcəre, a dəsək nde nəndi yi mə, fər yonu yeŋmepε, nəyi pəmə Kanu nke kəŋcəre pətət kə pələc mə.»

⁶ Kə wəran enəŋk a pokom pa kətək pəmbət kədi, pəmbət kəməmən, pentam kəsəŋ kəcəre pətət kə pələc. Kə wəran ŋŋbotu pokom k'endi. K'əsəŋ wos wəkə ŋanasol mə, kə wəkakə sə endi. ⁷ Kə ŋamepε fər, kə ŋaŋcərene a kəsəkər kə ŋawur. Kə ŋaŋbotu bəpər ya kətək ka cəpəp*, kə ŋasət maŋkara kə ŋamberne mi.

⁸ Dec dərəfəy, nte tefef towur mə, wərkun kə wəran ŋane dim da Kanu Kəpəŋ, nke kəŋcətəs mə. wərkun kə wəran kə ŋaŋkə ŋagbəpne ŋabələ Kanu fər kirin, tək ya dale dadəkə dacə. ⁹ Kə Kanu Kəpəŋ kəwe wərkun kə kəyif kə: «Deke məyi-ε?» ¹⁰ Kə wərkun oloku Kanu: «Dim d' in' am dale disre, k'inesε, bawo iwur kəsəkər, ti t' iŋgbəpneε.» ¹¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəyif kə sə: «Anə 'mentər əm a kəsəkər kə məwur-ε? Cəpə məndi pokom pa kətək kəŋkə inamən' am mə ba?» ¹² Kə wərkun oloku: «Wəran nwe məsəŋ im mə, nkən əsəŋ im pi k'ina sə indi.»

* **3:7** bəpər ya f. «figuier», kətək kə nke kəmpon ŋde Yisrayel mə.

13 Kə Kanu kəyif wəran: «Ta ake tə məyəne tante-ε?»

Kə wəran oloku Kanu: «Abok ηetinjkər im, k'indi pokom pampε.»

14 Kə Kanu Kəpəη kəloku abok:

«Bawo məsəηε wəran kəciya,
kəsəη əm kənder pələc səm yəcəl,
kə səm ya dop fəp dacə.

Kor kə mənde məcliηεε,
məcdi kəbof mataka ma kiya kam doru fəp.

15 Kəbers əm k'inder dacə kə wəran,
kəyεfe nəna haη awut a wəran

kəbəp awut a mənə, Abok!

Wəran ende pəc-putək əm domp,
məna, Abok, məc-ηaη kə dəmnε atek.»

16 Kə Kanu kəloku wəran:

«Indeyə kəbəkəs kam kəc-cu'm.

Pəcuca pə mənde məc-kom.

Məfaη mam məndekə nda wos əm.

Mba endetasərn' am.»

17 Kə Kanu kəloku wərkun:

«Bawo, məηcəηkəl dim da wəran kam,
kə məndi pokom pa kətək nkε inamən' am kədi mə,
Indesəη antəf pələc tetam:

Pəcuca pə mənde məcsətər ηi yeri yam
dəsək o dəsək kiya kam doru fəp.

18 Yika ya dəkulum yə mənde məc-di.

Mba antəf ηende ηoc-kom am
bεηk kə ηgbəηkəb.

19 Kawonε ka tobu tam

kəndesəŋ' am kəc-səm kəcom
 haŋ tɛm nte məndelukus dəntəf
 nde məyəfɛ mə.
 Bawo kəbof kə məyəŋɛ,
 dəkəbof məndesə-lukus.»

²⁰ Kə wərkun əsəŋ wəran kən tewə ta «Hawa»†,
 bawo nkən Hawa əyəŋɛ iya wəka afum a doru fəp.

²¹ Kə Kanu Kəpəŋ kələmpɛ Adama kə wəran kən,
 Hawa, yamos ya akata, k'ember ŋa yi.

²² Kə Kanu Kəpəŋ kələku: «Ah! Nte fum ende pəyi
 oŋ pəmə səna mə, pəcərə pələc kə pətət, səkəmbərne
 ta pətɛŋc kəca pələk sə pokom pa kətək kəyine
 wəyəŋ, pədeyi oŋ doru katina.» ²³ Kə Kanu Kəpəŋ
 kəwurene kə dalɛ da Eden disre, pəkəbəc antəf nyɛ
 kənasələ kə mə. ²⁴ Nte Kanu kəwurene fum dalɛ da
 Eden mə, kə kəŋcəmbər mələke ‡ ntende dec dəmpɛ
 dalɛ da Eden, kə dakma nde deŋcfikələ dec-cəsəŋɛ
 nɛŋc, nte təŋsəŋɛ ta alətərne kətək ka kəyine wəyəŋ
 mə.

4

Kayin kə Abəl

4:1-26

¹ K'Adama ŋambəpene kə wəran kən Hawa, kə
 Hawa embəkəs, k'oŋkom Kayin. Kə Hawa oloku:
 «İsətə wan wərkun kəmar ka Kanu disre.» * ² Kə
 Hawa oŋkom sə wəfət ka Kayin nwe anawe Abəl mə.

K'Abəl ende pəyəŋɛ wəkək ka cir kə ŋkesiya. Kə
 Kayin əyəŋɛ wəbifti. ³ Kə tɛm tələma tende tɛbəp

† 3:20 «Iya», nwe əsəŋ kəyi wəyəŋ ‡ 3:24 Serubəŋ-mələke mə,
 mme mombum dəbe da Kanu mə. Serubəŋ səyə dobomp da fum,
 dis da kusunuŋku, kə səyə sə baŋca yefələre * 4:1 «Kayin» = H.
 «kəmar»

mə, kə Kayin əlek yokom ya dəntəf, k'ənkere yi Kanu kədelonə. ⁴ K'Abel nkən sə, ənkere yokom yəcəkə-cəkə ya yəcəl yən kə moro ma yi. Kə Kanu Kəpən kəməmənə Abel kə kəlonə kən fər yətət. ⁵ Mba Kanu kəməmənə fə Kayin kə kəlonə kən fər yətət. Kə pəntele Kayin, k'əney kəro. ⁶ Kə Kanu kəyif Kayin: «Ta ake tə pəntelən' am-ε, ta ake tə mənəye kəro-ε? ⁷ Kə mənəkət bel-bel-ε, məndesel. Kə kə mənəkət pələc-ε, kiciya kəy' əm dəkusunka kə məfan ma ki mey' əm. Mba məser mətasərne ki.»

⁸ Kə Kayin əncəpər wənç Abel. Mba nte ηanayi dale mə, kə Kayin eyəfər wənç Abel kəsutəne, k'endif kə.

⁹ Kə Kanu kəyif Kayin: «Deke wənç əm Abel eyi-ε?» Kə Kayin oloku fə: «İncərə fə. Cəpə wəkəkəs kən iyənə ba?» ¹⁰ Kə Kanu kəloku Kayin: «Cəke cə məyə wənç əm-ε? Dim da mecir ma wənç əm dey i kəkule-kule kəyefe dəntəf haη nnə iyi mə. ¹¹ Ndekəl oη, kətolan' am k'antəf ηender pələc, nηe ηəwani kusu kə məsəηe ηi kəmerəs mecir ma wənç əm mə. ¹² Kə mənde məcbəc antəf-ε, ηəfəde ηəcsəη əm pəbotu pa ηi. Ti tə pənde pəntelən' am məc-cepε-cepε dəkəbəc.»

¹³ Kə Kayin oloku Kanu: «Pələl pa kiciya kem pəmbək kəsare. ¹⁴ Məmbeləs im məkə nnə antəf ηam ηəbi ηeyi mə. Pənamar im kəgbəpən' am, kə kəcepε-cepε dəntəf, kə fum əmbəp im dənda-ε, pədif im.» ¹⁵ Mba, kə Kanu Kəpən kəloku kə: «Kə fum endif Kayin-ε, aηlukse ayek ηən camət-mərəη.» Kə Kanu kəηgbesi Kayin nte təηsəηe aηe ηambəp kə mə, ta ηasut kə ηadif. ¹⁶ Kə Kayin owur fər ya Kanu kirin dale da Eden, k'ənkə pəyi atəf ηa Nədu nde dec

dempɛ dale da Eden mə.

Awut kə Awut-sə a Kayin

¹⁷ Kə Kayin ɲambəpɛnɛ kə wəran kən. Kə wəkakə embəkəs k'ɔŋkom Henok. Kə Kayin owurɛ dare k'əsəŋ di tewe ta wan kən Henok. ¹⁸ Kə Henok ɔŋkom Iradu, k'Iradu ɔŋkom Mehuyayɛl, kə Mehuyayɛl ɔŋkom Metusayɛl, kə Metusayɛl ɔŋkom Lemək.

¹⁹ Kə Lemək elɛk aran mɛrəŋ, pacwe wəkin «Ada,» kə wəka mɛrəŋ «Cila.» ²⁰ K'Ada ɔŋkom Yabal, nkən ɔyɔnɛ wətem ka akɛk yɔcəl acepɛ-cepɛ. ²¹ Tewe ta wɛŋc tɛnayɔnɛ Yubal: Nkən ɔyɔnɛ wətem k'afer cɔŋkəlo k'afula luk. ²² Kə Cila nkən sə dəmnɛ ɔŋkom Tubal-Kayin, nwe ɛŋcgbɛc ca fəp ya kəpər kə ya fɛc mə. Wəkirɛ kən aŋcwe Nahama. ²³ Kə Lemək oloku aran ɔn:

«Ada kə Sila nəcəŋkəl dim dem!

Aran a Lemək nəsu ləŋəs nəcəŋkəl moloku mem.

K'asut im-ɛ, indif fum.

K'ambopər im-ɛ, indif wanfɛt.

²⁴ Kə pəyɔnɛ fə padif afum camət-mɛrəŋ

kəlukse ayɛk ɲa Kayin-ɛ,

andedif afum 77,

a paclukse ayɛk ɲa Lemək.»

²⁵ Adama kə Hawa ɲasətə sə wan. Kə Hawa ewe kə «Set», ti tə tatəkə «Kanu kəsəŋ im sə wələma kədəyən' em Abɛl wəkə Kayin endif mə.»

²⁶ Kə Set ende pəkom wan pac-we kə Enəs. Tɛm tatəkə t' anacop kəkər-koru tewe ta Kanu Kəpəŋ.

5

Kəyɛfɛ Adama haŋ Nuha

¹ Buk ba dokombəra da Adama bə bambə. Dəsək ndə Kanu kəsəl Adama mə, k'əsəl kə, pəwurene kə nkən Kanu. ² wərkun kə wəran k'əsəl ɲa, k'ompoce ɲa pətət, k'ewe ɲa tewe ta «fum,» tēm ntə eɲc-səl ɲa mə.

³ Adama endesətə meren 130, k'əsətə wan wəwurene kə nkən, pəmə təkə eyi mə, k'əsəɲ kə tewe ta Sət. ⁴ Ntə Adama oɲkom Sət mə, k'eyi sə doru meren 800, mmə enasətə sə awut arkun k'awut aran mə. ⁵ Kəwon ka Adama doru kənasətə meren 930, a k'endefi.

⁶ Sət enasətə meren 105, a k'endekom Enəs. ⁷ Ntə Sət oɲkom Enəs mə, k'eyi sə doru meren 807, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran ələma mə. ⁸ Kəwon ka Sət doru kənasətə meren 912, k'efi.

⁹ Enəs enasətə meren 90 a pədekom Kenan. ¹⁰ Ntə Enəs oɲkom Kenan mə, k'eyi sə doru meren 815, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran ələma mə. ¹¹ Kəwon ka Enəs doru fəp kənasətə meren 905, k'efi.

¹² Kə Kenan əsətə meren 70 a k'endekom Mahalalel. ¹³ Ntə oɲkom Mahalalel mə, kə Kenan eyi sə doru meren 840, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran ələma mə. ¹⁴ Kəwon ka Kenan doru fəp kənasətə meren 910, k'efi. ¹⁵ Mahalalel enasətə meren 65 a k'endekom Yereɲdu. ¹⁶ Ntə Mahalalel oɲkom Yereɲdu mə, k'eyi sə doru meren 830, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran ələma mə. ¹⁷ Kəwon ka Mahalalel doru fəp, kənasətə meren 895, k'efi. ¹⁸ Yereɲdu enasətə meren 162 a k'endekom Henok. ¹⁹ Ntə Yereɲdu oɲkom Henok mə, k'eyi sə doru meren 800, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran ələma mə. ²⁰ Kəwon ka Yereɲdu doru fəp kənasətə meren 962, k'efi.

²¹ Henok ɛnasətɔ meren 65 a k'endekom Metusela. ²² Nte Henok oŋkom Metusela mə, k'əsətɔ sɔ meren 300 ɲasol kɔ Kanu. K'oŋkom sɔ awut arkun k'aran alɔma. ²³ Kəwon ka Henok doru fəp kənasətɔ meren 365. ²⁴ Kɔ Henok ɛɲcəme dɔpɔ da Kanu darəŋ, kɔ tende telip, bawo Kanu kənalək kɔ pəyi wəyən.

²⁵ Metusela ɛnasətɔ meren 187 a k'endekom Lemək. ²⁶ Nte Metusela oŋkom Lemək mə, k'əsətɔ sɔ meren 782, mmɛ ɛnakom sɔ awut arkun k'awut aran alɔma mə. ²⁷ Kəwon ka Metusela doru kənasətɔ meren 969, k'efi.

²⁸ Lemək ɛnasətɔ meren 182 a k'endekom wan wərkun. ²⁹ Kɔ Lemək ewe wan wəkakɔ «Nuha.»* K'oloku: «Wəkawɛ ende pəcyaməsɛ-yaməsɛ su, kəcəm-cəmɲɛ ka pucuy mɲɛ yɛbəc yocuca nyɛ waca womboc antɔf nyɛ, Kanu Kəpəŋ kənasəŋ pələc te tosu mə.» ³⁰ Nte Lemək oŋkom Nuha mə, k'eyi sɔ doru meren 595. K'oŋkom sɔ awut arkun k'awut aran alɔma. ³¹ Kəwon ka Lemək doru fəp kənasətɔ meren 777, k'efi.

³² Nuha ɛnasətɔ meren 500 a k'endekom Semy, Ham, kɔ Yafɛt.

6

Kanu kəŋcəm-cəmɲɛ kən kənim ka afum doru

¹ Nte afum ɲaŋcop kəla antɔf kəroŋ mə, k'aŋkoməs ayecəra. ² Kɔ mɛləke ɲanəŋk fɔ ayecəra aka afum ɲantesɛ. Kɔ ɲayək-yək aran aŋan ayecəra akakɔ dacɔ. ³ Kɔ Kanu kəloku: «Ifaŋ fɛ kəsak afum ɲayinə kifir kəyine doru nkɛ inasəŋ ɲa mə, bawo fum sɛm dəm yɔ. Kəyi kən doru kəfɔde kəc-cəpər sɔ meren

* 5:29 Nuha = H. «kəyaməs-yaməs»

120.» ⁴ Təm tatəko tə afum aŋeci ŋanayi doru, nte mələke * ŋantəfərne ayecəra aka afum, a kə ŋasəŋ ŋa awut mə. Awut akakə ŋanayəne abe akur a təm tatəko.

⁵ Kə Kanu Kəpəŋ kəŋəŋk fə deyeŋki bəkəc da afum dəla doru, dəsək o dəsək məcem-cəmne mələc gbəcərəm mə afum ŋayine. ⁶ Kə Kanu Kəpəŋ kəŋəŋne telər kəsəl kən fum, k'abəkəc ŋeŋkafələ kə. ⁷ Kə Kanu kəloku: «Kənim k'inder afum aŋe inasel mə, kəyefe afum, kəbəp sem, kəkə ka yeliŋe-liŋe haŋ bemp ya dareŋc, bawo iŋəŋne telər kəsəl kəŋan.» ⁸ Mba kə Nuha əsətə kəŋanənə ka Kanu Kəpəŋ, bawo Kanu kənanəŋk dolompu dən.

Kanu kəyac Nuha

⁹ Təcəpərəne ta Nuha k'awut-sə ən tətə: Nuha, fum wətət enayi pələmp, ŋasol kə Kanu. ¹⁰ Nuha, awut maas ŋə enakom: Semy, Ham kə Yafət.

¹¹ Mba nno fər ya Kanu kirin, afum ŋanatese fe bəkəc. Mes mələc gbəcərəm mənayi doru. ¹² Kanu kənanəŋk a doru desəkrə, bawo afum fəp ŋanagbaymə-gbaymə dəpə dətət. ¹³ Ti t' enasəŋe Kanu kəloku Nuha: «Iŋcem-cəmne kəmələk yeŋesəm ya doru fəp, bawo tes taŋan təsəŋe kə doru dəla kədəkətərəne, kənim ŋa k'inder doru. ¹⁴ Məcaŋe abil ŋəpəŋ cəbam ca kawə, məwure ŋi sədəkələ səlarəm, məsop ŋi kərtal tedisre kə todoru. ¹⁵ Nte tə məndecəŋ ŋi: Nəbəl cururu 300 (mətər 137), ŋəwəkəl cururu 50 (mətər 23), ŋotukmə cururu 30 (mətər 14). ¹⁶ Məgbəpər ŋi tadareŋc, məsak kururu katin (mətər daco) kəyefe nde

* **6:4** «awut a canu», «afum apəŋ», kə pəyənə fe ti-e, «afum aŋe ŋanayo mewe məpəŋ mə.»

kəron̄ haŋ nde dəkəpom, məwure ŋi kumba kəsək, mədeŋər ŋi dek maas. ¹⁷ Bawo ina, domun delarəm † d' indesak nde dendemələk ca fəp mə. Mpe o mpe peŋesəm doru mə, pendefi. ¹⁸ Kə mən̄a, indecaŋəs danapa dosu, məde məberε debil kə wəran kam, awut am k'aran aŋan! ¹⁹ Məde məbersεne sə ŋi disre sem ya doru fəp merəŋ merəŋ, workun kə wəran, nte təŋsəŋe nade nəyi doru kə yi mə. ²⁰ Sem yeŋesəm ya doru fəp, yorkun kə yeran, yefet kə yəpəŋ, yede yələtərn' am nte təŋsəŋe yi sə yede yeyi doru mə. ²¹ Awa, məten yeri fəp, məməŋkərne yi nte təŋsəŋe nade nəc-səto yedi nəna kə yi mə.»

²² Ti tə Nuha εnayə, εnayə mes fəp mme Kanu Kəpəŋ kənaloku kə mə.

7

Nuha kəberε kən debil

¹ Kə Kanu kəloku Nuha: «Məberε abil disre, mən̄a k'afum am fəp, bawo iŋkəkce a mən̄a sona gboŋ (mən' olomp) mən' εceps' em darəŋ anapa am fəp daco. ² Mələkene sem yətət camət-merəŋ camət-merəŋ, yorkun kə yeran, mba sem yelec, məlek yi merəŋ merəŋ: Workun kə wəran gbəcərəm. ³ Kə bemp, mələkene yi fəp daco, yorkun camət-merəŋ kə yeran camət-merəŋ. Ti t' endesəŋe yi sə yeyi doru. ⁴ Pəŋcəme mata camət-merəŋ, itore wəcafən mata 40 kə pibi 40 camcam. Tem tatəkə indefəŋ nnə doru afum aŋe inasel mə fəp.» ⁵ Nuha εnayə məyə fəp, mme Kanu Kəpəŋ kənaloku kə mə.

Kətup kəpəŋ

† 6:17 «wəcafən indetore pəkal doru fəp.»

⁶ Nuha enasotō meren 600 a kō domun den-dekal antōf. ⁷ K'emberē debil kō wəran kōn, awut ʔn k'aran aŋan, nte tōŋsōŋe ŋayacāne domun nde denaban antōf mō. ⁸ Sēm yōtōt kō yelec, bemp kō sēm yefet-yefet nyē yeŋliŋe-liŋe mō fəp, ⁹ kō Kanu kəmbērse yi abil disre nde Nuha eyi mō, mērəŋ mērəŋ yorkun kō yeran, pəmō tōkō Kanu kənaloku ti mō. ¹⁰ Nte tataka ta camət-mērəŋ teŋcepər mō, kō domun dəmban antōf. ¹¹ Kəren nke Nuha ʔsōtō meren 600, tataka ta wəco kō camət-mērəŋ, ŋof ŋa mērəŋ disre, kō domun dombuŋce dəcəŋgbōkō fəp, kō kəm kəŋgbite pəpəŋ. ¹² Kō wəcafən oŋcop kətuf mata 40 kō pibi 40. ¹³ Dəsək dayi dō Nuha enabere debil kō wəran kōn k'awut ʔn, Semy, Ham, kō Yafet, k'aran aŋan maas, ¹⁴ kō sēm ya dop kō ya dare yin-yin kō sēm yefet-yefet, bemp kō mataktaka. ¹⁵ Kō yeŋesəm (sēm) yorkun kō yeran mērəŋ mērəŋ nyē yenayi doru mō, kō yender nde abil ŋa Nuha ŋeyi mō. ¹⁶ Kō yorkun kō yeran sēm dokom fəp kō yembere abil disre pəmō tōkō Kanu kənaloku ti Nuha mō, kō Kanu kəŋgbətər ŋa kumba.

¹⁷ Kō domun dəmban antōf mata 40, nte domun dəmpē mō, k'abil ŋofoy. ¹⁸ Nte domun dəŋc-pē mō, ti tō abil ŋoŋc-foy. ¹⁹ Kō domun dəmberene kəpe haŋ kō mōrō meŋeci fəp mēŋkale. ²⁰ (Teləpəs oŋ kō domun dəmpē haŋ kō deŋcepər cururu wəco kō kəcamət mōrō kəroŋ). Kō domun dəmpē kō dəŋkal mōrō meŋeci haŋ cururu wəco kō kəcamət (mētər camət-mērəŋ). ²¹ Ca nyē yenayi antōf kəroŋ, a yecŋesəm mō fəp, kō yefi: Bemp, sēm yōcōl, sēm ya dop kō yeliŋe-liŋe fəp kəbəp afum. ²² Kəyefe paka mpē pənayi antōf kəroŋ a pec-ŋesəm mō, kō

pefi. ²³ Kə Kanu kəfəŋ dəntəf paka mpε peŋc-ŋesəm mə, kəyefe fum haŋ kəbəp sēm yəpəŋ, yefet-yefet kə bəmp, k'enim yi doru fəp. Mene Nuha gbəcərəm, aka kələ kən disre kə sēm nyε yənayi debil mə, ŋanafis.

²⁴ Domun dənabaŋ antəf haŋ mataka 150.

8

Domun kəwosər

¹ Kə Kanu kəŋcem-cəmne Nuha, sēm ya dop kə yəcəl ya dare, nyε yənayi kə Nuha abil disre mə. Kə Kanu kəwure afef doru, kə domun doŋcop kətor.

² Kəba ka dəntəf kə dareŋc cəmərene, kə wəcafən esak kətuf. ³ Kə domun dembele antəf kəroŋ tepic-tepic. Mata 150 disre, kə domun dəŋcese dəntəf.

⁴ Tataka ta wəco kə camət-mərəŋ (17), ŋof ŋa camət-mərəŋ, k'abil ŋende tərə tin ta Ararat kəroŋ. ⁵ Kə domun dəŋcese haŋ ŋof ŋa wəco. Tataka təcək-cəkə ta ŋof ŋaŋəkə, kə mərə meŋeci moŋcop kəwure səbomp.

⁶ Tataka ta 40, kə Nuha eŋgbiti wunder nwe enaber abil mə. ⁷ K'esak abəmp ŋa ser * ŋin kə ŋəŋkə. Pəwon fe kə ŋoluksərne, pənamar Nuha pəkar domun delip kəwosər dəntəf.

⁸ Kə Nuha esak sə antantoriya kəkə-məmən kə pəyənε fə domun d'ontor-ε. ⁹ Mba ŋenasətə fe kəfo nke ŋentam kəndε mə, bawo domun dənasərəbaŋ antəf fəp, kə ŋoluksərne nde debil. Kə Nuha entəŋc kəca k'osumpər ŋi, k'emberse debil.

¹⁰ K'eŋkar sə mata camət-mərəŋ, k'esak sə ŋi. ¹¹ K'antantoriya ŋoluksərne dec dərəfəy ŋəgbəm təbəpər təcəŋk ta

* **8:7** «abəmp ŋa Mənar,» kə pəyənε fe ti-ε «kəwan ka aser.»

kətək nke aṅwe «olif» mə. † Kə Nuha eṅcərə katina a domun deṅcəse. ¹² K'eṅkarene sə haṅ tataka ta camət-merəṅ, k'esak sə antantoriya. Mba nte ṅi ṅəṅkə mə, ṅenalukus fe sə nnə eyi mə.

¹³ Tataka təcəkə-cəkə ta ṅof ṅəcəkə-cəkə ṅṅe Nuha əsətə meren 601, ti tə domun deṅasak antəf. Kə Nuha eṅgbipi abil, k'əməmən doru. K'eṅəṅk fə domun fəp dowosər. ¹⁴ Tataka ta 27, ṅof ṅəcəkə-cəkə ṅayi, antəf fəp ṅenawos fər.

¹⁵ Kə Kanu kəloku Nuha: ¹⁶ «Məwur abil disre, mənə kə wəran kam, awut am k'aran aṅan. ¹⁷ Məwurene sə sem yeləpəs nye yeyi abil disre kə mənə mə. Kə bəmp dokom fəp, sem yefet kə yəpəṅ, yesam doru yokom.» ¹⁸ Kə Nuha owur debil nkən kə wəran kən k'awut ən k'aran aṅan. ¹⁹ Kə sem, bəmp kə yeliṅe-liṅe yowur fəp dokom dokom.

²⁰ Kə Nuha olompəs dəkələnne, nde entam kəc-lənne Kanu Kəpəṅ mə. Sem kə bəmp yətət daco k'elek yin-yin, k'endif yi, k'əṅcəf yi nde dəkələnne kəron. ²¹ Kə Kanu Kəpəṅ kəmbarṅ ambəṅc ṅobotu ṅa kələnne, kə kəlökune dəbəkəc, «İfəsəṅ antəf pələc teta fum. Kaṅce kə, bawo afum məcəm-cəmne mələc meyi ṅa dəbəkəc kəyefe dowut daṅan, mba ifəsələsər ca nye yeṅesəm doru pəmə nte intep ti kəcyə mə.»

²² «Kəwon ka antəf doru fəp,
kəbəf kə kətəl,
pəwonu kə pəcaṅki,
kətən kə derəṅ,
dəsək kə pibi,

† **8:11** Kətək kə nke aṅwure moro mme antam kidi, pamotene ki dəlamp, kə pəyəne fe ti-e pəsəm pokom pa ki.

yəfədelip.»

9

Kanu kədəramə kən Nuha

¹ Kə Kanu kəmpocə Nuha pətət k'awut ən, kə kəloku ɲa: «Nəyənə akombəra, nəkom pəlarəm, nəlas antəf. ² Kəyefə məkə, səm ya doru fəp, kəbəp bəmp, səm yəfət kə lop, yende yec-nese nu. Nəndetam kəc-səm yi. ³ Paka o paka mpə peyi wəyəŋ pəc-kət mə, pəyənə nu peri pəmə nte inasən nu yokom ya yika yəcaŋk kə ya tək mə. Isən nu oŋ ndəkəl yayəkə fəp. ⁴ Mba pəmar fə nədə nəc-səm wəsəm nwə wəsərəyə mecir mayi mə. * ⁵ Indeyif nu teta mecir monu, mmə məyənə kəyi doru konu mə. Indeyif sə ti səm fəp nyə yendedif fum mə. Pəmə nte indeyif ti fum nwə endedif wəŋc mə.»

⁶ «Nwə endif fum mə, pəmar padif sə (məna wəkayi), bawo Kanu kəlompəs fum pəwurene kə nkən sərka. ⁷ Kə nəna, nəyənə akombəra, nəkom pəlarəm, nəsaməsər doru.»

⁸ Kə Kanu kəloku sə Nuha k'awut ən: ⁹ «K'ina, isən nu temer kəsek ka danapa kə nəna, kəbəp k'awut-sə anu kə nəna nəŋcəpər-ε ¹⁰ kə ca fəp nyə yənəŋkər nu mə: Bəmp, səm ya dare kə ya dop, nyə yowur debil mə, kə nyə andekom nnə doru mə. ¹¹ Isən nu temer, nte t' indeyə: Domun dəfədesədi antəf, wəcafən əfədesəyi nwə endeləsər antəf mə.» ¹² Kə Kanu kəndəŋər: «Paka pa danapa dosu pəmpə mpə pendeyi su dacə kə nəna, kəbəp ka ca yəŋesəm doru o doru mə. ¹³ Isəkən ambəŋcəran (asiŋki) ŋem nde

* **9:4** Wəsəm nwə antəfay amera mə.

dəkəm. In' ende kəc-cəm-cəməs im temer nte isəŋ antəf mə. ¹⁴ Təm o təm nte wəcafən ende pəc-biyε, a asinji ŋowur mə, ¹⁵ inçəm-cəmne temer təkə inasəŋ' un kə ca nyε yeŋesəm doru mə, wəcafən əfədesətuf nwe endesələsər ca ya doru fəp mə. ¹⁶ K'Inç-kəna-nəŋk asinji-ε, inçəm-cəmne temer ta doru o doru nte inasəŋ' un, kə ca fəp nyε yeŋesəm doru mə.»
¹⁷ Kə Kanu kəŋgbəkərene sə moloku mame Nuha: «Asinji ŋementər temer nte isəŋ nu kə ca ya doru nyε yeŋesəm mə.»

Nuha k'awut-ən maas: Doru dofu, kə kiciya kəfu
 Sə

¹⁸ Awut a Nuha aŋε ŋanawur debil mə ŋanayəne: Semy, Ham, kə Yafet. Ham əyənε papa wəka Kanahan. ¹⁹ Awut a Nuha akanε maas ŋagbəkəre sə kəlas antəf.

²⁰ Kə Nuha əyənε wəbifti antəf k'əmbəf len yokom. † ²¹ Kə Nuha omun member k'ənçis. K'əŋkə pəwur kəsəkər nde abal ŋən disre. ²² Nte Ham papa wəka Kanahan ənəŋk kas Nuha pəyi kəsəkər mə, k'əŋkə pələku ti awenç aŋa mərəŋ, aŋε ŋanayi nde doru mə. ²³ Semy kə Yafet ŋalək kəloto. Mərəŋ maŋan fəp, kə ŋaŋkumpəne kəloto kaŋkə dəcəro. Kə ŋaŋkə tokəməntərə kə ŋaŋkə ŋabəp papa kəŋan pəyi kəsəkər. Kə ŋaŋkump kə kəsəkər kəŋkə enafəntərə mə. Mba nte ŋanakafəli cəro cəŋan a kə ŋaŋkə kas kəŋan tokəməntərə mə, ŋananəŋk fε kas kəŋan kəsəkər. ²⁴ Nte pəŋçerŋε Nuha kəcis kaŋkə disre mə, k'aloku kə təkə pənayi kə nte enacis mə, kə təkə wan kən wələpəs enayə kə mə. ²⁵ Kə Nuha oloku:
 «Intolane Kanahan pələc!

† **9:20** Len yayəkə yə aŋwe «win» iy'ambəf Yisrayel nyε yokom yayi yəŋsəŋ member mə.

Kanahan pəyənə wəcar ka acar a awənç anja!» ²⁶ Kə

Nuha oloku sə:

«Intola Kanu Kəpən, Kanu ka Semy,

Kanahan pəyənə wəcar kəjan!

²⁷ Kanu kəyac Yafət!

Yafət pəyi abal ɲa Semy disrə,

Kanahan nkən pəyənə wəcar kəjan!»

²⁸ Kə Nuha eyi sə doru meren 350, nte domun dɛlarəm deɲcepər mə. ²⁹ Kəwon ka Nuha doru fəp, kənasətə meren 950, a k'endefi.

10

Dokombəra da awut a Nuha dende

Tɛla ta afum doru

¹ Dokombəra da awut a Nuha: Semy, Ham, kə Yafət dende. Awut a Nuha ɲanakom awut, nte domun dɛlarəm deɲcepər mə.

² Awut a Yafət ɲanayənə: Komər, Makək, Maday, Yawaɲ, Tubal, Mɛsek, kə Tiras. ³ Awut a Komər: Askenas, Rifat, kə Tokarma. ⁴ Awut a Yawaɲ: Elisa, Tarsis, Kitim, kə Dodanim. ⁵ Awut akakə ɲanakom afum anɛ ɲayersənə kəndə cəba kəsək mə, kə tɔf yaɲan, kə cusu cəjan, kə cusuɲka cəjan nde tɔf yaɲan.

⁶ Awut a Ham ɲanayənə: Kus, Misira, Put, kə Kanahan. ⁷ Awut a Kus: Seba, Hawila, Sabta, Rahəma, kə Sabətəka. Awut a Rahəma: Saba kə Dedan. ⁸ Kus ɛnakom sə Nimrod, nkən onuɲkənə kəyənə korgba doru dende. ⁹ Nimrodu ɛnayənə wəpən korgba nde fər ya Kanu Kəpən kirin. Ti tə alokənə: «Pəmə Nimrod, korgba kəpən nde fər ya Kanu Kəpən kirin.» ¹⁰ K'ənɲekərə dəbe kərəsna

Babel, Erek, Akad, kə Kalne nde atəf ɲa Siɲhar.
¹¹ Dəndo atəf ɲaɲəkə ɲə Asur ənawur, k'eqəmbər
 Niniwe, dare da Rehobot, Kalah, ¹² kə Rεseɲ, dare
 dəpəɲ dəkə dənayı Niniwe kə Kalah daco mə.

¹³ Kə Misira ənayəne wətem k'afum aɲe: Aka Lud,
 aHanam, aLehab, aNaftu, ¹⁴ aPatərus, aKasəlu
 (aɲe aPələset * ɲawur daco mə) k'aKaftor.

¹⁵ Kə Kanahan oɲkom Cidoɲ, coco cən, kə Het.
¹⁶ Kanahan ənayəne wətem ka cusuɲka cəlarəm:
 Aka Yebus, 'Amər, aKirkas, ¹⁷ aHewi, aHarki, aSini,
¹⁸ 'Arwad, aCemar, aHamat. Ti disre kə cusuɲka ca
 Kanahan cənde cəsaməsər. ¹⁹ Cələɲcər ca aKana-
 han cənəkə kəyefe Cidoɲ, Kerar kəsək, haɲ Kasa,
 kə kəca ka Sodom, kəca ka Komora, kəca ka Adma
 kə kəca ka Ceboyim, haɲ Lasah. ²⁰ Awut a Ham ɲə
 akakə, dəcusuɲka cusuɲka, dəcusu cusu, dətəf təf.

²¹ Kə Semy wəbe ka Yafet, əsətə sə awut. Semy
 əyənə wətem ka Heber k'afum ən fəp. ²² Awut a
 Semy ɲanayənə: Helam, Asur, Arpaksadu, Ludo,
 k'Aram. ²³ Awut a Aram ɲanayənə: Huc, Hul,
 Kəter kə Mas. ²⁴ Arpaksadu ənakom Selah. Kə
 Selah oɲkom Heber. ²⁵ Kə Heber oɲkom awut arkun
 mərəɲ. Tewe ta wəkin tənayənə Pelek,† bawo
 təm tən tə antəf ɲənayerənə. Kə tewe ta wəɲc
 tənayənə Yoktan. ²⁶ Kə Yoktan oɲkom Almodad,
 Sələf, Hatsarmawet, Yerah, ²⁷ Hadoram, Husal,
 Diklah, ²⁸ Hobal, Abimayel, Saba, ²⁹ Ofir, Hawila,
 kə Yobab. Akanə fəp awut a Yoktan ɲanayı. ³⁰ Kə
 ɲandə kəyefe ka Mesa, Sefar kəsək, haɲ nde mərə
 ma nde dec dəmpə mə. ³¹ Awut a Semy ɲə akakə,
 dəcusuɲka cusuɲka, dəcusu cusu, dətəf təf.

* **10:14** = aka Filistiya, Filistiya = Pələset. † **10:25** Pelek = H.
 «kəyerənə»

³² Cusuŋka ca awut a Nuha cə cacəkə, kə təkə aŋkom ŋa mə. Afum akanɛ ŋə afum ŋawur dəris a kə ŋandeyersɛnɛ dɛntəf, doru fəp nte domun dɛlarəm dɛŋcɛpər mə.

11

Kələ kəŋeci ka Babel

¹ Təm tatəkə doru fəp kusu kin k'aŋc-cəp, pac-loku, moloku min mayi. ² K'afum ŋande ŋakə kəca nke dec dɛmpɛ mə, kə ŋanəŋk məɾə atəf ŋa Siŋhar, kə ŋandɛ mi dacə. ³ Kə ŋalokɛnɛ: «Pasut birik, pacəf bi!» Kə birik bəcəf babəkə bəyənɛ ŋa masar, kə kərtal kəyənɛ ŋa dos. ⁴ Kə ŋaloku sə: «Paŋkən, pacəmbər dare kə kələ nke domp da ki dendəkə haŋ dəsə kəm mə. Nte təŋsəŋɛ pasətə tewɛ mə, təsəŋɛ su sə kətəsaməsər doru.»

⁵ Kə Kanu Kəpəŋ kəntor kədəməmən dare kə kələ nke afum ŋaŋc-cəmbər mə. ⁶ Kə Kanu kəloku, «Nəməmən afum aŋɛ! Fəp faŋan kusu kin kə ŋaŋcəp. Nəməmən sə nte ŋaŋcəp kəyə mə. Tələm o tələm teyi fɛ nte təŋmənɛ ŋa kəyə ka tɛfaŋ taŋan mə. ⁷ Paŋkən, pator, paŋəŋkəl-nəŋkəl kusu kəŋan nte təŋsəŋɛ ta ŋanenɛnɛ sə mə.» ⁸ Kə Kanu kəsaməsər ŋa doru, kə ŋasak kəcəmbər dare. ⁹ Ti t' awenɛ di Babel, bawo difə Kanu Kəpəŋ kənanəŋkəl cusu, kə kəsaməsər afum doru.

Tecepərənɛ ta Semy kə awut ən, kəbəp ka Abram

¹⁰ Tecepərənɛ ta Semy tɛntɛ: Semy ɛnasətə meren 100, a pədəkom Arpaksadu, teren ta mɛrəŋ nte domun dɛnasak antəf mə. ¹¹ Kəkom ka Arpaksadu kə Semy eyi sə doru meren 500, mme ɛnakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹² Arpaksadu enasətə meren 35, a pədekom Selah. ¹³ Kəkom ka Selah, Arpaksadu enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁴ Selah enasətə meren 30, a pədekom Heber. ¹⁵ Kəkom ka Heber, Selah enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁶ Kə Heber əsətə meren 34, a pədekom Pəlek. ¹⁷ Kəkom ka Pəlek, Heber enasətə sə meren 430, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁸ Pəlek enasətə meren 30, a pədekom Rehu. ¹⁹ Kəkom ka Rehu, Pəlek enasətə sə meren 209, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁰ Rehu enasətə meren 32, a pədekom Seruk. ²¹ Kəkom ka Seruk, Rehu enasətə sə meren 207, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²² Seruk enasətə meren 30, a pədekom Nahor. ²³ Kəkom ka Nahor, Seruk enasətə sə meren 200, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁴ Nahor enasətə meren 29 a pədekom Terah. ²⁵ Kəkom ka Terah, Nahor enasətə sə meren 119, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁶ Terah enasətə meren 70, a pədekom Abram, Nahor kə Haran.

Tecepərene ta Terah kə Abram

²⁷ Tecepərene ta Terah tente: Terah okom Abram, Nahor kə Haran. Haran okom Lot. ²⁸ Haran, fə ya kas kirin y' enafi, atəf nne anakom kə mə, nde dare da Ur nde atəf nə Kaldi. ²⁹ Abram kə Nahor nənençe. Wəran ka Abram anç-we Saray kə wəran

ka Nahor, Milka. Milka, wan ka Haran enayi, napanne kas kin kə Yiska. ³⁰ Saray enakom fe, enasotə fe wan.

³¹ Kə Terah elək wan kən Abram, kə wan-sə kən Lot, wan ka Haran, k'eləkenə sə Saray wəran ka Abram, kə nəsəl fəp fanan kəwur ka nde dare da Ur nde atəf nja Kaldi kəkə ka atəf nja Kanahan. Kə nambəp atəf nja Haran kə nandə di. ³² Terah enawon doru meren 205, a k'endefi dəndo atəf nja Haran.

Tecəpərenə ta Abraham

12

12:1-25:18

Kanu kəloku ka Abram kəwur ka atəf nən

¹ Kə Kanu Kəpən kəloku Abram: «Məwur atəf njan, dənkəom dam, kələ ka papa kam, məkə atəf nne indementər əm mə. ² Indesən' am kəyənə ka kas k'afum alarəm, indesən əm pətət, indesənə te we tam tək. Məndetolanə afum aləma pətət. ³ Indesən pətət ane nandetolan' am pətət mə. Indesən pələc ane nandetolan' am pələc mə. Tetam tə indesənənə cusunka ca doru fəp pətət.»

⁴ K' Abram owur Haran pəmə təkə Kanu Kəpən kənaloku kə ti mə, kə Lot encepse kə darən. Tenatənne Abraham pəsətə meren 75. ⁵ K' Abram elək Saray, wəran kən, kə wan ka wəbek' ən wəkun, Lot, kə ca yəkə nanayə di mə, k'afum * akə enasotə Haran mə. Kə nawur kəkə atəf nja Kanahan.

Abram nde atəf nja Kanahan, kə kəndə kən Misira

* 12:5 ti təyənə «yənəsəm, ca yeyi wəyən.»

Κὼ η̄ambere atəf η̄a Kanahan. ⁶ K'Abraḿ eη̄cali atəf haη̄ kəfo nke aη̄c-we Səkem, haη̄ nde tofo nte Aη̄kiri-η̄a-More η̄eη̄cəme mə. Aka Kanahan η̄anayi atəf η̄aη̄əkə tem tatəkə.

⁷ Κὼ Kanu Kəpəη̄ kəwurər Abraḿ kə kəloku kə: «Indesəη̄ atəf η̄aη̄e yuruya yam.» K'Abraḿ olompəs dəkəlone da Kanu Kəpəη̄ nke kənaḡurər kə dəndo mə. ⁸ K'eyekti sə di saη̄ka, nde eη̄cyefe pəkəkə dəməro mə, kəca nke dec dəmpə Betel † mə. K'eη̄cəmbər abal di, Betel beyi kə nde dec deη̄kale mə, dare da Hay deyi kə nde dec dəmpə mə. K'ələ di dəkəlone da Kanu, k'ontola tewe ta Kanu Kəpəη̄. ‡ ⁹ K'Abraḿ eyefe kəcal-cali kəkə ka kəca ka Nəkəf.

¹⁰ Dər deη̄ayī dətəf, k'Abraḿ ontor Misira kəkə-cepərəne tem, bawo dər deη̄c-bek kəbek dəm. ¹¹ Nte ələtərne kəberə Misira mə, k'oloku wəran kən Saray: «Məcəη̄kəl im, iη̄cərə fə wəran wətət teyi məyənə. ¹² K'aka Misira η̄aη̄dekə-nəη̄k əm-ε, η̄andekə-loku: «Wəran kən əfə!» Tem tatəkə η̄andekə-dif im, η̄asak məna. ¹³ Mədekə məloku η̄a a wəkire kem məyənə. Nte təη̄səη̄e η̄asumpər im bel-bel tetam mə, tetam tendekə-səη̄e, ta ifi-ε.»

¹⁴ Nte Abraḿ əmbere Misira mə, k'aka Misira η̄anəη̄k wəran nwe entese pəcepərər. ¹⁵ K'akəsək a Firawona § η̄anəη̄k kə, kə η̄ayekyekəs kə nda Firawona. Nte tə k'aη̄kerə wəran nwe nde kələ ka Firawona. ¹⁶ Κὼ Firawona osumpər Abraḿ bel-bel teta Saray, k'əsətə kəyefe sem yefet haη̄ yəpəη̄, sofale, amarəs arkun k'aran kə yəkəme. ¹⁷ Mba kə Kanu Kəpəη̄ kəsəη̄ Firawona k'afum ən ruη̄c yəpəη̄

† **12:8** Betel = «kələ ka Kanu.» ‡ **12:8** Tewe tətət ta Kanu, ti təyənə «Yahweh.» § **12:15** Bafə tewe ta fum tə, mba tewe ta abə a Misira teη̄c-yi.

teta Saray, wəran ka Abram. ¹⁸ Kə Firawona ewe Abram, k'eyif kə: «Cəke cə məyo em nte? Ake'sənjə nte məntəlok' im a wəran kam əfə mə? ¹⁹ T'ake tə məloke a wəkirə kam əfə-ε? Məsənj' em kələk kə pəyoəne wəran kem. Ndekəl oñ, wəran kam ewe. Mələk kə! Məkə!»

²⁰ Kə Firawona oloku afum ən, «Nəsak kə pəkə nkən, kə wəran kən kə ca nyə yoəyoəne yoə mə.»

13

¹ K'Abram emperne Misira kəkə ka kəca ka Nəkəf, nkən, wəran kən kə ca yəkə enayə mə fəp. Lət ηanasol ti.

Kəgbeyene ka Abram kə Lət

² Abram enasətə daka dəlarəm, enala yəcəl, pəsam kə kema. ³ K'eyefe kəcal-cali kəyefe ka Nəkəf hañ Betel da enadəf abal təcəkə-cəkə mə, Betel kə Hay dacə. ⁴ Kəca nke enanujkene kəlompəs añgbip ηa Kanu dənda, k'Abram oñkorne tewe ta Kanu Kəpəñ.*

⁵ Lət nwe ηanasol mə, nkən sə enayə cir, ηkesiya, cəna kəbəp cəbal. ⁶ Atəf ηenafətər ηa kiya kəjan tofo tin, bawo yəcəl yañan yenala. ⁷ Kə kəcəp kənde kəyi akək a yəcəl ya Abram k'akək a yəcəl ya Lət dacə. Atəf ηaηəkə sə, aKənanhan k'aPerisi ηanandə ηi tēm tatəkə. ⁸ K'Abram oloku Lət: «Pəmar fε akək a yəcəl yam ηacəp k'akək a yəcəl yem. Səna sə pəmar fε su ti, bawo dəwəñca də səyoəne. ⁹ Antəf fəp ηə ηaηe ηey' əm fər kirin mə. Kə məñkə kəca kətət-ε, inəkə kəmeriya. Kə məñkə kəmeriya, inəkə kətət, mba məwosε səgbeyene.»

* **13:4** Məməməñ Sora sa 12:8.

¹⁰ Kə Lət eyekti fər k'ənəḡk aranta ḡa Yurden təkə ḡendəm mə (tem tatəkə ta Kanu kəntaləsər Sodom kə Komora-ε), pəḡckə haḡ Cohar pəmə aranta (mεε) ḡa Kanu Kəpəḡ, pəmə atəf ḡa Misira.

¹¹ Kə Lət elek dale da Yurden fəp, k'əḡkə kəca nke dec dəmpε mə, tatəkə tə ḡanagbεyεne kə Abram.

¹² K' Abram endε atəf ḡa Kanahan, kə Lət endε sədare sa aranta ḡa Yurden k'əndəf cəbal cən kəca ka Sodom. ¹³ Afum a Sodom ḡanatesε fe bəkəc, ḡaḡc-ciya Kanu Kəpəḡ.

¹⁴ Kə Kanu Kəpəḡ kələku Abram, nte ḡasakene oḡ kə Lət mə: «Məyekti fər kəyεfe dənda məyi mə, məməməḡ kəca kətət, kəmeriya nde dec dəmpε kə nde dəḡkale mə. ¹⁵ Bawo atəf ḡaḡε məḡḡḡk mə fəp indesəḡ əm ḡi kə yuruya yam. ¹⁶ Indesəḡε yuruya yam ye la haḡ ta antam kələm ḡa-ε, pəmə təkə antətam kələm kəbof antəf kəroḡ mə. ¹⁷ Məyεfe məkət atəf ḡaḡε dobolu kə dowokəlu da ḡi, bawo indesəḡ əm ḡi.»

¹⁸ Kə Abram eḡcepe cəbal cən, k'ende pədəf ci nde tofo nte ḡkiri-ḡa-Mamre yeḡcəme mə kəsək, ta əmbələ Heberəḡ-ε, k'olompəs di dəkələḡne tewe ta Kanu Kəpəḡ. †

14

Abram, abε kə Melkisedek

¹ Tem tatakə tə abε a təf maḡkələ ḡaḡc-yεfərene kə abε a sədare kəcəmət: Amrafel wəbe wəka Siḡhar,* Aryok wəbe wəka Elasar, Kədər-Lahomer wəbe wəka Helam, kə Tidəhal wəbe wəka Koyim, ² tenatəḡne abε akakə ḡacyεfərene kə abε a sədare

† **13:18** (Yhwh), məməməḡ Sora sa 4:26
Mesopotami

* **14:1** Siḡhar =

kəcamət: Bera † wəbe wəka Sodom, Birəsa ‡ wəbe wəka Komora, Sinab wəbe wəka Adma, Semeber wəbe wəka Ceboyim kə wəbe wəka Bela mbe bəyənə Cohar mə. ³ Abə akañe kəcamət fəp aranta ɲa Sidim dacə ɲanandə, nde pəyənə məkə Kəba Kədokət mə. ⁴ Meren wəco kə mərəñ ɲayi kətam ka Kədər-Lahomər dəntəf, mba teren ta wəco kə maas kə ɲayəkər kə səbomp. ⁵ Teren ta wəco kə mañkələ, Kədər-Lahomər k'abə akə ɲanaberənə mə, ɲasut aRefay nde dare da Asterot-Karnayim, kə ɲasut aSus nde Ham, kə ɲasut afum a Em nde Aranta ɲa Kiriyatayim. ⁶ K'abə mañkələ ɲasut aHor ndarañan, nde mərə ma Sehir.Š Kə ɲambeləs aHor hañ nde tofo nte Ankiri-ɲa-Paran ɲeñcəmə mə, nde tēgbərə kəsək. ⁷ K'abə akañe mañkələ ɲaluksərne Eyən-Mispe * (nñe ɲəyənə Kadəs mə), kə ɲasut aHamalek atəf ɲaɲan fəp kə 'Amər añe ɲanandə Hacacən-Tamar mə. ⁸ Kə abə a sədare kəcamət (Sodom, Komora, Adma, Ceboyim kə Bela, ti tə tatəkə Cohar) ɲamberənə kəsutənə nde aranta ɲa Sidim. ⁹ Akə sə ɲayi: Kədər-Lahomər wəbe wəka Helam, Tidəhal wəbe wəka Koyim, Amrafel wəbe wəka Sinhar, kə Aryok wəbe wəka Elasar. Abə mañkələ ɲayefərənə kə abə kəcamət. ¹⁰ Nte Aranta ɲa Sidim ɲenala cələmp ca kərtal mə, k'abə añe kəcamət dacə, wəbe wəka Sodom kə wəka Komora ɲayəkse kə ɲantəmpənə ci disrə. K'aləpəs añe maas k'asədar añan ɲayəkse kə ɲantəfərne kəca ka dətərə. ¹¹ K'atam a asədar a abə kəcamət ɲawətəs ca ya aka Sodom kə

† 14:2 Bera ti tə tatəkə «pələc» ‡ 14:2 ti tə tatəkə «abəkəc ɲələc»

Š 14:6 ti tə tatəkə Edəm, ndena Esay kə afum ən * 14:7 Eyən-Mispe ti tə tatəkə «abat ɲa kiti»

Komora kə yeri yanən fəp, kə ηaηkə. ¹² Kə ηasumpər sə Lət kə daka dən, nkən Lət wan ka wəbeki ka Abram enayi, (kəyefərəne kanke kənbəp Lət nwe pəyi Sodom).

¹³ Kə wəmulpə dəkəwan wəkin ende pəloku ti Abram wəHebərū, nwe enandε nde kəfo nke Anjkiri-ηa-Mamre wəka 'Amər ηeηcəme mə. Mamre nwe pəyənε weηc ka Eskol kə Haner, aηe ηanacəηəs kətəηne kə Abram mə. ¹⁴ Nte Abram ene kusumpər ka wan ka wəbek' ən mə, k'olonka asol ən afum 318 aηe ηanabəηse, akomεne ən dacə mə. K'εηcεpse abε asumpər a wan ka wəbek' ən darəη haη dare da Dan. ¹⁵ K' Abram eyerəs kənay (kəgba) kən, kə ηawəkərne ηa kəyefərəne ka pibi, nkən Abram k'amar ən, kə ηasut asumpər a wan ka wəbek' ən, kə ηambeləs ηa haη Hoba, nηe ηeyi Damas kəca kəmeriya mə. ¹⁶ K'olukse ca fəp, k'olukse sə Lət, wan ka wəbek' ən k'aran k'afum aləpəs aηe.

¹⁷ Nte Abram osut Kədər-Lahomər k'amarene ən mə, kə wəbe wəka Sodom owur kədefayne kə nde aranta ηa Sawe, nde pəyənε «Aranta ηa Wəbe» mə.

¹⁸ Melkisedek, wəbe wəka Salem,† εηkere kəcom kə member: Melkisedek, wəloηne wəka Kanu Kəpəη, nke kəyi afum aka dōru fəp kəroη mə, enayi. ¹⁹ Kə Melkisedek ontolanε Abram, k'oloku: «Məna Abram, Kanu nke kəyi fəp kəroη mə, Wəbe wəka dəntəf kə dareηc, kəpoc' am pətət. ²⁰ Ileləs Kanu nke kəyi fəp kəroη mə, nke kələk ayefərəne am kə kəmbər əm dəwaca mə!» Kə Abram əsəη kə farile fa ca yəkə ηanasətə dəkəwan mə fəp.

† **14:18** «Yerusalem», ti tə tatəkə Darsalam

21 Kə wəbe wəka Sodom oloku Abram: «Məsəñ im afum, məlek ca yayə fəp yam.» 22 Kə Abram olukse wəbe wəka Sodom məcöp: «İndot kəca nnə Kanu Kəpəñ nke kəyi afum fəp kəron mə, nke kəyəne wəbe wəka dareñç kə dəntəf mə. 23 İfələk ali paka pin ca yam dacə. Ali debeña kə pəyi fe ti-ε pəpətəre pa kəfta kam. Ti tə məntətəm kəloku: «In' əsəñe Abram kəyə daka.» 24 İfələk daka o daka, mənə yeri nyə afum em ηandi mə, kə kəyer nke atemp em Esekol, Haner, kə Mamre ηasətə mə, bawo pəmar ηasətə kəyer.»

15

Kanu Kəpəñ kəñcañəs kiyi kəñan tes tin kə Abram

1 Nte mes maməkə meñçepər mə, kə Kanu Kəpəñ kəwurər Abram dəmere kə kəloku kə nte: «Ta mənese, Abram! İna yati indeyən' am aca. İndeluks' am kəway pəpəñ.» 2 Kə Abram eyif Kanu: «Kanu Wəbe Wəpəñ, ake məndəsəñ im-ε? İntas ta iyə wan-ε, wədelek ke kem əyəne Eliheser wəka Damas.» 3 Kə Abram əncər: «Məsəñ f' em awut,* nwə añkom nde kələ kem disre mə, nkən endelek ke kem.» 4 Kə Kanu Kəpəñ kəloku kə, «Ala, bafə nkən endeyəne wəlek ka ke kam, mba wan kam wəkom nwə endewur əm dəris mə yati.» 5 Kə Kanu kəwurene Abram abal ηən disre, kə kəloku kə: «Məgbətne kəm. Mələm cəs cacəkə, kə məntəm-ε.» Kə kəncər: «Pəmə cəs cacəkə, yuruya yam afəde pactam kələm ηa fəp.» 6 Kə Abram eləñ Kanu Kəpəñ. Ti tə Kanu kənaləme kə fum wəlompu. 7 Kə Kanu kəloku kə: «In' əyəne Kanu Kəpəñ nke

* 15:3 yuruya

kənwur' am Ur ɲa aKaldi kədesəŋ əm atəf ɲaɲe, məde mələk ɲi kε.» ⁸ Kə Abram eyif Kanu, «Kanu Wəbe Wəpəŋ, cəke cə indetam kəcəre a indesəto atəf ɲaɲe kε-ε?» ⁹ Kə Kanu kəloku kə: «Məkər' em wana weyecəra win, wir wəran win, kə aɲkesiya ɲorkun ɲin fəp fayi ya meren maas maas, təpay tin kə topokpoka tin.» ¹⁰ Kə Abram eɲkεre sɛm yayəkə k'εɲgber-gberi yi dacə dacə k'ombocəs yegber-gberi yayəkə mɛrəŋ mɛrəŋ yεtəfərəne, kə bɛmp, məlməl m' εnaboc yi ta aɲgberi yi-ε. ¹¹ Kə yəfən yontorər sɛm yegber-gberi yayəkə, mba k'Abraham εmbeləs yi.

¹² Dec dende kale, k'Abraham endirərne, k'ayekyek ɲəpəŋ ɲεɲgbəpərne kə k'enesε dəmere. ¹³ Kə Kanu kəloku Abram: «Məcəre a yuruya yam yendeyəne acikəra atəf ɲocuru ɲɲe ɲəntəyənε ɲaɲan mə. ɲandekə-yənε di acar, andekə-tərəs ɲa di haɲ meren 400. ¹⁴ Mba Indetərəs afum aɲe ɲandecəmbər ɲa dacar mə, ɲandewur atəf ɲaɲəkə kə ca yelərəm. ¹⁵ Kə mənə Abram, məndekə-bəp atem am pəforu disre, † pawup əm detem dobotu disre. ‡ ¹⁶ Yuruya yam yendeluksərne nno mənε tɛm ta danapa da maɲkəle, bawo 'Amər ɲantacəpərər fε kiciya kəɲan a idebeləs ɲa.»

¹⁷ Ntε dec dəɲkale mə, k'asum ɲemət (dimi don-tor) kə teken pɛɲcəsəŋe, nɛɲc kə kinimε yɛɲcəpər yoboc ya sɛm yeyer yayəkə dacə. ¹⁸ Dəsək dadəkə də Kanu Kəpəŋ kəɲcaɲəs kiya kəɲan tes tin kə Abram. Kə Kanu kəloku Abram: «Isəŋ yuruya yam kəyεfε ka kəɲgbəkə ka Misira haɲ Efərat, kəɲgbəkə kəpəŋ: ¹⁹ Indesəŋ yuruya yam atəf ɲa aKeni, aKenisi,

† 15:15 Ti tə tatəkə «Məndefi pəforu disre.»

‡ 15:15 Ti tə tatəkə «Pəbotu pa detem dam.»

aKadmon, ²⁰ ηa aHewy, aPerisi, aRefay, ²¹ ηa 'Amər, aKananan, aKirkas, kə aYebus.»

16

Kəkom ka Səmayila

¹ Saray wəran k'Abram enakome fe kə wan. Mba enayə wəcar wəran wəMisira, pacwe kə Hakar. ² Kə Saray oloku Abram: «Mənənk, Kanu Kəpəη kəyaməsər im kəsətə ka wan. Məfəntərəe kə wəcar kem, tələma intam kəsətər kə wan wərkun.» Kə Abram eηcəηkəl dim da Saray. ³ Awa, kə Saray wəran ka Abram elek wəcar kən wəMisira, Hakar, k'əsəη kə wos Abram pəyə kə wəran. Tenatəηne kəndə ka Abram atəf ηa Kananan kəsətə meren wəco. ⁴ Kə Abram ηambəpene kə Hakar, kə Hakar embekəs. Nte eηcərəe a embekəs mə, əməməne fe sə Saray fər yətət. ⁵ Kə Saray oloku Abram: «Mən' endesərəe pəcuy pa mələməs mme ələməs im mə! Ina yati, in' elek wəcar kem k'imber əm kə dəwaca, mba nte enəηkne oη pəbekəs mə, k'eyefe kəfərfərəs im. Mba Kanu Kəpəη kəmboc su kiti dacə (kəyi su dacə), ina kə mənə!» ⁶ Kə Abram olukse Saray moloku: «Wəcar kam ey' əm dəwaca. Məyə kə təkə tentes' am mə.» Awa, kə Saray əntərəs Hakar haη kə Hakar eyeksər kə, k'əηkə pəbələ. ⁷ Kə melekə ma Kanu Kəpəη məηkə məbəp kə nde dətegbere kələmp kələma kəsək ta əmbələ kəηgbəkə * nke kəyi dərə da Sur mə. ⁸ Kə melekə mme meyif: «Hakar, wəcar ka Saray, deke məyefe-ε? Deke məηkə-ε?» Kə Hakar olukse mi moloku: «Wəbera kem Saray, iyeksər.» ⁹ Kə melekə ma Kanu Kəpəη moloku,

* **16:7** Tofə tenayi, nde domun dətət doηcwur dəntəf mə.

«Məluksərne ndena wəbərə kam, məkə məfəntərə kə dəntəf.» ¹⁰ Kə məleke ma Kanu Kəpəñ moloku kə: «İndesəñe yuruya yam yela hañ ta antam kələm ɲa-ε.» ¹¹ Kə məleke ma Kanu Kəpəñ moloku kə: «Məmbəkəs tantε, wan wəkun məndekom, wan nwε məndesəñ tewe ta Səmayila † mə, bawo Kanu kəne kəkule-kule ka pəcuuy pam. ¹² Wan kam endeyi pəmə səfale sa dop. Ende pəc-cañ afum fəp kəyefərəne, fəp fəc-yefərəne kə nkən. Sona s' endende pəbələne afum aləpəs añε.»

¹³ Kə Hakar əsəñ tewe a Kanu Kəpəñ nke kənalok-
lokər kə mə, «Ata-El-Roy,» ti tə tatəkə: «İnəñk nno
Kanu nke kənəñk im mə.» ¹⁴ Ti t' awene kələmp
kañkə, kələmp ka Lahay-Roy. Kələmp kañkə kəyi
Kadəs kə Beredu dacə. ¹⁵ Kə Hakar oñkome Abram
wan wəkun, kə Abram ewe wan wəkəkə Hakar
ənakome kə mə tewe ta Səmayila. ¹⁶ Abram ənasətə
meren 86 təm nte Hakar oñc-kome kə Səmayila mə.

17

Kanu kəsəkpər tewe ta Abram kə təyənε «Abraham»

¹ Nte Abram əsətə meren 99 mə, kə Kanu Kəpəñ
kəwurər kə, kəc-loku kə: «İn' əyənε Kanu nke
kəntam mes ma doru fəp mə, məkət fər yem
kiriñ, məcəme pələmpu darəñ. ² İndecəñəs danapa
dosu, ina kə mənə dacə, isəñ əm yuruya yələrəm.»
³ Kə Abram eñcəp tobu dəntəf kə Kanu kələku
kə nte: ⁴ «Ta ina, danapa dem dəndε kə mənə
dacə: Məndeyənε kas ka afum a təf yələrəm.
⁵ Afəsəw' am tewe ta Abram, mba Abraham,*

† 16:11 Səmayila = «Eñcəñkəl» * 17:5 Abram = «Papa ka afum
alarəm,» Abraham = «papa ka təf yələrəm.»

bawo indesəŋ' am kəyənə ka kas ka afum a təf yelərəm. ⁶Indesəŋ əm dokombəra dəpəŋ, indesəŋ' am kəkəkom ka afum alarəm, abε yati ŋandeyi ŋa daco. ⁷Indecəŋəs danapa dem kə mənə daco kəbəp ka yuruya yam kə mənə məfi-ε, indecəmə danapa dadəkə darəŋ kə yuruya yam doru o doru. Təm tatəkə Kanu kam k'indeyənə kə ka yuruya yam kə mənə məndecəpər-ε. ⁸Indesəŋ əm kə yuruya yam atəf ŋa Kanahan ŋəŋε mənɛp kəc-bεrε mə fəp, ŋendeyənə ŋəŋan doru o doru, iyənə Kanu kəŋan.» ⁹Kə Kanu kəloku Abraham: «Mənə kə yuruya yam, dɛtɛmp dɛtɛmp nələləs danapa ndε səŋcəŋəs mə. ¹⁰Ntε tə nəndetəmpərərne danapa dem ndε iŋcəŋəs kə mənə kə yuruya yam kə məndecəpər-ε. Nwε o nwε əŋyənə wərkun yuruya yam daco mə, pakəŋc kə. ¹¹Kəkəŋc konu kəndementər kəcəmə konu danapa dem darəŋ. ¹²Kəyεfε dɛtɛmp kə dɛtɛmp awut anu arkun fəp packəŋc ŋa tataka ta camət-maas, pəyənə wəkəkom wəka kələ kam, kə pəyənə fε ti-ε fum nwε asətənə pəsam nnə wəcikəra eyi mə, ta əyənə wəka yuruya yam mə. ¹³Pəmar pade packəŋc nwε andekom nde kələ kam kə nwε andəsətənə pəsam mə, ti tendeyənə kəfat ka danapa dem da doru o doru nde dis donu. ¹⁴Wərkun nwε o nwε antəkəŋc mə, aŋwure wəkayı afum ən daco, təm tatəkə danapa dem delip nnə nkən eyi mə.» ¹⁵Kə Kanu kəloku sə Abraham: «Ntε təyənə ta wəran kam Saray mə, ta məwe kə sə Saray, kəyεfε məkə Sara s' ande pac-we kə. ¹⁶Kəpocε kə k'inder, ipocε sə mənə wan nwε endekom' am mə. Indepocε kə pətət, nkən endeyənə kεrε ka təf yelərəm. Abε a təf yelərəm ŋandewur kə dərıs.» ¹⁷Kə Abraham εŋcəp

kəro dəntəf kəsel, k'olokunε dəbəkəc: «Wərkun wəka meren 100 entam kəkom ba? Kə Sara əsətə meren 90 endekom ba?»¹⁸ Kə Abraham oloku Kanu: «Məgbətənε Səmayila doru!»¹⁹ Kə Kanu kəloku: «Ala! Wəran kam Sara endekom' am wan nwe məndewe Isiyaka † mə. Indecəmə danapa dosu darəŋ kə nkən, iyefe sə icəmə di darəŋ kə yuruya yən kə nkən eŋcepər-ε danapa da doru o doru də.²⁰ Nte tendənərnε ti mə, ine wəran kam pəc-tolanε Səmayila: Indepocε kə pətət, indesəŋ kə dokombəra dəpəŋ indesəŋε yuruya yən yela endeyənε kas ka abε wəco kə merəŋ kə wətem ka afum alarəm.²¹ Mba nte tøyənε ta danapa dem mə, Sara oŋkom' am tēm tantε dok.»²² Nte Kanu kəlip kəlok-lokər Abraham mə, kə Kanu kəmpε dareŋc.²³ K'Abraham elək wan kən Səmayila kə afum aŋε anakom kəb kən disrε mə fəp, kəbəp ka aŋε enawayε pəsam pən mə, ti tə tatəkə arkun a kəb kən disrε fəp. K'eŋkəŋc ŋa dəsək din dadəkə, pəmə təkə Kanu kənaloku kə ti mə.²⁴ Abraham enasətə meren 99 a k'andekəŋc kə.²⁵ Wan kən Səmayila, enasətə meren wəco kə maas a k'andekəŋc kə.²⁶ Dəsək dadəkə d' aŋkəŋc Abraham kə wan kən, Səmayila.²⁷ K'aŋkəŋc arkun aka kəb kən disrε fəp, kəyefe acar aŋε anakom di mə haŋ akə enawayε pəsam pən nnə acikəra ŋayi mə. K'aŋkəŋc ŋa fəp kə nkən Abraham.

18

Kanu kəndəŋk a Sara endəsətə wan wərkun

† 17:19 Isiyaka = «kəsel»

¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəwurər Abraham nde tofo nte ŋkiri ya Mamre yeŋcəme mə, tetəŋne Abraham pəndə nde kusunja ka abal ŋən daŋ, təm nte pəŋwoŋe mə. ² Kə Abraham eyekti fər, k'ənəŋk arkun maas ŋacəme ta ŋambəle kə-ε. Nte enəŋk ŋa mə, k'ewirne kəkə-bəpene kə ŋa, k'ontontnene ŋa haŋ dəntəf. ³ Kə Abraham oloku wəkin ŋa daco: «Wəbe, ilətsen' am intam kəsətər əm kəwosen' em kəcəme ka nnəna wacar kam? ⁴ Pakere nu oŋ domun depic nəbikene wəcək, nəŋesəm nnə kətək nke dəntəf. ⁵ Indesəŋ nu sə peri, nte təŋsəŋe nu kəsətə sə fənəntər mə, a nədekə təm tatəkə nəfədeceper nnə nderem kifəli, iyi kiyi konu.» Kə acikəra ŋaloku: «Tentesə! Məyə təkə məloku mə.»

⁶ Kə Abraham əŋkə katəna-katəna abal ŋən disre nde Sara eyi mə, k'oloku kə: «Məkufe məlek farin fədəsdes tafala kəmaas məgbente akanje cəcom.» ⁷ K'eyekse sə kəkə ka nde yəcəl yeyi mə, k'osumpər tana pətət dis nde yəcəl yən daco, k'əsəŋ pi wəcar kən wətemp wəkin kə wəkəkə olompəs pi katəna-katəna.

⁸ Kə Abraham elek fulaya kə məse ma wana kə səm ya tana tatəkə analompəs mə, k'əŋkə pəcəmbərər yi acikəra ən. Kə nkən Abraham eŋcəme ŋa kəsək kətək dəntəf, acikəra ŋac-di yeri. ⁹ Nte ŋalip kədi yeri mə, kə ŋayif Abraham: «Deke wəran kam Sara eyi-ε?» Kə Abraham oloku ŋa, «Eyi nde abal disre.» ¹⁰ Kə wəcikəra wəkin oloku: «İnder nnə ndaram dok təm tante wəran kam Sara endekom wan wərkun.» Sara enacəme dəkusunja Abraham tadarəŋ pəc-cəŋkəl.

¹¹ Abraham kə Sara ŋanasikər, ŋabek, Sara enawurene fe sə wətam kəsətə awut. ¹² Kə Sara

eselərne pəc-loku: «Ndekəl nte isikər oη mə, pəbotu pendey' im sə ba? Wos im sə, esikər.» ¹³ Kə Kanu Kəpəη kəyif Abraham «Ta ake tə Sara esele-ε a pəc-loku: «Mba kaηce kə, indetam kəsətə wan nno isikər mə ba?» ¹⁴ Tes teyi nte tentambər Kanu Kəpəη mə ba? Dok tēm tantē imboηcər əm mə, inder nno ndaram, Sara endesətə wan wərkun.» ¹⁵ Kə Sara eyemε, k'ombupərə «Isel fε,» bawo enanese. Kə Kanu Kəpəη kəηgbəkəre: «Ala, məsel!»

¹⁶ K'afum aηe ηayefe kəkə, kə ηaməmən kəca ka Sodom. Kə Abraham eηcəmbər ηa kəkə-lembərne ηa. ¹⁷ Kə Kanu Kəpəη kəyifne: «Imeηkər Abraham nte ifaη kəyə mə ba? ¹⁸ Abraham endeyəne kas ka afum a atəf ηəpəη, ηa fənəntər. Afum a doru fəp tetən tə ηandesətəne kəpocε pətət. ¹⁹ Bawo inasom kə pəloku awut ən kə afum ən, a ηacəme dəpə da ina, Kanu Kəpəη darəη, ηacəme pəlompu darəη kə sariye nte təηsəηe ina Kanu ilase Abraham dim nde enasəη tetən mə.» ²⁰ Kə Kanu Kəpəη kəloku Abraham: «Mes mme amboηce Sodom kə Komora mə, məmbək kə kiciya kayi kəyə wey-wey. ²¹ Kətor k'inder dəntəf ideməmən kə pəyəne fə nte aηloku taηan mə kaηce kə-ε, kə pəntəyəne ti-ε, ina sə icəre ti.»

²² Kə acikəra aηe ηayefe tofo tatəkə kə ηantefərne kəca ka Sodom. Kanu Kəpəη kəsərəyi kə Abraham. ²³ Kə Abraham ələtərne k'eyif Kanu: «Məndekə-tərsene sə fum wəlompu pəmə wələc ba? ²⁴ Tələma afum atət 50 ηayi afum aka dare dadəkə dacə, məndekə-ləsər sə dare dadəkə ba? Məfətam kəηaηneηe ηa teta afum alompu akaηe 50 aηe ηayi ηa dacə mə?» ²⁵ «Təbəl' am mənə kəyə ka tante! Məfədedifene fum wəlompu kə wətəlomp,

təm tatəkə wətədəkət pəsətə pəcuuy pin payi kə wədəkət. Təbəl' am mənə nwe məyəne wəboc kiti ka doru fəp mə, məfədeyi ta məleləs sariyə!» ²⁶ Kə Kanu Kəpəŋ kələku: «K'imbəp nde dare da Sodom disre afum alompu 50-ε, inəŋnənε aləpəs akə te taŋan.»

²⁷ Kə Abraham əŋgbəkəre k'oloku: «Nəməmən nte iyeŋk abəkəc kələk-lokər Kanu Wəbe mə, ina nwe iyəne kəbof ka dəntəf kə ka dəneŋc dəm mə. ²⁸ Tələma afum alompu akanε 50 ηandekə-but afum kəcəmət paləsər oŋ dare fəp ba?» Kə Kanu kələku: «İfələsər di k'imbəp di afum alompu 40 kə kəcəmət-ε.»

²⁹ Kə Abraham eŋcəmə kə darəŋ kələku kə toloku nte: «Tələma alompu 40 η' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku: «İfələsər, k'imbəp di alompu 40-ε.»

³⁰ Kə Abraham oloku: «İləktərn' am, Kanu Wəbe! Ta pətəl' am k'ilok-loku sə-ε! Tələma alompu 30 η' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku Abraham: «İfələsər di k'imbəp dətəf afum alompu 30-ε.»

³¹ Kə Abraham oloku: «Kanu Wəbe, məŋəŋnənε məcəp mem. Tələma alompu wəco məreŋ η' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku Abraham: «İfələsər di teta afum akakə wəco məreŋ.»

³² Kə Abraham oloku: «İletsən' am, Wəbe kem! Ta pətəl' am, tələpəs t' indelok-lokər əm. Tələma alompu wəco ŋayi di.» Kə Kanu kələku sə Abraham, «İfələsər di teta afum akakə wəco.»

³³ Nte ŋalip kələk-loku mə, kə Kanu Kəpəŋ kəŋkə, kə Abraham olukus nde ndərn.

19

Lət kəyacne kən kələsər ka Sodom

¹ Dec dərəfəy kə mələkə mmə mərəj mender Sodom. Lət pəndə dəkəberə da dare. Nte ənəjk mi mə, k'eyəfə kəkə-bəpənə kə mi, k'ontontnənə mi dəntəf. ² Kə Lət oloku ɲa: «İletsənə nu, nəna abe em, nəder nnə kələ ka wəcar konu. Nəcəpərənə də pibi, nəbikənə wəcək, nədena nəyefə bət-bətana suy, nəsumpər sə dəpə donu, nəkə.» Kə mələkə ɲaloku kə: «Ala, nnə tofo tantə tə səndəcəpərənə pibi!» ³ Mba kə Lət ɛɲcəmənə ɲa ti darəj haɲ kə ɲade ɲaləpsər kəkə nde ndərən. K'olompse ɲa yeri yətət, k'empəce ɲa cəcom, kə ɲandi yi.

⁴ Ta ɲantafəntərə-ε, k'afum a dare da Sodom ɲaɲkəl kələ, kəyefə awut haɲ abeki fəp faɲan ɲanayi di, ali fum anasak fε. ⁵ Kə ɲawe Lət kə ɲayif kə: «Deke afum akə ɲayi-ε, aɲε ɲambərə nnə ndaram nnə pibi pampə mə? Məwurenə ɲa nnə səyi mə, nte təɲsəɲε səfəntərə ɲa mə.»

⁶ Kə Lət owur dəkusunka nnə ɲayi mə, k'ɛɲgbət kumba tadarəj tən. ⁷ K'oloku ɲa: «Ala, Anapa, İletsənə nu ta nəyə pələc pampə! ⁸ İletsənə nu! İyə ayecərə mərəj atəcərə arkun, ilətsənə nu ikərə nu ɲa nnə dabanka, nəyə ɲa məfan monu. Mba ta nəyə acikərə em nte o nte, bawo kiyi kem kə ɲayinə də!» ⁹ K'afum a Sodom ɲaloku kə: «Məbələ day! Məna wəcikərə məfan kəbocər səna dəpə nde səndəkət mə, kə məntəwurenə ɲa-ε, təkə səndedenər məna mə tendəcəpər taɲan!» Kə ɲawen Lət pəpəj kə ɲalətərne kumba kəkə-ləsər ki. ¹⁰ Kə mələkə mmə mərəj mosumpər Lət, kə məmberse kə, kə məɲgbət kumba. ¹¹ Afum akə ɲanayi dəkusunka mə, kə mələkə məsəj ɲa kətənəjk, kəyefə wan fet haɲ wəbeki, kə təyamse ɲa kənəjk sə kumba.

¹² Kɔ mɛlɛkɛ ɲayif Lɔt: «An' ɔ mɛyɔ sɔ nnɔ fum-ε? Arkun aɲɛ mɛsɔɲ aran mɔ, awut am arkun kɔ aran, kɔ afum am fɛp, akɔ mɛyɔ dare dandɛ mɔ fɛp, mɛwureɛɛ ɲa nnɔ dare dandɛ. ¹³ Kɛlɛsɛr kɔ sɛnder tofo tantɛ, bawo Kanu Kɛpɔɲ fɔr kirin, nte aɲlokɛ afum a dare dandɛ mɔ, tɛmbɛk. Kanu Kɛpɔɲ kɛsom su kɛdelɛsɛr dare dandɛ.» ¹⁴ Kɔ Lɔt ɔɲkɔ pɛbɛp arkun aɲɛ ɲananɛɲɔɛ awut ɔn mɔ, k'oloku ɲa: «Nɛkufɛ nɛyɛfɛ dɛ! Bawo Kanu Kɛpɔɲ kɛnderɛr kɛlɛsɛr dare dandɛ.» Mba, kɔ arkun akanɛ ɲaɲɔm-ɔmɛnɛ a kɛwolɛs kɔ Lɔt ɛndɛ.

¹⁵ Pɛndeyi dɔsɔka dɛlɛpɛs kɔ mɛlɛkɛ ɲaloku Lɔt: «Mɛrɔkɛ mɛyɛfɛ dɛ, mɛlɛk wɛran kam, kɔ awut am ayɛɔɛra aɲɛ ɲayi nnɔ mɔ, ta pɛlɛɔ pɛdɛsɔtɔ ɲa kɔ dare dandɛ dɛɲɔɔɔ mɔ.» ¹⁶ Mba Lɔt pɛɔwɔn, kɔ mɛlɛkɛ ɲasumpɛr ɲa waca, nkɔn kɔ wɛran kɔn kɔ awut ɔn ayɛɔɛra mɛrɔɲ, kɔ mɛlɛkɛ ɲawureɛɛ ɲa dare disrɛ, bawo Kanu Kɛpɔɲ kɛnafɔɲ kɛyɔɔ kɔ.

¹⁷ Nte mɛlɛkɛ ɲawureɛɛ ɲa dare disrɛ mɔ, kɔ mɛlɛkɛ min moloku Lɔt: «Mɛyɛkɛ nte tɔɲsɔɲɛ ta mɛfi mɔ! Ta mɛmɔmɔn tadarɔɲ, ta mɛɔmɛbɛrɛs tofo o tofo nnɔ aranta ɲaɲɛ! Mɛkɔ mɛndɛ mɛyɔɔɛɛ ndɛ dɛtɔrɔ, ta mɛdɛfi.» ¹⁸ Kɔ Lɔt oloku ɲa: «Ala, wɛbɛ kem! Tɔfɔtam kɛyi. ¹⁹ Ilɛtsɛn' am! Wɛɔar kam ɔsɔtɛr ɛm kɛɲaɲɛ nte mɛlas layidi dam nnɔ iyi mɔ, nte mɛsak im kɛyi doru mɔ, mba ifɔtam kɛyɛkɛ ibɛp tɔrɔ tatɔkɔ a mɛtɔrɛ pɛlɛɔ, kɔ pɛyi fɛ ti-ɛ ina sɔ, inɲi. ²⁰ Ilɛtsɛn' am mɛɲɔnɔɲk dare dɔkɔ, dɔlɔtɛrn' em k'iyɛkɛ ibɛrɛ di kɔ dɛfɛtɛ sɔ. Mɛɔ' em ikɔ indɛ iyɔɔɛɛ di, dɛfɛtɛ fɛ ba? Intam di kɛbɛrɛ, tɔsɔɲ' em kɛyi doru!» ²¹ Kɔ mɛlɛkɛ moloku kɔ: «Awa, kɛtola kam kanɛ disrɛ, ifɔlɛsɛr dare dadɔkɔ mɛɲɔɔ mɔ. ²² Awa, mɛrɔkɛ mɛkɔ, bawo ifɔtam kɛyɔ tɔlɔm o

tələm ta məntabərə di-ε.» Ti t' əsənjə nte awenə dare dadəkə Cohar * mə.

²³ Dec dənjcpe, a kə Lət embərə Cohar. ²⁴ Kə Kanu Kəpənj kəntufər aka Sodom kə Komora kəyefe darenç, pərbələ kə neñç, nyε Kanu Kəpənj kəñcsak mə. ²⁵ Kə Kanu kələsər sədare fəp, kə aranta, kə afum kəbəp ka yopənj dəntəf fəp. ²⁶ Kə wəran ka Lət əməməñ tadarənj, k'entəñkle kəyənə tərəñka ta mə.

²⁷ Kə Abraham eyefe bət-bət suy, k'əñkə nde tofo təkə ηanacəmə kə Kanu Kəpənj mə. ²⁸ Kə Abraham əməməñ kəca ka Sodom kə Komora, k'əməməñ sədare sa aranta fəp, k'ənəñk kinimε kəc-pe pəmə nte kinimε kəpənj kəndε kəc-pe daranta mə.

²⁹ Nte Kanu kəñçləsər sədare sa aranta ηəñəkə mə, kə Kanu kəñçəm-çəmnε Abraham, kə kəyəc Lət pələc nte kəñçləsər sədare nse Lət ənandε pəyəcne mə.

Lət kə awut ən aran

³⁰ Kə Lət eyefe Cohar k'awut ən aran məerənj kəpε kəkə-ndε dətərə, bawo ənanesε kəndε ka Cohar. K'əñkə pəyi kumbunçum † ka tərə kələma disre. ³¹ Kə wan wəran wəcəkə-cəkə wəka Lət oloku wələpəs: «Papa kosu əyənə wətem, fum eyi fe dətəf nwe endeder su mə, pəmə nte mes mosu mokur moloku ti mə. ³² Məder səsənjə kə kəmun member nte təñsənjə pəfəntərə su, təñsənjə səsətənε kə yuruya mə.»

³³ Kə ηəsənjə kə kəmun member pibi papəkə. Kə wan kən wəran wəcəkə-cəkə əñkə pəfəntərə kə kas. Mba Lət ənacərənε fe kəbərə kən kə wəwur kən. ³⁴ Dəkəsək k'oloku wəfətərə kən: «fəntərəna nno

* **19:22** Cohar = «pəfet» † **19:30** Abi nde tərə kəron nte təñsənjə ηatam kəgbəpnε mə.

pibi kə papa. Pasənjə kə sə kəmun member nno pibi, nte tənşənjə mənə sə nəkə nəfəntərə kə nkən mə təsənjə pasətənə kə yuruya mə.» ³⁵ Pəndəsəbiyə kə awut ən aran nəsənj kə sə member. Pibi papəkə kə wan kən wəran wəfət wəkə ənkə pəberər papa kəjan Lət, kə nəsəntərə. Kas kəjan enacərəne fe kəberə kə kəwur ka wəkəkə sə.

³⁶ Kə awut aran a Lət ənə mərənj fəp nambəkse Lət kas kəjan. ³⁷ Kə wan wəran wəka Lət wəcəkə-cəkə ənkəkom wan wərkun, k'ewe kə Mohabu.‡ Nkən əyənə papa ka aMohabu, nayı doru han məkə. ³⁸ Kə wan ka Lət wəran wəfət ənkəkom wan wərkun, k'ewe kə «Ben-Ammi.»§ Nkən əyənə papa ka 'Amənj nayı doru han məkə.

20

Abraham kə Abimələk

¹ Kə Abraham eyefe di kəkə ka atəf nə Nəkəf. K'endə Kadəs kə Sur dacə, k'eyefe sə k'ənçepərəne təm Kerar. ² Abraham ənc-loku afum aka di teta wəran kən Sara: «Wəkire kem əfə.» Kə Abimələk, wəbe wəka Kerar, emban Sara. ³ Awa, kə Kanu kənder Abimələk dəmere ma pibi kə kəluku kə: «Kəfi kə mənder teta wəran wəkə məsumpər mə, bawo wəran wələ əfə!» ⁴ Abimələk nwe enatəgbuənə wəran nwe mə, k'eyif: «Kanu cəke cə pəyi-ε, kədif kə mənder atəf nən ali nəyənə afum alompu? ⁵ Nkən Abraham yati olok' im: «Wəkire kem əfə,» kə wəran yati nkən sə oloku: «Wənç im wərkun əfə?» Abəkəc nəsoku n' inayə, ali pələc iyə

‡ 19:37 Mohabu = «wəka papa»

§ 19:38 Ben-Ammi = «wan ka

afum em»

fε.» ⁶ Kə Kanu kəloku kə dəmere: «İncərə bel-bel ina sə, a abəkəc ηosoku ηə mənayə nte məcyə tante mə. Ina yati in' eyaməs am kədəktər im, ti t' inatəwos' am a məgbuηene kə. ⁷ Ndekəl, məlukse wəran wəkawe wos. Bawo wədəηk wəka Kanu ə əyənε, endetolan' am məyi doru. Kə məntəlukse kə-ε, məcərə a kəfi kə mənder kə ca yəkə məyə mə fəp.»

⁸ Kə Abimələk eyefe bət-bət suy, k'ewe acar ən fəp. K'ələmər ηa mere maməkə fəp. Kə kənesε kəpəη kəsumpər afum akakə. ⁹ Kə Abimələk ewe Abraham k'eyif kə: «Cəke cə məyə su tante-ε? Kə kiciya kərə k'ijciy' am-ε, nte məsəηε su, ina k'atəf ηem kəciya pəpəη mə? Məyə em məyə mme pəntəmar məyə em mə.» ¹⁰ Kə Abimələk eyif Abraham: «Cəke cə mənafəη nte məyə tante mə?» ¹¹ Kə Abraham oloku: «Inacem-cəmne a kənesε Kanu kəyi fε nnə, a andedif im teta wəran kem. ¹² Nte tendəηərne ti mə, kaηce kə, a wəkire kem əfə. Kas kin kə səmpəηne, səyerεne cεre. K'ender sə k'əyənε wəran kem. ¹³ Nte Kanu kəsəη' em kəyefe kələ ka papa wəkem mə, ti t' inaloku Sara: «Mələk' em layidi kəca nkε o nkε səηkə mə, mədekə məcloku a wəηc əm wərkun iyənε.»»

¹⁴ Kə Abimələk əlek cir, ηkesiya, cəna kə acar arkun kə aran k'əsəη Abraham k'olukse kə wəran kən Sara. ¹⁵ Kə Abimələk oloku: «Atəf ηem ηə ηəηε nnə fər yam kirin, məndε nnə pəndebət əm mə.» ¹⁶ K'oloku Sara: «İsəη wəηc əm wərkun mēηcəmbəl ma gbeti wul win, bəyən' am aca nnə afum ηayi mə, kəmentər fə məηcərə fε tələm o tələm tes tante disre.» ¹⁷ Kə Abraham ontola Kanu, kə Kanu kəntaməs Abimələk, wəran kən kə acar ən, kə

ηantam kəkom, ¹⁸ bawo Kanu Kəpəη kənasumpər aka kəb ka Abimələk fəp dokombəra teta wəran ka Abraham, Sara.

21

Kəkom ka Isiyaka

¹ Kə Kanu Kəpəη kəmbaη Sara pəmō təkō kənaloku ti mō, kə Kanu kələsə kə dim dəkō kənasəη kə mō. ² Kə Sara embəkəs, k'əηkome Abraham wan wərkun detem dən disrε, tēm tatəkō Kanu kənabəηcər kə mō. ³ Kə Abraham ewe wan wərkun nwe Sara əηkome kə mō «Isiyaka.» ⁴ Kə Abraham əηkəηc Isiyaka wan kən wərkun nwe tataka ta camət-maas tən, pəmō təkō Kanu kənasom kə ti mō. ⁵ Abraham ənasətō meren 100, nte aηc-kom wan kən Isiyaka mō. ⁶ Kə Sara oloku: «Kanu kəsəη' em kəselsər. Nwe o nwe ene kəkom kem Isiyaka mō, təηyō kə mesel.» ⁷ K'endəηər: «An' ənatam kəsəηe Abraham kəlaη a Sara endemesər awut-ε? Mba iηkome kə wan wərkun detem dən disrε.»

Abraham kəbeləs kən Hakar kə Səməyila

⁸ Kə wan embək k'awurε kə mεsε. Kə Abraham omboc kəsata kəpəη dəsək ndε awurε Isiyaka mεsε mō. ⁹ Kə Sara ənəηk wan wərkun, nwe wəran wəMisira Hakar ənakome Abraham mō, pəc-sel. ¹⁰ Kə Sara oloku Abraham: «Məbeləs wan wəran wəcar nwe kə wan kən wərkun. Bawo wan ka wəcar wəkawe ηafədepaηe kε kə wan kem.» ¹¹ Kə toloku tatəkō tēntelε Abraham bel-bel teta wan kən. ¹² Mba kə Kanu kəlōku Abraham: «Ta tetel' am teta wan kam wərkun kə kεrε, wəcar kam. Məwosεnε Sara nte o nte əηfaηər əm mō. Bawo

nnə Isiyaka eyi mə, mändəsətə yuruya nyε yen-detəmpər tewe tam mə. ¹³ Indeyəne sə wan ka wəcar kam atəf. Bawo nkən sə yuruya yam y'əyənε.»

¹⁴ Kə Abraham eyεfε bət-bət suy, k'ələk kəcom, k'elas apampε domun k'əsəη Hakar, k'endəηsər kə wan, k'embələs ηa. Kə Hakar əηkə pəyi Tεgbere ta Bərseba. ¹⁵ Nte apampε ηelip domun mə, kə Hakar εsak wan tətək dəntəf. ¹⁶ K'əηkafələr k'əηkə pəndε kəsək pəc-cəpəsne: «Ifaη fε kəgbətəne wan kem pəc-fi.» K'əηkə pəndε pəbələne kə dobolu da kələm ka ambəηcəran katin pətəfərne kə, pəc-bok. ¹⁷ Kə Kanu kəne wan dim, kə mələkε ma Kanu mewe Hakar darenç kə meyif kə: «Ak' əyə əm-ε Hakar? Ta mənεε! Bawo Kanu kəne wan kam dim nde eyi mə. ¹⁸ Məyεfε mələk wan, məsumpər kə waca mεrəη, bawo afum alarəm η' indesəη kə.» ¹⁹ Kə Kanu kəməpi Hakar fər k'ənəηk kələmp. K'əηkə pələs apampε domun, k'əsəη wan k'omun. ²⁰ Kə Kanu kəmbum wan nwe εηc-bek, pəyi dətεgbere mə, k'ende pəyənε wəpene mbəηcəran. ²¹ Kə Səmayila embek dəndo tεgbere ta Paran, kə kere εntene kə wəran wəMisira.

Abraham kəsek kən danapa kə Abimələk

²² Tεm tatəkə, Abimələk ηasol kə Pikəl, wəbε wəka asədar ən, k'ende pələku Abraham: «Kanu kəsol am mes mme məηyə mə fəp. ²³ Mədərəm' em oη ma nnə, məckorne Kanu a məfədetiηkər im, məfədesətiηkər awut em, məfətiηkər awut-sə em, kə mändetəmpər em kə atəf nηε məyi mə abəkəc ηosoku, pəmə layidi ndε intəmpər' am mə.» ²⁴ Kə Abraham oloku: «İndərəm am ti.» ²⁵ Mba kə Abraham enal Abimələk teta kələmp

nke acar a Abimelék ɲanabaɲe fənəntər mə. ²⁶ Kə Abimelék oloku: «ɪɲcəre fe nwe enayə tɔyə tatəkə mə: Mənasəɲe f' em ti kəcəre, məkə məndesəɲ' em oɲ ti kəcəre.» ²⁷ Kə Abraham elék ɲkesiya, cir kə cəna, k'əsəɲ yi Abimelék. Kə ɲaluksərne kə ɲasek danapa mərəɲ maɲan. ²⁸ Kə Abraham ençəmbər kəsək cir cəyəcəra camət-mərəɲ ca yəcəl yən. ²⁹ Kə Abimelék eyif Abraham: «Cir camət-mərəɲ ca ake cə məɲçəmbər kəsək-ε?» ³⁰ K'Abraham oloku Abimelék: «Məwose kəbaɲ cir caɲçə tɔyənə kəmentər a in' enakay kələmp kaɲke.» ³¹ Ti tə awene tofo tatəkə «Berseba», bawo dəndo kəfo kaɲkə kə ɲanaderəmene. ³² Kə ɲantəɲne kəsək danapa dəndo Berseba. Kə tɔyefe dənda, Abimelék kə Píkəl wəbe ka asədar ən ɲayefe, kə ɲalukus atəf ɲa aPələset. ³³ Kə Abraham əmbəf abet * Berseba, k'əɲkorne Kanu Kəpəɲ nke kəntəlɪp doru o doru mə. ³⁴ K'Abraham ençepərəne təm tobolu atəf ɲa aPələset.

22

Abraham owose kəlonne Kanu wan kən Isiyaka

¹ Nte mes mme meɲçepər mə, kə Kanu kəmbocər Abraham dəpə, kə kəwe kə: «Abraham!» K'owosene ki: «In' ewe!» ² Kə Kanu kəloku: «Mələk oɲ wan kam sona Isiyaka, wəkəkə məmbətər mə. Məkə atəf ɲa Moriya dəndo, məkə məlonnen' em kə kəlonne ka kəcəf nde tərə mpε indekə-mentər əm mə.»

³ Kə Abraham eyefe bət-bət suy k'ençbek səfale sən kəbənda, k'ələkene acar ən atəmp mərəɲ kə wan kən Isiyaka. Kə Abraham ençbes tək nyε

* **21:33** kətək nke kəwurene «tumbunyi» mə.

enakəɔɔfɛ polonɛ mɔ, k'entas nde kəfo kəɲkə Kanu kənamentər kə mɔ. ⁴Tataka ta maas, kə Abraham eyekti kəro k'enəɲk kəfo kəɲkə pəbɔɛ. ⁵K'oloku atemp ɔn: «Nəyi nnɔ kə sɔfale. Isiyaka k'ina, kəpɛ kə sənder nde kəron kəkə-lonɛ Kanu. Kə səlɪp-ɛ, səndebəp nu nnɔ.»

⁶Kə Abraham elɛk tək nyɛ anakəɔɔfɛ polonɛ mɔ, k'esarəsər yi wan kən Isiyaka, kə nkən elɛk nɛɲɔ kə faka. Kə ɲasol mɛrəɲ maɲan kəkə. ⁷Kə Isiyaka ewe kas Abraham k'eyif kə: «Papa!» Kə wəkakə owosɛ: «In' ɛwɛ, wan kem!» Kə Isiyaka oloku: «Nɛɲɔ dɔ dandɛ kə tək, mba deke tɛɲkesiya təkə aɲkə-lonɛ Kanu pacɔf mɔ peyi-ɛ?» ⁸Kə Abraham oloku: «Wan kem, Kanu ki sərka kəɲkə-sɔtɔ tɛɲkesiya nte aɲkə-lonɛ pacɔf mɔ.»

Kə ɲasol mɛrəɲ maɲan sɔ kəkə. ⁹Nte ɲambəp kəfo nkɛ Kanu kənamentər kə mɔ, kə Abraham ɔɔ dəkəlɔɲɛ Kanu, k'omboc tək. K'ɔɲkot wan kən Isiyaka, k'edenɛr kə tək ya dəkəlɔɲɛ kəron. ¹⁰Kə Abraham ɛntɛɲɔ kəca k'elɛk faka kəkə-fay wan kən amera. ¹¹Kə mɛɛkɛ ma Kanu Kəpəɲ mewe kə darenɔ. Kə moloku: «Abraham! Abraham!» K'owosɛ: «In' ɛwɛ!» ¹²Kə mɛɛkɛ moloku: «Ta mɛdenɛr wan kam kəca, ta məyɔ kə tes o tes, bawo iɲɔrɛ ɔɲ ndɛkəl a mənɛsɛ Kanu, nte məntɔfatɛn' em wan kam mɔ, wan kam sona.»

¹³Kə Abraham eyekti fɔr k'enəɲkɛ tadarəɲ aɲkesiya ɲorkun lɛn ya ɲi yɛpətsərɛnɛ dɛrəntəm. Kə Abraham ɔɲkə pələk aɲkesiya ɲɲɛ k'esəkpərə ɲi wan kən, k'olonɛ ɲi Kanu k'əɲɔf, k'ɛsak wan kən. ¹⁴Kə Abraham ɔsəɲ tofo tatəkə tewɛ ta «Kanu Kəpəɲ

Yire* .» Ti tə anloke məkə: «Nde tərə ta Kanu Kəpəŋ kəron, endekə-sətə pəmarsənə.»

¹⁵ Kə məleke ma Kanu Kəpəŋ məŋgbəkəre sə kəwe Abraham darenç, ¹⁶ kə moloku: «Toloku ta Kanu Kəpəŋ inderəm' am ti, ina sərka! «Bawo məyə tante, məfatənə f' em wan kam sona Isiyaka, ¹⁷ indelas əm kəpocə pətət, indesəŋe afum am ɲala pəmə cəs ca darenç kə asəŋç ɲa kəba kəsək. Yuruya yam † yendetasərne aterənə aŋan. ¹⁸ Afum a doru fəp ɲandesətə kəpocə pətət teta yuruya yam, bawo məŋçəŋkəl dim dem.» ¹⁹ Kə Abraham oluksərne nde atəmp ən ɲaŋç-kar kə mə, kə ɲayefe kə ɲasol fəp faŋan kəkə Berseba, bawo Abraham Berseba ənandə.

²⁰ Nte mes maməkə məŋçepər mə, k'ande paloku Abraham nte: Milka oŋkome sə wəŋç Nahor awut arkun: ²¹ Huc wan kən wəcəkə-cəkə, Bus wəŋç wərkun, Kemuhəl papa ka Aram, ²² Kesed, Haso, Pildas, Yidlaf kə Betuhəl. ²³ Kə Betuhəl oŋkom Rebeka. Awut arkun akanje camət-maas ɲə Milka ənakome Nahor, wəŋç ka Abraham. ²⁴ Kə wələk' ən Rehuma, nkən sə ənakome kə awut: Tebah, Kaham, Tahas, kə Mahaka.

23

Abraham kəwaye kən Sara kufu

¹ Kəwon ka Sara doru kənasətə meren 127, meren maməkə mə Sara ənəsətə doru. ² Sara ənafi nde dare da Kiriya-Harba, ti tə tatəkə Heberəŋ atəf ɲa Kanahan. Kə Abraham ender kətəŋne kəwup ka

* **22:14** Kanu Kəpəŋ-Yire = «Wəbe Kanu əsəŋç pəmarsənə.» † **22:17** Yuruya yam = pəlay pa kəbənda ka dokom dam

Sara, pəbok kə. ³ Kə Abraham eyefe pəsak wəran kən wəfi, k'oloku aHewy moloku mme: ⁴ «Wəcikəra iyəne, wəcepərene tem nnə ndoronu, nəpoc em tofo towupene nnə ndoronu, intam kəwup wəran kem, ibələn' em kə.» ⁵ Kə aHewy ηaloku Abraham: ⁶ «Məcənkəl su, Wəbe! Fum wəpəη wəka Kanu məyəne su dacə. Məməmən kəfo nkə kəmbət əm mə, məwup wəran kam dəkəwupene dosu dacə. Ali fum əfədefatene dəkəwupene dən kəwup ka wəran kam.» ⁷ Kə Abraham eyefe k'ontontnene afum a dətəf, aHewy fər kirin. ⁸ Kə Abraham oloku ηa nte: «Kə nəwose a iwup wəran kem nnə ibələn' em kə-ε, nəcənkəl im, nəlukse tefəη tem Hefəron, wan ka Sohar. ⁹ A pəsak em kumbun̄kum * ka Makpela nkə kəyəne kən mə, nde dale dəkusu. Pəwayər im di gbeti mbε bentam kəsətə di mə, nte təηsəηe pəyəne di dəkəwupene dem nəna dacə mə.»

¹⁰ Hefəron enandε aHewy dacə. Kə Hefəron wəHewy oloku Abraham aHewy fər kirin kə aηe ηaηc-bere dare dan̄an dəkusun̄ka mə: ¹¹ «Ala, wəbe kem. Məcənkəl im! Isəη əm dale, k'isəη əm sə kumbun̄kum kəηkə kəyi di mə. Isəη əm ki, fər ya awut a atəf ηem kirin. Məwup di wəran kam.» ¹² Kə Abraham ontontnene afum aka dətəf. ¹³ K'oloku nte Hefəron, fər ya afum a dətəf kirin: «Məna sə məkafəle məcənkəl im! In̄səη kəway ka dale! Məwosən' em ti, a idewup di wəran kem.» ¹⁴ Kə Hefəron oloku Abraham: ¹⁵ «Wəbe kem, məcənkəl im! Antəf ηa gbeti mēηcəmbəl 400, ake babəkə bəyəne ina kə məna dacə-ε? Məwup di wəran kam!»

* **23:9** Bi yəkə yeyi nde mərə dəntəf, nde ηaηcwupene cəkə-cəkə mə.

16 Nte Abraham ene moloku ma Hefəron mə, k'əsəŋ kə gbeti mbə enabonɔc mə, gbeti məŋcəmbəl 400, fər ya aHewy kirin. Gbeti məŋcəmbəl 400 babəkə, benayəne hake ŋa kəway ka antəf ŋaŋəkə tɛm tatəkə nnə acaməs ŋayi mə. 17 Kə təyənə oŋ dale da Hefəron nde deyi Makpela, pətəfərəne di kə Mamre mə, kəyefe dale kəkə kumbun̄kum han̄ tək nyə yenacəme dəkələn̄cər mə fəp, 18 kə yəyənə oŋ ya Abraham fər ya aHewy kirin kə akə ŋaŋc-bere dare dadəkə dəkusun̄ka mə. 19 Nte ten̄cəpər mə, kə Abraham owup wəran kən Sara nde kumbun̄kum ka dale da Makpela, nde pəntəfərəne kə Mamre mə, ti tə tatəkə Ebərən̄ atəf ŋa Kanahan. 20 Dale kə kumbun̄kum nkə kənayi di mə, kə pəyənə di oŋ dəkəwupənə da Abraham nde enaway fər ya aHewy kirin mə.

24

Kənən̄cənə ka Isiyaka kə Rebeka

1 Abraham enasikər, meren mən menabələ kətən̄c, Kanu Kəpən̄ kənəpocə kə pətət fəp. 2 Kə Abraham oloku wəcar kən nwe enanən̄kanə kəwon nnə ndərən̄ mə, nwe oŋclompəsə kə ca yən̄ mə: «Məden̄ kəca kam alən̄k ŋem tantəf, 3 Indesən̄' am kəderəm Kanu Kəpən̄, Kanu nkə kəyi daren̄c kə dəntəf mə, ta mələkə wan kem wəran wəKanahan, afum akan̄e ində dacə mə. 4 Mba məde məkə atəf ŋem nde dən̄kom dem, mələkə di wan kem Isiyaka wəran.» 5 Kə wəcar kən oloku kə: «Tələma ta wəran əŋkə-wose kəcəps' em darən̄ kəder ka nnə-ε, tɛm tatəkə ilukse wan kam atəf n̄ŋə məyefe mə ba?» 6 Kə Abraham oloku: «Ta məlukse wan kem dəndo de! 7 Kanu Kəpən̄ nkə kəyi daren̄c mə,

nkε kəsəŋ' em kəsak afum em kə dənkom dem mə, nkε kəlok-lokər im a kədərəm' em kəsəŋ ka atəf ŋəŋε afum em mə, nkən sərka endesom mələkε məcəm' am fər kirin, dəndo məndəkə-ləkε wan kem wəran mə. ⁸ Kə wəran əntəkəwosε kəcəm' am darəŋ-ε, inəŋnən' am kədərəm nkε isəŋ' am kədərəm mə. Mba ta məlukε wan kem dəndo de!» ⁹ Kə wəcar enden kəca wəbε kən Abraham aləŋk tantəf, k'enderəme kə teta moloku maməkə. ¹⁰ Kə wəcar elək yəkəme wəco yəkəme ya wəbε kən dacə, k'əŋkə. Tenatəŋne pətəmpər mes ma daka da wəbε kən. ¹¹ Nte embere Mesopotami nde dare da Nahor mə, k'ənçəp yəkəme suwu dare kəsək ta əmbəle kələmp ka domun-ε, dec dərəfəy tēm təkə aran ŋəŋwur kəkə-kət domun mə. ¹² K'ontola: «Məna Kanu Kəpəŋ, Kanu ka wəbε kem Abraham, məmar im kənəŋk ka paka mpe inten mə, ilətsen' am. Kə məyə ti-ε, məlasε wəbε kem Abraham layidi dəkə mənasəŋ kə mə. ¹³ In' εwε inçəme nnə kələmp kəsək mə, k'ayecərə a afum a dare ŋawur kədəkət domun-ε. ¹⁴ Pəyənε fə wəyecərə nwε indeloku fə: «İlətsen' am məti təbəl tam imun,» a wəkayi pələk' im: «Məmun, isəŋ sə yəkəme yam yomun,» pəyənε a wəkakə məmpocε wəcar kam Isiyaka! Tēm tatəkə indecərə a məlasε wəbε kem Abraham layidi dəkə mənasəŋ kə mə.» ¹⁵ Ənalip fε moloku, kə Rebeka wan ka Betuhəl, wan-sə ka Milka kə Nahor wəŋç ka Abraham oŋwur pəgbanne təbəl tən. ¹⁶ Wəyecərə wətət teyi ənayi, ta əntacərə wərkun-ε, ali wərkun wəkin ənacərə fε kə dərən. K'ontor dəkələmp k'elas təbəl tən k'empε. ¹⁷ Kə wəcar eyekε kəkə-fayne kə, k'oloku kə: «Məpoc em domun depic da təbəl tam, ilətsen' am.» ¹⁸ Kə

Rebeka oloku: «Məmun, wəbe kem!» K'embelkər kətinε kə təbəl tən, k'əsəŋ kə domun, k'omun. ¹⁹ Nte elip kəsəŋ wəcar ka Abraham k'omun mə, k'oloku kə sə: «Indekete yəkəme yam domun yi sə yomun haŋ pətəŋne yi.» ²⁰ K'embelkər kəneŋkəli domun deləpəs dəkəsəmp, k'eyəkse sə kəkə-kət domun dələma dəkələmp, k'əŋkete yəkəme fəp domun. ²¹ Kə wəcar ka Abraham eyifne teta wəyecəra nwe dəbəkək, kə pəyənε fə Kanu Kəpəŋ kəyi kələmpse kə pəkət pən-ε.

²² Nte yəkəme yelip kəmun mə, kə wərkun nwe elək kurunde ka kema ka teŋcəmbəl dacə,* kə cəsora ca dəkəca mērəŋ ca kema ka mēŋcəmbəl wəcə,† kəsora kin o kin k'əsəŋ Rebeka. ²³ Kə wərkun nwe eyif Rebeka: «An' okom əm-ε wəyecəra? Mələk' im ti ilətsen' am. Səntam kəsətə kəfo dəkəcəpərəne pibi, nde kələ ka papa kam?» ²⁴ Kə Rebeka oloku: «Wan ka Betuhəl iyənε, nwe Milka enakəme Nahor mə.» ²⁵ K'endenjər: «Məmpələ kə yika yelarəm yeyi nnə ndorosu kə tofo tecepərəne pibi teyi sə di.» ²⁶ Kə wərkun nwe ontontnənε Kanu Kəpəŋ nkε, ²⁷ pəcloku: «Inkorkor əm mənə Kanu Kəpəŋ nkε, Kanu ka wəbe kem Abraham. Mənə nwe məntəsak kələs layidi nde mənasəŋ kə mə, məcyənε wəbe kem məfan mən fəp mə! Kanu Kəpəŋ məsol' em kə mənker' em haŋ nnə kələ ka awēŋc a wəbe kem Abraham.» ²⁸ Kə wəyecəra eyəkse k'əŋkə pələmər mes maməkə fəp kere nde ndərən. ²⁹ Rebeka enayə wēŋc wərkun pacwe kə Labaŋ. Kə wəkəkə eyəkse kəkə-məmən

* **24:22** Delel da kurunde ka kema kanjə dənayənε <grammes> camət-tin. † **24:22** Delel da kəsora kin dənayənε <grammes> tasar tin kə tələma.

wərkun nwe, nde dəkələmp. ³⁰ Labaŋ enanəŋke Rebeka kurunde kə cəsora dəwaca, k'enanene kə pəcloku: «Ti tə wərkun wəkakə olək-lokər əm.» Kə wəŋc wərkun wəka Rebeka ender nda wərkun nwe, enayi kələmp kəsək kə yəkəme yən mə. ³¹ Kə Labaŋ oloku: «Məder məna nwe Kanu kəmpoce mə! Ta ake tə mənəyine daban_{ka-ε}? Ifeŋ dəkələ k'ilompse yəkəme yam tofo.» ³² Kə wərkun nwe emberə dəkələ. Kə Labaŋ ontore yesare ya yəkəme, k'əsəŋ yi yika kə mēmpələ. K'əsəŋ wərkun nwe kə afum aŋe enasole mə domun debikene wecək. ³³ Kə tēyefe dənda k'aŋcəmbərə kə yeri. Mba k'oloku: «Ifədi kərəsna paka, mēne iloku toloku nte inder kələku mə.» Kə Labaŋ oloku kə: «Mələku!»

³⁴ K'oloku: «Awa. Wəcar ka Abraham iyəne. ³⁵ Bel-bel bə Kanu kəmpoce wəbe kem pətət nwe əyənə fum wələl mə. Kanu kəmpoce kə yəcəl yəpəŋ kə yefet, gbeti kə kema, acar arkun kə aran, yəkəme kə səfale. ³⁶ Sara wəran ka wəbe kem ende pəkəme kə wan wərkun detembəra dən disre. Wan wərkun wəkakə, nkən wəbe kem əsəŋ daka dən fəp. ³⁷ Wəbe kem Abraham əsəŋ' em kədəerəm, kəc-loku: «Məfədetene wan kem wəran ayecəra a Kanahan dacə atəf nŋe iyi mə, ³⁸ mba məde məkə nde iyefe mə, kor kosu disre, mətene di wan kem wəran.» ³⁹ K'iloku wəbe kem: «Tələm ta wəran əŋkə-wose kəcəps' em darəŋ kəder nnə-ε.» ⁴⁰ Kə wəbe kem olək'im: «Kanu Kəpəŋ nke in_{kət} fər kirin mə, kəndesom məleke mən məbaŋ əm pəkət pam. Mələke wan kem wəran nde kusuŋka kosu, pəyənə sə wəka kor kosu.» ⁴¹ Kə Abraham olək'im: «In-dewur' am kədəerəm kaŋke imbers' am fə məderəm mə, kə pəyi fə məŋkə nde kor kosu a ta awos'»

am, kəsəŋ ka wan wəran-ε iŋŋaŋnən' am kədərəm kaŋkε.> ⁴² Nte imbəpna məkə nde dəkələmp mə, k'iloku: <Kanu Kəpəŋ, Kanu ka wəbε kem Abraham, kə məŋwose kələmpəs em pəkət-ε, ⁴³ in' əfə nwe iyi kələmp ka domun kəsək mə.> Wəyecəra nwe endewur kədəket domun mə, nwe indeloku: <Məpoc em domun depic da təbəl tam imun,> ⁴⁴ a wəkayi pələk' im: <Məbaŋ məmun məna sərka, indesəkete yəkəme yam!> Wəyecəra wəkakə pəyənε nwe Kanu Kəpəŋ kəŋcəmbərə wan ka wəbε kem Abraham mə! ⁴⁵ Ilipna fε ti kələkune dəbəkəc, kə Rebeka oŋwur pəgbaŋne təbəl dəkəbaŋca. K'ontor dəkələmp k'εŋket domun. K'iloku kə: <İletsən' am məpoc' em imun.> ⁴⁶ K'embelkər kətin' em təbəl tən təkə εŋgbaŋnena mə, k'olok' im: <Məmun, indepocε sə yəkəme yam yomun.> K'imun, k'ompocε sə yəkəme yem kə yomun. ⁴⁷ K'iyif kə: <An' okom əm-ε wəyecəra?> K'olok' im: <Wan ka Betuhəl iyənε, wan-sə ka Nahor kə Milka.> K'imber kə kurunde dololəm kə cəsora dəwaca. ⁴⁸ K'intontnεne Kanu Kəpəŋ, k'iyekyekəs ki, Kanu ka wəbε kem Abraham, nkε kəsəl' em kədəlek wan ka wεŋc idesəŋ kə Isiyaka wan ka nkən Abraham mə. ⁴⁹ Ndekəl oŋ kə pəyənε fə məwose kələse wəbε kem Abraham pəsoku disrε, layidi nde mənasəŋ kə mə, məsəŋ' em ti kəcərə, kə pəyənε fε ti-ε, ikə kəca kəmeriya, kə pəyi fε ti-ε, kətət.>

⁵⁰ Labaŋ kə Betuhəl ŋaloku: «Tes tante nda Kanu Kəpəŋ tεyεfε, səfətam kələku ti tələm o tələm. ⁵¹ Rebeka əfə wəkawε fər yam kirin, məlek kə nəkə. Pəkə pəyənε wəran ka wan ka wəbε kam pəmə təkə Kanu Kəpəŋ kələku ti mə.»

⁵² Nte wəcar ka Abraham ene moloku maməkə

mə, k'ontontnənə Kanu Kəpəŋ dəntəf. ⁵³ Kə wəcar k'Abraham owurə ca ya gbeti, ca ya kəma, kə yamos k'əsəŋ yi Rebeka, k'ompoce sə Labaŋ wəŋc wərkun wəka Rebeka kə kərə kəŋan pəlarəm. ⁵⁴ Ntə mes maməkə melip mə, wərkun nwe kə asol ən, kə ŋandi yeri kə ŋamun, kə ŋaŋcepərəne pibi. Dec den-desək, ntə ŋayefe mə, kə wəcar nwe oloku: «Nəsak im iluksərne nda wəbe kem.» ⁵⁵ Kə Labaŋ ŋaloku kə kərə: «Wan wəran pəyi nnə kərəsna mata wəco kə səna. Kə teŋcepər-ε, məntam kəkə.» ⁵⁶ Kə wərkun nwe oloku ŋa: «Ta nəśəŋ' em kəwon ka nnə, bawo Kanu Kəpəŋ kəlompəs em pəkət. Nəsak im ilukus ndena wəbe kem.» ⁵⁷ Kə Labaŋ ŋaloku kə kərə: «Səwe wan wəran, səyif kə təkə efaŋ mə.» ⁵⁸ Kə ŋawe Rebeka kə ŋayif kə: «Məfaŋ kəkə kə wərkun nwe ba?» Kə Rebeka owose: «Ey.»

⁵⁹ Labaŋ kə kərə ŋasak Rebeka kə wəran nwe ənabaŋ kə mə, wəcar ka Abraham kə asol ən kə ŋaŋkə. ⁶⁰ Kə ŋantolanə Rebeka kə ŋaloku kə: «Məna wəkire kosu, məyənə wəka afum alarəm! Məyənə fum nwe awut-sə ən ŋandetam aterənə am mə!»

⁶¹ Kə Rebeka eyefe kə acar ən ayecəra k'empesə yəkəmə kəroŋ, k'əŋcəmə wərkun nwe darəŋ. Kə wəcar ka Abraham elək Rebeka kə ŋaŋkə.

⁶² Tətəŋnə Isiyaka pəlucus kəyefe ka kələmp ka Lahay-Roy, pənde nde atəf ŋa Nəkəf. ⁶³ Dəfəy dələma kə Isiyaka əŋkə dəŋkətəs dəkulum, endeyekti fər k'ənəŋk yəkəmə yec-der. ⁶⁴ Rebeka endeyekti sə fər k'ənəŋk Isiyaka, k'ontor yəkəmə kəroŋ. ⁶⁵ K'eyif wəcar ka Abraham: «Wərkun wərə əfə wəkawə nnə dəkulum nwe ender kəfayne su mə?» ⁶⁶ Kə wəcar oloku kə: «Wəbe kem əfə.» K'elək

kəloto kən k'engbalərne. Kə wəcar ka Abraham ɔləmər Isiyaka mes məkə enacepərəne mə fəp. ⁶⁷ Kə Isiyaka enjekəre Rebeka abal ɲa kere Sara disre. K'elek Rebeka k'oyone wəran kən, k'əmbətər kə. Ti t' enasəne Isiyaka pəwak kəpəl-pələs defi da kere.

25

Defi da Abraham: Mewe ma yuruya yən nyε wəran kən Ketura enakome kə mə

¹ Kə Abraham elek sə wəran wələma, pac-we kə Ketura. ² Kə Ketura oŋkome kə awut arkun: Simran, Yəksan, Mediyən, Madiyan, Yisbak, kə Suwah. ³ Kə Yəksan oŋkom Saba kə Dedan. Awut arkun a Dedan ɲanayone afum a tɔf maas: 'Asuri, aLetusi kə aLeyumi. ⁴ Awut a Madiyan ɲanayone Hefah, Hefer, Henok, Abidah, kə Eldaha. Akanε ɲanayone awut a Ketura.

⁵ Abraham enasəne daka dən fəp Isiyaka. ⁶ Awut a alak' ən, k'ompocε ɲa, pəsəryi doru, k'enjekəre ɲa poŋ pəbəlne ɲa wan kən Isiyaka, atɔf nɲe ɲeyi ntende kəca nkε dec dempe mə. ⁷ Kəwon ka Abraham doru kənasəto meren 175. ⁸ Kə Abraham ontore kifir, k'efi nte encepərəne detem dobotu mə, pəbek, pənembəre mataka ma doru, k'ənənkəl atem ən aɲe ɲanafi mə. ⁹ Isiyaka kə Səmayila awut a Abraham, ɲawup kə nde dəkəwupene da Makpela, nde dale da Hefəron wan ka Sohar wəHewy, pətəfərene di kə Mamre. ¹⁰ Dale denayi nde Abraham enaway nno aHewy ɲayi mə. Difo anawup Abraham kə wəran kən Sara. ¹¹ Nte defi da Abraham deŋcepər mə, kə Kanu kəmpocε wan kən Isiyaka nwe enandε nde kələmp ka Lahay-Roy kəsək mə.

12 Awut a Səmayila ηə akanε, Səmayila wan k'Abraham, nwε wan wəran wəMisira Akar wəcar ka Sara εnakomε Abraham mə. 13 Mewe ma awut a Səmayila mεmε, təkə ηanabekεnε mə: Nebayət (coco ca Səmayila), Kedar, Adbel, Mibsam, 14 Misma, Dumah, Masa, 15 Hadad, Tema, Yetur, Nafis, kə Kedma. Awut a Səmayila ηə akakə. 16 Mewe maηan mə maməkə tendε taηan cəgbo cəgbo. Abε wəco kə mεrəη ηanayi ηa kirin delay daηan. 17 Kəyi ka Səmayila doru kənawon meren 137. K'ontore kifir, k'efi, k'ənəηkəl atem ən akə ηanafi mə. 18 Afum a Səmayila ηayi kəyεfε ka Hawila haη Sur nse santefernε Misira mə, kəkə ka kəca ka Asiri. Yuruya ya Səmayila ηanandε ηatefernε awεηc aηa fəp.

Tecəpərεnε ta Yakuba

25:19-36:43

Esay kə Yakuba

19 Afum a Isiyaka η' aηε, wan ka Abraham. Abraham okom Isiyaka. 20 Isiyaka εnasətə meren 40 a k'endenεηcε Rebeka, wan wəran wəka Betuhel wəka Aram wəka Padaη-Aram, wəkire ka Labaη wəka Aram. 21 Kə Isiyaka ontola Kanu Kəpəη teta wəran kən, bawo εnakom fε wan. Kə Kanu Kəpəη kəne kətola kən. Kə wəran kən Rebeka embekəs. 22 Kə awut ηayεfərεnε kə kor disrε, kə Rebeka eyifnε: «Ak' ender im tante-ε?» K'əηkə pəkornε Kanu Kəpəη. 23 Kə Kanu kəloku kə: «Afum a təf mεrəη ηay' əm dəkor, afum mεrəη akakə ηandεgbeyεnε kəwur əm dəkor. Afum a wəkin nwε ηandetasərne aka wəka mεrəη. Wəbeki endeyi wəfεt wəkə dəntəf.» 24 Dəηkom dən k'anəηk fə cəberi cəyi kə dəkor. 25 Dəηkom dən, kə wəcəkə-cəkə wəder

ela cəfon ceyim dərīs pəmə wəsem, k'awe kə Esay.
²⁶ Kə teñcepər, kə wəka mērəñ ender pəsumpər atek
 ɲa wəcəkə-cəkə. K'awe wəkakə Yakuba. Isiyaka
 pəsətə tēm tatəkə oñ meren 60 a k'andekomε kə
 awut akanε. ²⁷ Kə awut arkun añε ɲambek. Kə
 Esay ende pəyənε wəpən wətət, wəbətər kəyekse-
 yekse dəkulum kəten ka sem yepən, kə Yakuba nkən
 əyənε wəyi wəka dare, wətəsimse dis pəbətər kənde
 d'abal. ²⁸ Isiyaka enabətər Esay bawo enabətər sem
 nyε Esay eñc-pən mə. Rebeka nkən pəbətər Yakuba.
²⁹ Dəsək dələma kə Yakuba oñcoñər mēñc, kə Esay
 ender pəyεfe dəkulum dis dələl kə. ³⁰ Kə Esay oloku
 Yakuba: «Məpoc' em, iletsen' am idi pəyim pam
 papəkə bawo dis dələl im.» Ti tə asəñε Esay tewe ta
 «Edəm*». ³¹ Kə Yakuba oloku Esay: «Məwayər im
 məkə dəkəcəmə da debeki dam.» ³² Kə Esay oloku
 kə: «In' ewε ic-fi, ake dəkəcəmə da debeki dadəkə
 dendeyə em-ε?» ³³ Kə Yakuba oloku: «Mədəerəm'
 em kərəsna.» Kə Esay enderəmə Yakuba k'ewayər
 kə dəkəcəmə da debeki dən. ³⁴ Kə Yakuba ompocε
 Esay kəcom, kə mēñc maməkə. Kə Esay endi yeri
 yayəkə, k'omun, k'eyεfe k'əñkə. Tatəkə tə Esay
 enagbal dəkəcəmə da debeki dən.

26

Isiyaka kə Abiməlek

¹ Kə dor dende deyī dətəf, ndε denacıyanε kə dor
 dəcəkə-cəkə dəkə denayi di tēm ta Abraham mə. Kə
 Isiyaka əñkə nda Abiməlek, wəbe ka aPələset nde
 Kerar. ² Kə Kanu Kəpəñ kəwurər Isiyaka, kə kələku
 kə: «Ta mətor Misira, məyi atəf nñε indeboñcər əm

* **25:30** «Edəm» ti tə tatəkə «pəyim»

mə. ³ Məndε atəf njanε. Isol' am, indepoc' am pətət, bawo məna kə yuruya yam * η' indesən antəf njanε fəp. Inlas tēm tatəkə dim ndε inasən papa kam Abraham mə. ⁴ Indeyə yuruya yam yela pəmə cəs ca darenc. Indesən yuruya yam təf yayε fəp. Afum a doru fəp nade kəctən kətola nnə yuruya yam yeyi mə. ⁵ Abraham εnacənkəl dim dem, pəcəme dəpə dem darən, pəsumpər moloku mem, pələləs mēfan mem kə sariyε sem.»

⁶ Kə Isiyaka endε Kerar. ⁷ Ntε afum a tofo tatəkə njançyifət teta wəran kən mə, pəc-loku nja: «Wəkire kem əfə.» Pəc-nesε kəloku fə wəran kən əfə, ta afum a tofo tatəkə njadif kə, bawo Rebeka εnatesε. ⁸ Ntε kiyi kən kənc-won di mə, kə tosurene Abiməlek wəbe ka aPələset pəwure kəro dəwunder pəc-məmən, k'ənənk Isiyaka pəc-cəcəne kə wəran kən Rebeka. ⁹ Kə Abiməlek ewe Isiyaka k'eyif kə: «Wəran kam əyənε wəran nwe! Ake 'sənε ntε məloku su a wəkire kam əfə mə?» Kə Isiyaka oloku kə: «İloku ti kənesε disrε ta idefine tetən.» ¹⁰ Kə Abiməlek oloku kə: «Cəke məyə su tantε? Pəpic pəcəme wələma su dəcə njanfəntərə kə wəran kam, kə mən' əsənε su ti kəciya.» ¹¹ Kə Abiməlek əsən dim dadəkə afum ən fəp, ntε: «Məna nwe mənçbuçenε wərkun nwe kə wəran kən mə, andenər əm sariyε sa defi.»

¹² Kə Isiyaka əmbəf kəren kançə dətəf k'entel 100 ta təkə εnabəf mə, bawo Kanu Kəpən kənapocε kə pətət. ¹³ Kə wərkun nwe əsətə daka, k'emberenε kəsətə daka han k'ənənkanε kəyənε wəka daka wəpən. ¹⁴ Isiyaka εnayə yəcəl yelərəm: Cəna, cir, nkesiya, kə acar alərəm, təsənε aPələset njançənε kə

* 26:3 delay dam

kəraca.

Isiyaka kəcaŋ kən danapa kə Abimələk

¹⁵ Cələmp nce acar a kas Abraham ŋanakay kiyi kən doru mə, kə aPələset ŋaməntən ci, kə ŋalas ci kəbof. ¹⁶ Kə Abimələk oloku Isiyaka: «Məyefe ndorosu məkə bawo məmbək su fənəntər.» ¹⁷ Kə Isiyaka eyefe di, k'əŋkə pəyi nde mərə dacə nde Kerar, nde ənandə cəkə-cəkə mə. ¹⁸ Kə Isiyaka əŋgbəkəre sə kəkay cələmp nce anakay təm ta kas Abraham, a kə aPələset ŋaməntən ci kəcəpər ka defi da Abraham mə. K'ewe sə ci mewe məkə kas ənawe ci mə. ¹⁹ Kə acar a Isiyaka ŋaŋkay sə kələmp kələma, dəndo mərə dacə, kə ŋambəp ki disre dōmun dətət. ²⁰ Akek a yəcəl ya dare da Kerar ŋaŋcaŋ akek a yəcəl ya Isiyaka kəcəp, ŋac-simsə kələmp, kə ŋaloku: «Kələmp kaŋke kosu kə.» Kə Isiyaka ewe kələmp kaŋkə Esək, bawo afum ŋanagbəkələne ta ki kə nkən. ²¹ Kə acar a Isiyaka ŋaluksərne sə kəkay kələmp kələma nke anagbəkələne sə taka ki mə, k'ewe ki Sitna. ²² K'eliŋ saŋka sən dəndo, k'əŋkə pəkay sə kələmp kələma nke anatəgbəkələne ta ki mə, k'ewe ki Rehəbət, bawo, oŋcłoku: Kanu Kəpəŋ kəyac su, kəsikəli su, kədəsətə fənəntər atəf ŋaŋe. ²³ Kə Isiyaka emperne Bərseba. ²⁴ Kə Kanu Kəpəŋ kəwurər kə pibi papəkə, kə kələku kə: «In' əyənə Kanu ka papa kam Abraham. Ta mənese, bawo isol' am, indepoc' am pətət, indeyə sə yuruya yam ŋala, teta wəcar kem Abraham.» ²⁵ Kə Isiyaka eŋcəmbər di dəkələŋne k'okorne tewe ta Kanu Kəpəŋ. K'eŋcəmbər sə di abal, kə acar ən ŋaŋkay sə di kələmp.

26 Kə Abimələk eyəfə Kerar kəkə-nəŋk nkən Isiyaka ŋasol kə Ahusat wanapa kən, kə Pikəl wəbe wəka asədar ən. 27 Kə Isiyaka eyif ŋa: «Ta ake tə nənderənə nnə nderem-ε, bawo nənter im, kə nəmbələs im nde ndoronu?» 28 Kə ŋaloku kə: «Sənəŋk bel-bel fə Kanu Kəpəŋ kəsol am. Ti tə səloke: Fə padərəmənə, ti tə tatəkə mənə kə sənə, patəŋne pacəŋəs danapa. 29 Ntə tendesəŋe ta məyo su ali pələc pin, pəmə təkə sənətəyo əm pələc, kə səyo əm pətət haŋ kə səsak əm kə məŋkə pəforu disrə mə. Ndekəl oŋ Kanu Kəpəŋ kəmpoc' am.» 30 Kə Isiyaka ombocə ŋa kəsata, kə ŋandi yeri kə ŋamun. 31 Kə ŋayəfə bət-bət suy kə ŋanderəmənə. Kə Isiyaka esak ŋa kə ŋalukus kə ŋasak Isak pəforu disrə.

32 Dəsək din dadəkə də acar a Isiyaka ŋander ŋaloku kə teta kələmp kəŋkə ŋanakay mə, kə ŋaloku kə: «Səsətə domun.» 33 Kə Isiyaka ewe kələmp kəŋkə Sibeya. Ti təsəŋe ntə aŋwenə dare dadəkə Bərseba haŋ məkə mə.

Esay kənncə kən

34 Esay kəsətə kən meren 40, k'elek aran aHewy, pac-we ŋa Sudit wan ka Beri kə Basmat wan ka Elən. 35 Kə aran aHitara akanə mērəŋ ŋawonəs Isiyaka kə Rebeka dis.

27

Yakuba kəsətə kən kətolanə nkə pənamar Esay kəsətə mə

1 Isiyaka əŋc-yəne wətem, fər yəc-ləl kə haŋ kə tələpsər kə kətənəŋk. K'ewe wan kən wəcəkə-cəkə Esay, k'oloku kə: «Wan kem!» Kə Esay owosə: «In' ewe!» 2 Kə Isiyaka əŋgbəkərə: «Iyənə wətem,

inçərə fe dəsək dem defi. ³ Mələk oñ yepene yam, abom ñam kə ambəñcəran, məkə dəkulum məkə məpen' em weseḿ. ⁴ Məlompəs' em peri pəmə təkə imbətər ti mə. Məker' em pi, idi, nte təñsəñe ina yati itolan' am pətət a ic-fi mə.» ⁵ Rebeka pəc-cəñkəl təkə Isiyaka oñc-loku wan kən Esay mə. Kə Esay əñkə dəkulum kəkə-pən weseḿ, pəkerε.

⁶ Kə Rebeka oloku wan kən Yakuba: «Nte t' ine. Papa kam pəcloku wəñc əm Esay: ⁷ «Məker' em weseḿ. Məlompəs' em peri mpε indedi, itolan' am pətət nde Kanu Kəpəñ kəyi mə, a ic-fi.» ⁸ Ndekəl oñ wan kem məcəñkəl dim dem, məyə təkə indelok əm mə. ⁹ Məkə məlek' em nde yəcəl daco, mir mətət mərəñ. Plompse papa kam peri pətət pəmə təkə əmbətər pi mə. ¹⁰ Məndekenε papa kam peri papəkə, nte təñsəñe pətolan' am pətət a pəc-fi mə.» ¹¹ Kə Yakuba oloku kere Rebeka: «Ey, mba wəñc im Esay əla cəfon dəris, k'ina iyə fe ci. ¹² Tələma papa wəkem pəkə-wakəs im dis, endecər' em kətəlomp təsəñ' em kəsətə pələc ta isətə pətət-ε.» ¹³ Kə kere oloku kə: «Təyənε fə pələc papəkə peder im! Məcəñkəl gbəcərəm dim dem. Məkə məker' em mir.» ¹⁴ Kə Yakuba əñkə pələk mir, k'əñkerε iya kən. Kə iya kən olompəs peri, pəmə təkə papa kən ənabətər pi mə. ¹⁵ Kə Rebeka əlek yamos ya Esay wan kən wəcəkə-cəkə, yamos yətət yəkə ənatam kəsətə dekər mə, k'əsəñ yi wan kən wələpəs Yakuba k'emberne. ¹⁶ K'əñkump Yakuba akata ña mir məkə ñanadif mə dəwaca kə dəkilim, kəbəp ka mofə məkə mənatəyə cəfon mə. ¹⁷ Kə Rebeka əsəñ wan kən Yakuba peri pəkə ənalompəs mə, kə kəcom. ¹⁸ Kə Yakuba əñkə nde papa kən eyi mə, k'oloku: «Papa

wakem!» Kɔ Isiyaka owose: «In' ewe. Mən' an' ɔfɔ-ε, Wan kem?» ¹⁹ Kɔ Yakuba oloku kas: «In' ɔfɔ Esay wan kam wɛcɔkɔ-cɔkɔ. Iyɔ tɔkɔ mɛlokun' em mɔ. Məyefe iletsen' am, mɛndε məsɔm wɛsem wem, nte tɔɲsɔɲε mɛna yati mɛtolan' em pɛtɔt mɔ.» ²⁰ Kɔ Isiyaka oloku wan kɔn: «Mba mɛyɛɲk kəsɔtɔ wɛsem wan kem!» Kɔ Yakuba oloku: «Kanu Kɛpɔɲ kam kəkɛr' em wi.» ²¹ Kɔ Isiyaka oloku Yakuba: «Mɛcɔɲɲε ɔɲ wan kem, iwakəs əm, icərə kɔ pɛyɔɲε fɔ wan kem Esay ɔfɔ-ε.» ²² Kɔ Yakuba ɔlɔtərnε kas Isiyaka, k'ɛwakəs kɔ k'oloku: «Dim dandε da Yakuba dɔ, mba waca wawε wa Esay wɔ.» ²³ Isiyaka ɛnanɛpɛl fε kɔ. Bawo waca wɔn wɛnala cɔfon pɛmɔ waca wa wɛɲɔ Esay, k'ontolanε kɔ pɛtɔt. ²⁴ K'oloku: «Mən' ɔfɔ mɛna wan kem Esay?» Kɔ Yakuba owosεnε kɔ fɔ: «Ey.» ²⁵ Kɔ Isiyaka oloku: «Mɛbɛr' em isɔm wɛsem wa wan kem, nte tɔɲsɔɲε, ina yati itolan' am pɛtɔt mɔ.» Kɔ Yakuba ɛmbɛrε Isiyaka yeri k'endi, k'ɛɲkɛrε kɔ sɔ member k'omun. ²⁶ Kɔ kas Isiyaka oloku sɔ: «Mɛcɔɲɲε mɛcup im wan kem.» ²⁷ Kɔ Yakuba ɔɲcɔɲɲε, k'ɔɲcup kɔ. Kɔ Isiyaka ɛne ambɔɲɔ ɲa yamos ya Esay. K'ontolanε kɔ nte: «Ey, ambɔɲɔ ɲa wan kem ɲeyi pɛmɔ ambɔɲɔ ɲa dale ndε Kanu Kɛpɔɲ kɛmpocε pɛtɔt mɔ. ²⁸ Kanu kəsɔɲ əm pɛcaɲki pa dareɲɔ kɔ daka da dɛntɔf: Malɔ kɔ member pɛlarəm!

²⁹ Kanu Kɛpɔɲ kəsɔɲε, afum ɲay' əm dɛntɔf,
 Kanu kəsɔɲε afum ɲatontnɛn' am!
 Kanu kəsɔɲε mɛyi awɛɲɔ əm aɲa kɛrɔɲ,
 Kanu kəsɔɲε awut a iya kam ɲatontnɛn' am dɛntɔf!
 Kanu kəsɔɲ pɛləc, wəkɔ ɛɲfan' am pɛləc mɔ,
 Kanu kəsɔɲ pɛtɔt wəkɔ ɛɲfan' am pɛtɔt mɔ.»

³⁰ Isiyaka ənadelip kətolanε Yakuba, Yakuba endeyεfε kas dəntəf, kə wεηc Esay εmbεrε pəyεfε dəkəpən. ³¹ Kə Esay olompəs sə peri k'εηkene kas Isiyaka. K'oloku kas: «Papa məyεfε məsəm wεsəm wa wan kam, nte təηsəηε mətolan' em pətət məna yati mə.» ³² Kə kas Isiyaka oloku kə: «Mən' an' əfə-ε?» Kə Esay oloku kə: «In' əfə wan kam wəcəkə-cəkə Esay.» ³³ Kə pəyi Isiyaka yama-yama, yama-yama yəpəη k'oloku: «An' əkə pəpən wεsəm k'εηker' em-ε? Isəm yi a kə mändeder, intolanε kə pətət. Kətola pətət kəlip kəsumpər kə.» ³⁴ Nte Esay ene moloku ma kas mə, k'εmber kəbebe, k'οηkule-kule pəpəη, k'oloku kas: «Ina sə mətolan' em pətət Papa.» ³⁵ Kə Isiyaka oloku kə: «Wεηc əm enderεne cəkəta k'εlek kətolanε pətət kam.» ³⁶ Kə Esay oloku: «Cepə nte asəη kə tewe ta Yakuba mə, ti t' εηnepəs' em haη kəmerəη? Enabaηər im təkə dəcəme da debeki dem. Kə pəndesəyi tantε k'εηlekər im sə kətolanε pətət kem.» Kə Esay endəηər: «Papa, məmεηkərne fε sə kətolanε pətət kəbma, məsəη im ki?» ³⁷ Kə Isiyaka oloku Esay: «Isəη kə kiyi kam kəron, k'isəη kə awεηc aηa fəp kiyi kə dəntəf, k'isəη kə bəle* kə member. Cəke cə indeyəne məna-ε, wan kem?» ³⁸ Kə Esay eyif kas: «Kətola pətət kin kaηkə gboη kə məyə ba, Papa? Ina sə mətolan' em pətət, Papa!» Kə Esay eyεfε kəbok. ³⁹ Kə kas Isiyaka oloku kə: «Mənəηk!
Dəkəndε dam dəfədeyə daka da dəntəf
Kə pəcaηki mpε pεηyεfε dərəηc mə.
⁴⁰ Dakma dam dendedəsəm doru,
Məndeyi wεηc əm dəntəf.

* 27:37 f. «blé»

Məndeyi tam taciŋa

Fənəntər fam fəndesəŋe, məc-cer kə məfan mən.»

Kəkə ka Yakuba

⁴¹ Kə Esay emənke Yakuba metele, teta kətolanə pətət nke kas enatolanə Yakuba mə. Esay pəc-cəpəsne debəkəc, «Mataka ma defi da papa wəkem məmbələ fe sə. Indedif wənç im Yakuba.» ⁴² K'anke payemsene Esay nə iya kən Rebeka eyi mə. Kə Rebeka ewe wan kən Yakuba, k'oloku kə: «Məne nte wənç əm Esay efan kəluks' am ayek mə, a pədif əm. ⁴³ Awa wan kem, məcəkəl im! Məyefe, məkə məgbərne ndena wənç im wərkun Laban nde Haran. ⁴⁴ Məkə məyi di mataka, han metele ma wənç əm melip. ⁴⁵ Kə metele ma wənç əm mendelipe, pəpələrne pəcu y pəkə məyə kə mə, indew' am məder. Ta ake tə indebutə nu mərəŋ monu dəsək din-e?»

Kəyəkse ka Yakuba Pəkə Mesopotami

⁴⁶ Kə Rebeka oloku Isiyaka: «Doru dəŋgbəf im teta awut aran aHewy. Kə Yakuba enənçə wəHewy, wan wəran wəka dətəf pəmə akanə, ake indesəyə oŋ doru-e?»

28

¹ Kə Isiyaka ewe Yakuba, k'ontolanə kə pətət, k'osom kə nte: «Ta mənənçə wəran wəka Kanahan. ² Məyefe. Məkə Padəŋ-Aram, ndena papa ka iya kam. Mələk di wəran awut aran a ŋcək' am Laban dacə. ³ Kanu Kəpəŋ nke kəntam mes fəp doru mə kəpoc' am pətət, kəsəŋ əm dokombəra, kəsəŋ' am məla nte tənşəŋe məyəne afum alarəm mə! ⁴ Pəsəŋ əm kətolanə pətət ka Abraham, məna kə yuruya

yam nte tɔŋsɔŋe atɔf ŋaŋe mɔyi decikɔra mɔ, ŋey' ɔm dɔwaca pɔmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔnasɔŋ ŋi Abraham mɔ.» ⁵ Kɔ Isiyaka ɛsak Yakuba k'ɔŋkɔ Pɔdaŋ-Aram, ndena Labaŋ wan ka Betuhɛl, wɔAram, wɛŋc wɔrkun wɔka Rebeka, iya wɔka Yakuba kɔ Esay. ⁶ Kɔ Esay ɛnɔŋk fɔ Isiyaka ontolanɛ Yakuba pɔtɔt, k'oloku kɔ kɔkɔ sɔ Pɔdaŋ-Aram pɔkɔtɛn wɔran, mba nte Isiyaka ɔŋc-tolanɛ kɔ mɔ, ɛnasom kɔ nte: «Ta mɔnɛŋcɛ wɔran wɔka Kanahan de.» ⁷ Yakuba ɛnane moloku ma kas kɔ kɛrɛ, k'ɔŋkɔ Pɔdaŋ-Aram. ⁸ Kɔ Esay ɛnɔŋk fɔ mes ma awut aran aka Kanahan mɛnabɔt fɛ papa kɔn Isiyaka. ⁹ Kɔ Esay ɔŋkɔ ndena Sɔmayila, k'ɛlɛk di wɔran pac-we kɔ Mahalat, wan wɔran wɔka Sɔmayila wan k'Abraham, wɔkirɛ ka Nebayɔt, kɔbɛrɛnɛ ka aran aHewy akɔ ɛnayɔ mɔ.

Kɔwɛrɔp ka Yakuba

¹⁰ Kɔ Yakuba ɛyɛfɛ Bɛrseba k'ɔŋkɔ Haran. ¹¹ K'ɛmbɔp tofo tɔlɔma k'ɛndirɛ di, bawo dec dɛnalɔpɛ kɔ. K'ɛlɛk tasar tin ta kɔfo kaŋkɔ, k'ɛfakɛnɛ pi, k'ɛfɔntɔrɛ kɔfo kaŋkɔ. ¹² K'ɛwɛrɔp. K'ɛnɔŋk same sɔcɔmɛ dɔntɔf domp da si doc-gbuŋɛnɛ kɔm mɛlɛke a Kanu mɛc-fɔrɔŋk si, mɛc-pɛ, moc-tor. ¹³ Kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔcɔmɛ same sasɔkɔ darenɔc. Kɔ kɔluku: «In' ɔyɔnɛ Kanu Kɔpɔŋ, Kanu k'Abraham papa kam, kɔ Kanu ka Isiyaka. Antɔf ŋaŋɔkɔ mɔfɔntɔrɛ mɔ, indesɔŋ ɔm ŋi mɔna kɔ yuruya yam. ¹⁴ Yuruya yam ŋendela pɔmɔ kɔbof ka dɔntɔf. Mɔndewɔkɔlɔs dɔkɔndɛ dam kɔca kɔtɔt kɔ kɔmeriya, nde dec dɛmpɛ mɔ kɔ nde dɛŋkalɛ mɔ. Afum a doru fɔp ŋande ŋactɛnɔr ɔm kɔtolanɛ pɔtɔt kɔ yuruya yam. ¹⁵ Ina yati in' osol' am, inde ic-bum ɔm kɔca nkɛ o nkɛ mɔŋkɔ mɔ, indeker' am atɔf ŋaŋe, bawo ifɔsak

əm ta intalas tantε injlok' əm mə.» ¹⁶ Kə Yakuba entimε dəmere, k'oloku: «Tələma Kanu Kəpəŋ kəyi nnə tofo tantε, kə intənacərə ti!» ¹⁷ K'enesε k'oloku: «Mba tofo təyə wəy-wəy! Pəŋciyanε fε dε kə kələ ka Kanu, kusunka ka dareŋc kə!» ¹⁸ Kə Yakuba eyefe bət-bət suy, k'elek tasar təkə enafakene domp mə, k'eŋcəmbər pi, k'olonər pi moro. ¹⁹ Kə Yakuba ewe tofo tatəkə Betel, mba dare dadəkə denanunkenε dəyə tewe ta Lus. ²⁰ Kə Yakuba ontola pəc-loku: «Kə pəyənε fə Kanu kəsol' em kəc-bum im dəpə ndε injkət mə, kə pəyənε fə kəŋsəŋ im kəcom kem kəsəm, kəsəŋ im sə yamos ibərne-ε, ²¹ K'ilukus pəforu disre ndε kələ ka papa wəkem-ε, awa Kanu Kəpəŋ kəndeyənε Kanu kem. ²² Tasar tantε injcəmbər mə, pendeyənε kələ ka Kanu. Indesəŋ əm farilε fa mpε o mpε məndekə-səŋ im mə.»

29

Yakuba kəbərəne kə Rasel

¹ Kə Yakuba eyefe kəkət kəkə ka atəf ŋa awut a nde dec dempe mə. ² Kə Yakuba enəŋk kələmp dəndo dəkulum, kə yəcəl yefet-yefet yoləŋkanε mofə maas yecəme kələmp kanəkə kəsək, bawo kələmp kanəkə kə yəcəl yəŋc-mun. Tasar mpε penayi kələmp dəkusu mə penabek. ³ Difə yəcəl fəp yəŋcərəne. Pabiŋkəli tasar papəkə anaboc kələmp dəkusu mə, cir kə ŋkesiya yomun. Kə yelip-ε palukse tasar papəkə sə kələmp dəkusu. ⁴ Kə Yakuba eyif akek yəcəl: «Awəŋc im aŋa, aka deke ŋə nəyənε-ε?» Kə akakə ŋaloku kə: «Aka Harəŋ ŋə səyənε.» ⁵ Kə Yakuba eyif ŋa: «Nəŋcərə Labəŋ, wan ka Nahor?» Kə ŋawose: «Ey, səŋcərə kə.» ⁶ K'eyif ŋa: «Cəke cə pəyi kə-ε?» Kə

akakə ɲaloku kə: «Daka o daka! Wan kən wəran Rasel ender wəkə kə yəcəl yefet-yefet.» ⁷ Kə Yakuba oloku ɲa: «Dec dəsərəbək kəresna. Tem tolonka yəcəl tentabəp fə. Nəsəɲ yəcəl domun, kə nəlip-ε nəkekəre yi kəresna yəkə səmət.» ⁸ Kə ɲaloku kə: «Səfətam ti, kə yəcəl fəp yəntəlonkanε-ε, bawo ti tə səmbiɲkəli tasar nte aɲsunçε kələmp mə, a yəcəl yefet-yefet yomun.» ⁹ Yakuba eyi kələk-lokər akek, kə Rasel embere kə yəcəl yefet-yefet ya kas, bawo Rasel wəkək enayi. ¹⁰ Nte Yakuba enəɲk Rasel, wan wəran wəka Labaɲ, kə yəcəl yefet-yefet ya Labaɲ mə, k'əɲçəɲε, k'embiɲkəli tasar tatəkə aɲç-sunçε kələmp mə, kə yəcəl yefet-yefet ya Labaɲ yomun. ¹¹ Kə Yakuba oɲcup Rasel, k'eyefe kəfək. ¹² Kə Yakuba oloku Rasel: «Fum ka papa kam iyəne, wan ka Rebeka iyəne.» Kə Rasel eyeksε kəkə-loku ti kas Labaɲ. ¹³ Nte Labaɲ ene kəder ka Yakuba wan ka wəkire kən mə, k'eyeksε k'ende pəsapne Yakuba, k'emakərene kə. Kə Labaɲ enkekəre kə nde kələ kən, kə Yakuba əlmər kə mes məkə menasətə kə mə fəp. ¹⁴ Kə Labaɲ oloku kə: «Kance kəsoku pəs kə: Mecir min mə səmpaɲne!» Kə Yakuba eyi ndena Labaɲ ɲof ɲin.

Kənənçε ka Yakuba kəmerəɲ

¹⁵ Kə Labaɲ ende pələku Yakuba: «Bawo fum kem məyənε, məfədebəc' em kifəli? Məboɲçər im daka ndε məfan da kəway kam mə.» ¹⁶ Labaɲ enayə ayecərə merəɲ: Tewe ta Bəmbə bən tenayənε Leya, kə Cayi cən Rasel. ¹⁷ Leya enatesε fər dəkəro, mba Rasel enanəɲkanε kətesε. ¹⁸ Rasel enabət Yakuba mes. Kə Yakuba oloku Labaɲ: «Indebəcəm meren camət-merəɲ, teta wan kam wəran Cayi:

Rasel.» ¹⁹ Kɔ Laban oloku kɔ: «Kəsən əm kɔ kənçepər im təkɔ in̄kɔ-sən kɔ wərkun wəcuru mə. Məyi nnɔ nderem!» ²⁰ Kɔ Yakuba embəce Laban meren camət-merən teta Rasel. Kɔ meren camət-merən maməkɔ meyi, Yakuba dəfər pəmɔ mataka, bawo Rasel enabət kɔ mes. ²¹ Kɔ Yakuba ende pəloku Laban: «Məsən im wəran wəkem bawo tɛm tɛm ta yebəc telip, ifan̄ kənənçce kɔ.» ²² Kɔ Laban ewe aka tofo tatəkɔ fəp, kɔ ɲambəpene k'omboc kəsata. ²³ Pəndeyi dəfɔy, k'elɛk wan kən wəran Leya k'enkenɛ Yakuba, kɔ Yakuba enənçce kɔ. ²⁴ Kɔ Laban əsən wan kən wəran Leya wəcar wəran nwe aɲcwe Silpa mə. ²⁵ Dec dendesək, kɔ Yakuba enən̄k fɔ Leya asən kɔ. K'oloku Laban: «Cəke cɔ məyɔ em nte? Bafɔ teta Rasel t' imbəc' am? Ta ake tɔ məntin̄kər' em-ɛ?» ²⁶ Kɔ Laban oloku: «Afəsən səna ndorosu Cayi, ta antasən Bəmbɔ-ɛ. ²⁷ Mələpəs tataka toluksər kɔ Bəmbɔ, a sadesən əm sɔ Cayi kɔ məndewosɛ sɔ kəbəc' em tetən meren camət-merən-ɛ.» ²⁸ Kɔ Yakuba əyɔ tatəkɔ, k'eləpəs tataka toluksər kɔ Leya, kɔ Laban əsən kɔ sɔ wan kən wəran Rasel. ²⁹ Kɔ Laban elɛk wəcar kən Bilha k'əsən kɔ Rasel. ³⁰ Ka Yakuba enənçce sɔ Rasel nwe enabət kɔ mes, pətəs Leya mə. K'embəce sɔ Laban meren camət-merən.

Awut a Yakuba

³¹ Kɔ Kanu Kəpən̄ kənən̄k fɔ ambətər fɛ Leya pəmɔ Rasel, kɔ kəsən̄ Leya dokombəra. Kɔ kəsumpər Rasel dokombəra. ³² Kɔ Leya embəkəs. K'ɔɲkom wan wərkun, k'ewe wan kakɔ Ruben. Ti tɔ tatəkɔ nnɔ eyi mə, «Kanu Kəpən̄ kənən̄k kələpəs kem. Ndekəl ɔɲ, wos im endebətər im.» ³³ K'ɔɲgbəkəɛ sɔ kəmbəkəs, k'ɔɲkom sɔ wan wərkun. Kɔ Leya

oloku fə: «Kanu Kəpəŋ kəne a ambətər f' em, kə kəsəŋ im sə wəkawε.» Kə Leya əsəŋ wəkakə tewe ta Siməŋ. ³⁴ Kə Leya oluksərne k'embəkəs, k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ, wos im endegbəkər' em, bawo inkomε kə awut arkun maas. It' anasəŋε wan wəkakə tewe ta Levi.» ³⁵ K'embəkəs sə k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ indekorkoru Kanu Kəpəŋ.» It' enawenε wan wəkakə tewe ta Yuda. Kə Leya εsak ŋ, kəkom.

30

¹ Nte Rasel enəŋk fə eyi fε kəkomε Yakuba mə, k'əyənε wεŋc wəran Leya kəraca. Kə Rasel oloku Yakuba: «Məsəŋ im awut kə pəyi fε ti-ε, infi!» ² Kə pəntelε Yakuba nnə Rasel eyi mə, k'oloku: «Incamε dəkəcəmε da Kanu, nke kəntəsəŋ əm dokombəra mə?» ³ Kə Rasel oloku: «Wəcar kem wəran Bilha εwε, məfəntərə kə nkən nte tənəsəŋε pəsətə wan mə. Nnə suwu sem s' endekom wan wəkakə, pəsəŋ' em kəyə wan.» ⁴ Kə Rasel əsəŋ Yakuba wəcar kən wəran Bilha. Kə Yakuba ŋkə kə, ⁵ Kə Bilha embəkəs, k'əŋkomε Yakuba wan wərkun. ⁶ Kə Rasel oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmboc' em kiti, kə kənesə dim dem, kəmpoc' em wan wərkun.» It' enasəŋε wan wəkakə tewe ta Dan. ⁷ Kə Bilha wəcar ka Rasel, ŋgbəkərə sə kəbəkəs, k'əŋkomε Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ⁸ Kə Rasel oloku: «Kanu kəmar im kəsīməs kə wεŋc im wəran Leya, k'intam kə.» Kə Rasel əsəŋ wan wəkakə tewe ta Naftali. ⁹ Nte Leya enəŋk fə εsak kəkom mə, k'elek wəcar kən Silpa k'əsəŋ kə Yakuba pənεŋcε. ¹⁰ Kə Silpa wəcar ka Leya ŋkomε Yakuba wan wərkun. ¹¹ Kə Leya oloku fə: «Pəbotu pender!» Kə Leya əsəŋ

wan wəkakə tewe ta Kadu. ¹² Silpa wəcar ka Leya əngbəkəre sə kəkome Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ¹³ Kə Leya oloku: «Mba pəmbət im! Ey, aran ŋande ŋac-kul' em oŋ fə pəmbət əm.» K'əsəŋ wan kakə tewe ta Aser.

¹⁴ Dəsək dələma katela kənayi, kə Ruben əŋkə dale. K'əŋkə pəsətə di yeri yokom yələma*, k'əŋkəre yi iya kən Leya. Kə Rasel oloku Leya: «İletsən' am, məpoc' em yokom yələma nyə wan kam əŋker' am mə.» ¹⁵ Kə Leya oloku Rasel: «Pəntəŋne f' am nte məmbəŋər im wos im mə, mənə məsətə sə yeri ya wan kem?» Kə Rasel oloku Leya: «Awal Ndaram ende məkə fəntərə, kəway ka yeri ya wan kam.» ¹⁶ Dəfəy dendebəp, nte Yakuba eyefe dale mə, kə Leya əŋkə pəfayne kə, k'oloku Yakuba: «Nnə nderem mände məkə fəntərə, bawo kəsətə kam pibi pəməkə, mənə nte isəkpərə pi yeri yələma ya dale nyə wan kem əŋkərəna mə.» Kə Yakuba ŋafəntərə pibi papəkə kə Leya. ¹⁷ Kə Kanu kəmbəŋ Leya, k'əmbəkəs. K'əŋkome Yakuba wan wərkun wəka kəcamət. ¹⁸ Kə Leya oloku: «Kanu kəsəŋ im kəway kem. Ina nwe ilək wəcar kem wəran k'isəŋ kə wos im mə.» Kə Leya ewe wan wəkakə Isakar. ¹⁹ Kə Leya endesə pəbəkəs, k'əŋkome Yakuba sə wan wərkun wəka camət-tin. ²⁰ Kə Leya oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em! Tante taŋ, wos im endeyi tofo tin k'ina, bawo iŋkome kə awut arkun camət-tin.» Kə Leya ewe wan wəkakə Sabulon. ²¹ Kə Leya əmbəkəs, k'əŋkom wan wəran nwe enasəŋ tewe ta Dina mə. ²² Kə Kanu kənde kəcem-cemne Rasel, kə kəmbəŋ kə kə kəsəŋ kə dokombəra. ²³ Kə Rasel ende

* **30:14** yokom nyə yəyənə acəl ŋa dokombəra mə

pəbəkəs, k'oŋkom wan wərkun. K'oloku: «Kanu Kəpəŋ kilin im malap.» ²⁴ Kə Rasel ewe wan kən wəkəkə Isifu, k'oloku: «Kanu Kəpəŋ kəberən' em sə wan wərkun wələma!»

Yakuba kəsətə kən daka

²⁵ Nte Rasel oŋkom Isifu mə, kə Yakuba oloku Labaŋ: «Məsak im ilukus nnə nderem, ikə nde atəf ŋem. ²⁶ Məsəŋ im aran em k'awut em aŋe imbəc' am taŋan mə, ŋaŋə səndekə, bawo məna yati mənçərə yebəc nyə imbəc' am mə.» ²⁷ Kə Labaŋ oloku Yakuba: «Ifaŋ fə məboŋçər im kəway nke indesəŋ əm mə. Canu cem cəmentər im a Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em tetam. ²⁸ Məboŋçər im kəway kam inşəŋ əm ki.» ²⁹ Kə Yakuba oloku Labaŋ: «Məna yati, mənçərə kə təkə imbəc' am mə, kə təkə isəŋe kə yəcəl yam yeyi mə. ³⁰ Bawo yəcəl yepic yəkə inabəp' am mə, yela oŋ ndekəl. Kə Kanu Kəpəŋ kəmpoc' am kələk dəsək nde imberə kələ kam mə, haŋ məkə. Ndekəl oŋ ake təm tə indebəcə afum em-ε?» ³¹ Kə Labaŋ eyif kə: «Ak'indesəŋ əm-ε?» Kə Yakuba oloku: «Məfədesəŋ im daka o daka. Kə məwose kəyə təkə indelok əm mə, indesəkək yəcəl yam yefət-yefət, ibum' am sə yi. ³² Məkə indeçər yəcəl yam yefət-yefət fəp dacə, mədekə-cəmbər ŋkesiya yetemsər kə yecəmcəmər fəp kəsək yəyənə yəpəŋ, yəyənə yefət, ŋkesiya nyə yəyə lom yecapsər mə, kə cir nce cəŋcəmcəmər, nce cəntemsər mə. Yayəkə yendeyənə kəway kem. ³³ Dolompu dem deŋmentər əm ti alna, kə məndekə-məmən kəway kem-ε. Mpe o mpe pə mənəŋk di alna cir dacə ta pəntemsər, ta pəŋcəmcəmər kə ŋkesiya dacə ta pəŋcapsər alom mə, məçərə fə inkiyə əm pi.»

34 Kə Labaŋ oloku Yakuba: «Awa! Iwoŋe toloku tam.» 35 Awa, dəsək dadəkə də, Labaŋ eŋcəmbər mbiyofo ya cəgbər, yecəmcəmər, cir cətəmsər kə cəcəmcəmər cir nce cənayə pəfer mə fəp, ŋkesiya yəkə yenayə alom ŋecapsər mə. Kə Labaŋ elek yi fəp, k'embər awut ən dəwaca. 36 K'awut ən ŋambələne yəcəl yayəkə, kəkət ka mata maas kə Yakuba dacə nwe eŋc-kək sə yəcəl ya Labaŋ mə. 37 Kə Yakuba elek wara wəcaŋk wa tək maas yeciyanə, k'enaci wi pol nte təŋsəŋe pəfer pa kətək powur mə. 38 Kə Yakuba əndəfət wara wawəkə enanaci mə nde yəcəl yoncmun mə, nte təŋsəŋe yecnəŋk wara wawəkə mə, təsəŋe yorkun yec-cəc yeran kə yender dəkəmun-ε. 39 Kə yəcəl yəŋcəcene wara wawəkə kəsək, ti tənəsəŋe yəcəl yockoməs mowut ma cəgbər, mətəmsər kə məcəmcəmər. 40 Nte Yakuba eŋgbey meŋkesiya mə, kəŋcəmbər yi fər ya yəcəl ya Labaŋ kirin nyə yenayə cəgbər kə alom ŋecapsər mə, k'əsətə yəcəl nyə enacəmbər taciŋa ta owoŋe yənəŋkələne kə ya Labaŋ mə. 41 Kəcəc nkε o nkε yəcəl yetifi yorkun yecfan kəcəc yeran mə, Yakuba eŋcək wara wən wenaci pəcəmbər wi yəcəl fər kirin dəndo yoncmun mə, nte təŋsəŋe yetam kəcəcene, yecnəŋk wara wawəkə mə. 42 Kə Yakuba enəŋk fə, pəcəl pelenki pəfan kəcəc-ε, əfədəf fε pi kərə kən kənaci. Kə tende tələpəsər oŋ Yakuba kəyə yəcəl yetəfi kə Labaŋ əyə yelenki.

Yakuba kəyəkse pəkə ndena Labaŋ

43 Kə Yakuba ende pəyənə wəka daka wəpəŋ. K'əyə yəcəl yefət-yefət yelərəm, acar arkun, acar aran, yəkəme kə sofale-e.

31

¹ Kə Yakuba ene məcəm-cəmnə ma awut a Laban, ɲac-loku: «Yakuba elək daka da papa wəkosu fəp, di dəsəɲe kə kəyənə ka wəka daka dandə fəp.»
² Kə Yakuba ɲɲgbəkəre fə kəro ka Laban kəyi fə sə nnə eyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. ³ Kə Kanu Kəpəɲ kəloku Yakuba: «Məlukus atəf ɲa awisi aɲa, dəɲkom dam. Isol' am.» ⁴ Kə Yakuba ewe Rasel kə Leya aɲe ɲanayi dale ɲackək yəcəl yən cir kə ɲkesiya mə. ⁵ K'oloku ɲa: «ɲɲgbəkəre fə, kəro ka papa konu kəyi fə sə nnə iyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. Mba Kanu ka papa kem kəsəl' em. ⁶ Nəɲcərə nənə yati a imbəce papa konu kə fənəntər fem fəp. ⁷ Mba papa konu ɲɲkafəli-kafəli, k'əɲcepe-cepe kəway kem haɲ wəco. Mba Kanu kəwose fə kə kəyə em pələc. ⁸ Pənaloku fə yetəmsər yəyənə kəway kam-ɛ, kə yəcəl fəp yənader yockoməs awut atəmsər. Pənaloku sə fə ya cəgber yəyənə kəway kam-ɛ, yəcəl fəp kə awut a cəgber yə yənader yockoməs. ⁹ Kanu kəmban yəcəl yən nnə papa konu eyi mə, kə kəsəɲ im. ¹⁰ Tem nte yəcəl yəɲcfan kəcəcənə mə, k'iyekti fər dareɲc, k'iwərəp a yəcəl yorkun nyə yəɲc-cəc yeran mə, yənayə cəgber, yetəmsər, yecəmcəmər. ¹¹ Kə mələkə ma Kanu molok' im dəmere: «Yakuba!» K'iwose: «In' ewe!» ¹² Kə mələkə molok' im: «Məyekti fər məməmən. Yəcəl yorkun fəp nyə yeyi kəcəc yeran mə, yəyə cəgber kə yentəmsər kə yecəmcəmər. Bawo inəɲk məyə məkə Laban əyə əm mə fəp. ¹³ In' əyənə Kanu ka Betel, nde mənacəmbər tasar, kə məlonər pi moro mə, nde mənasəɲ im temer mə. Ndekəl oɲ, məyefə atəf ɲaɲe, məlukus dəɲkom dam.» ¹⁴ Rasel kə Leya ɲaloku kə: «Mba səyə sə kə nnə kələ ka

papa kosu? ¹⁵ Mba ɔləm fɛ su oŋ pəmə acikəra ba, bawo eŋcaməs su, k'endi pəsam posu. ¹⁶ Daka ndɛ Kanu kəmbanəŋ papa kosu mə fəp, dendeyɔnɛ oŋ dosu k'awut asu. Məyɔ təkə Kanu kələk əm mə fəp.» ¹⁷ Kə Yakuba eyefɛ, k'endəs awut ən yəkəme kəronɔ kə aran ən. ¹⁸ Kə Yakuba osole yəcəl yən kəkək, kə daka dən fəp ndɛ enasətɔ mə, yəcəl nyɛ enasətɔ Pदान-Aram mə, k'əŋkə ndena papa kən Isiyaka, atəf ŋa Kanahan. ¹⁹ Kə Labanɔ ende pəkə kəgbət-gbət ŋkesiya yən. Kə Rasel eŋkiye mɛrəŋka ma papa kən Labanɔ. ²⁰ Kə Yakuba nkən entinɔkər Labanɔ wəAram kəkə kən, ta elembərnɛ kə-ɛ. ²¹ Kə Yakuba eyɛksɛ kə daka dəkə enayɔ mə fəp, k'eyefɛ k'empimnɛ kəŋgbəkə, k'entɛfərnɛ mərə ma Kalahadu.

²² Tataka ta maas, k'aloku Labanɔ a Yakuba eyɛksɛ. ²³ Kə Labanɔ ɛlək awɛŋc aŋa kə ŋaŋcəmə Yakuba darəŋ kəkət ka mata camət-mɛrəŋ, kə ŋambəp kə ndɛ mərə ma Kalahadu. ²⁴ Kə Kanu kənder Labanɔ wəAram dəmɛrɛ ma pibi, kə Kanu kələku kə: «Məkembərnɛ kələk-lokər Yakuba.» ²⁵ Kə Labanɔ ɛmbəp Yakuba pəcəmbər abal ŋən tərɔ kəronɔ. Kə nkən sɔ dəmnɛ eŋcəmbər abal ŋən kə awɛŋc aŋa tərɔ ta Kalahadu kəronɔ. ²⁶ Kə Labanɔ eyif Yakuba: «Cəke cɔ məyɔ tantɛ-ɛ? Ta ake tɔ məntinɔkər' em-ɛ, məkekəɛ awut em aran pəmə afum aŋɛ aŋsumpər dəkəwan mə-ɛ? ²⁷ Ta ake tɔ məŋgbəpnɛnɛ kə məyɛksɛ-ɛ? Məntinɔkər f' em ba, məyɛksər f' em ba? K'inasak əm məkə pəbotu disrɛ, pac-lɛŋəs, pac-fula pac-fer. ²⁸ Məwosɛ f' em kəcup awut-sɔ em arkun kə awut em aran! Tantɛ taŋ məmbut amera. ²⁹ Intam kəyɔ əm pələc, mba Kanu ka papa kam kələkus' em nendisna: «Məkembərnɛ

kəloku ka Yakuba pələc!› ³⁰ Bawo pəŋwon əm kəkə ndena papa kam, ta ake tə məŋkiyəne canu cem-ε?› ³¹ Kə Yakuba oloku Labaŋ: «Indenanesər-nesər ti kəcem-cəmnε fə, məndebaŋər im awut am aran. ³² Mba məməmən nwe o nwe məŋnəŋke canu cam afum em dacə mə, wəkakə eŋfi! Awεŋc asu aŋa fər kirin məməmən məlek mpe o mpe pəyənε pam mə məkekəre.» Mba Yakuba enacəre fe a Rasel eŋkiyəŋ Labaŋ canu ca kusunka kəŋan. ³³ Kə Labaŋ embere abal ŋa Yakuba, k'owur k'embere ŋa Leya, k'owur k'embere abal ŋa acar aran aŋe merəŋ, eŋəŋk fe daka o daka. Kə Labaŋ embere abal ŋa Rasel disre. ³⁴ Rasel pələk merəŋka pəboc mi dəntəf, k'elek dəcəm nde aŋnəne yəkəme kəron mə k'endenəŋ, k'eyefe k'ende di kəron. Kə Labaŋ efen-feni abal disre fəp eŋəŋk fe merəŋka mme. ³⁵ Kə Rasel oloku papa kən: «Papa, ta pətəl' am, nte intəyefen' am mə, tentəŋne iyə təkə tenyi aran tēm o tēm mə.» Kə Labaŋ enten merəŋka mme haŋ, eŋəŋk fe. ³⁶ Kə abəkəc ŋempε Yakuba, k'eŋcaŋ Labaŋ kəcəp. Kə Yakuba elek moloku, k'oloku: «Deke iləsər-ε, deke inçiya-ε tantε məŋcəm' em darəŋ mə? ³⁷ Nte məfen-feni ca yem fəp mə, ake mənəŋk-ε ca yam ya dəkələ-ε? Məmentər im yi fər ya awεŋc im aŋa kə awεŋc əm aŋa ŋabere su dacə ina kə məna. ³⁸ Meren wəco merəŋ mə iyi nnə ndaram. Mba aŋkesiya ŋam ŋin, wir wan win wələcε fe kor, isəme f' am aŋkesiya yəcəl yam dacə. ³⁹ Inçere f' am pəcəl pefi, in' enacəre teta yi. Məŋc-wer im kəsəŋ ka kəway kə nyε aŋc-kiyəŋ im pəwaŋkəra kə pibi mə. ⁴⁰ Inayi nnə nne yəc-cəf im pəwaŋkəra, kəfe kəc-sut im pibi, mere məbələn' em. ⁴¹ Təsətə meren wəco merəŋ nte iyi

nnə ndaram mə. Icbəc' am teta awut am aran meren wəco kə maŋkələ, kə meren mme camət-tin, ta yəcəl yam yəfət-yəfət. Mba mənacepe-cepe kəway kem haŋ wəco. ⁴² Pəyənə fə Kanu ka papa kem Abraham, Kanu Kəwey-wey ka Isiyaka kəsol' em-ε, kə tantε tə məsak im ilukus waca wəsəkər. Kanu kənəŋk malap mem, kə kələləs nke inalələs waca mə, ti tə kəmbocəsa su nendisna kiti.» ⁴³ Kə Labaŋ oloku Yakuba: «Awut arkun akanε, awut aran akanε kəbəp yəcəl yayε fəp yemi yə. Cəke c' intam məkə kəyənə awut em aran kə awut aŋε ŋaŋkom mə-ε? ⁴⁴ Ndekəl məder səsek danapa fər ya fum wələma kirin ina kə mənə.» ⁴⁵ Kə Yakuba elək tasar tin, k'εŋcəmbər pi cos. ⁴⁶ Kə Yakuba oloku awεŋc aŋa: «Nəwətəs masar!» K'awεŋc aŋa ŋawətəs masar kə ŋamboc tɛpɛsa. Kə ŋandɛ tɛpɛsa papəkə kəron kə ŋandi yeri. ⁴⁷ Kə Labaŋ ewe tɛpɛsa papəkə «Yekar Sahaduta,» * kə Yakuba nkən ewe pi «Kaledu.» † ⁴⁸ Kə Labaŋ oloku: «Tɛpɛsa pampɛ peyi su məkə dacə.» Ti tə asəŋε pi tewe ta Kaledu. ⁴⁹ Tɛpɛsa papəkə p'anwe sə Mispə, bawo Labaŋ ənaloku: «Kanu kəgbəkəre su ina kə mənə kə səndesələrenε. ⁵⁰ Kə məntərəs awut em aran-ε, kə mələk sə aran aləma-ε, məcərə fə bafə fum eyi su dacə, mba Kanu yati.» ⁵¹ Kə Labaŋ oloku: «Tɛpɛsa pɛmpɛ, kə tasar pəkə inçəmbər ina kə mənə dacə mə. ⁵² Tɛpɛsa pampɛ kə tasar pampɛ peyi su dacə, kəcərə fə ifəsəcəpər tɛpɛsa pampɛ kəkə-caŋərn' am kəyə ka pələc, mənə sə ta məcəpər tɛpɛsa pampɛ kə tasar pampɛ kəkə-caŋərn' em kəkə-yə pələc.» ⁵³ Kə Labaŋ oloku: «Kanu ka Abraham kə Nahor,

* **31:47** Itə tatəkə cəAram cə «tɛpɛsa pa sede» † **31:47** kaled = H. «tɛpɛsa pa sede»

kə Kanu ka kas kəŋan kəyi su dacə.» Kə Yakuba enderəme Kanu Kəwey-wey ka papa kən Isiyaka. ⁵⁴ Kə Yakuba oloŋne tərə tatəkə kəron, k'ewe awenç anja kədedi yeri yayəkə. Kə ŋandi yeri yayəkə kə ŋandire tərə papəkə kəron.

32

¹ Kə Laban eyefe bət-bət suy, k'onçup awut-sə on arkun k'aran, k'ontolane ŋa, k'osumpər dəpə kəlukuş ka nde ndərən.

Yakuba kəlompəsne kən kəbəpene kə Esay

² Kə Yakuba sə eŋçəme dəpə dən darəŋ, kə meleke a Kanu ŋaŋçepsə kə darəŋ. ³ Yakuba endenəŋk mi, k'oloku: «Afan ŋa Kanu ŋə!» K'əsəŋ tofo tatəkə tewe ta Mahanayim*.

⁴ Yakuba pəyi tadarəŋ k'osom nda wənç Esay nwe enayi kulum ka Edəm mə, atəf ŋa Sehir. ⁵ Kə Yakuba osom ŋa nte: «Nte tə nəŋkə-loku wənç im Esay: «A wəcar kam Yakuba-ε, a iŋkə iwon nda Laban haŋ, ⁶ Iyə cəna, səfale, ŋkesiya, cir, acar arkun kə aran. Ti t' isom' am nnə wənç im eyi mə, pəçtam kəwosε ibεε.»»

⁷ K'asom ŋaluksərne nnə Yakuba eyi mə, kə ŋaloku kə: «Səŋkə nda wənç əm Esay, nkən sə kəlompəsne k'ende kədebəp əm, kə afum 400.» ⁸ K'abəkəç ŋətəfəntərə Yakuba, kə kənesε kəsumpər kə. K'eyer afum akə ŋanasol mə cəgba mērəŋ, kəbəp ŋkesiya, cir, cəna haŋ yəkəme. ⁹ Kə Yakuba oloku: «Kə Esay entam afum a kəgba kin-ε, a kə ŋaŋyekse.»

¹⁰ Kə Yakuba oloku: «Kanu ka papa kem Abraham, Kanu ka papa kem Isiyaka, Kanu Kəpəŋ nke

* **32:3** = H. «fan mērəŋ»

kəlok' im: «Məlukus atəf ηam nde aηkom əm mə, indeyən' am pətət!» ¹¹ Ifətər layidi kə pətət mpe mənker' em mə, ina wəcar kam. Bawo nte iηc-cəpər Yurdən yayε mə, togbo tem gbəcərəm t' inatəmpər, ndəkəl oη iyer afum em cəgba mērəη. ¹² İletsen' am məbaη im, wēηc im Esay dəwaca! Bawo iηnese ta pədesut im, kə iya ka awut em. ¹³ Kə mənə Kanu mənəlok' im: «Indeyə əm pətət, indeyə afum am ηala pəmə asəηc ηa dəkəba, nηe antətəm kələm mə.»»

¹⁴ Difə Yakuba enəcəpərəne pibi. K'eyekyek daka dən dəkə enakerε mə daco, kəkə-pocε wēηc Esay: ¹⁵ Cir 200, mbiyofə wəco mērəη, ηkesiya yeran 200 kə yorkun wəco mērəη, ¹⁶ kə yəkəme yeran 30 kə awut ayi akə yēηcməsər mə, cənə cəran 40, mura wəco, sofale səran wəco mērəη kə sərkun wəco. ¹⁷ Kə Yakuba əsəη yəcəl yayəkə fəp fa yi kə dokom da yi acar ən, k'oloku ηa: «Nəy' im kirin, nəsolε yəcəl yayε dokom dokom, nəbələne yi kə yəkə.» ¹⁸ K'osom wəcəkə-cəkə: «Kə nəηkə-bəpene kə wēηc im Esay a pəyif əm: «An' ə məyənε? Deke mənəkə-ε? An' əyə yəcəl yayε məsolε mə-ε?» ¹⁹ Məloku kə: «Ya wəbe kam Yakuba yə, kəpocε kə nke əsəη im a ikene wəbe kem Esay mə. Mba nkən əfə wəkə ender im tadarəη mə.»»

²⁰ K'osom sə kəsom kin kaηkə, asolε yəcəl aka mērəη, aka maas kəbəp ka aləpəs akə ηanayi tadarəη ηasolε yəcəl mə: «Tətəkə tə nəηkə-loku wēηc im Esay, kə nəηkə-bəpene-ε. ²¹ Nəloku kə: «Wēηc əm Yakuba ender su wəkə tadarəη.» Bawo Yakuba enəloku fə: «Kəpocε kaηke kəy' im kirin mə, ik' iηkə-tor-torene kə abəkəc. A sədenəηkene fər disre. Tələma endəkə-selen' em bel-bel.» ²² Kə yopocε

yayəkə yeyi kə kirin, k'eñcepərəne pibi papəkə dəndo dəkulum.

Yakuba kəsıməs kən kə Kanu

²³ Kə Yakuba eyefe pibi papəkə, k'elek aran ən merəñ, amarəs aran ən merəñ k'awut ən wəco kə pin, k'eñcalene ña dəngbəl da Yabək. ²⁴ Nte Yakuba elek aran ən, k'eñcalene ña dəngbəl kə daka dəkə enayə mə fəp. ²⁵ Kə Yakuba eyi di sona. Pəndebiyə, kə fum wələma eyefe kəsıməs kə Yakuba hañ dəsəka. ²⁶ Nte wəsıməsene kən enəñk, eyi fe kətam kə mə, k'osut kə nnə dətəkəc. Kə təkəc ta Yakuba towur pəcsıməs kə fum wəkakə. ²⁷ Kə fum wəkakə oloku: «Məsak im ikə, bawo pəyi kəyə panpan.» Kə Yakuba oloku kə: «İfəsak əm məkə ta məntolan' em-ε.» ²⁸ Kə fum wəkakə eyif Yakuba: «Cəke c' añw' am-ε?» Kə Yakuba oloku: «Yakuba y' añw' em.» ²⁹ Kə fum wəkakə oloku kə sə: «Yakuba yəfəsəyənə tewe tam, Yisrayel† η' ande pac-w' am, bawo məsiməs kə Kanu kə afum, kə məntam ña.»

³⁰ Kə Yakuba eyif fum wəkakə: «İletsen' am məboñçər im tewe tam.» Kə fum nwε eyif kə: «Ta ake tə məfanε kəcərəne tewe tem-ε?» Kə fum nwε ontolanε Yakuba dəndo. ³¹ Kə Yakuba əsəñ tofo tatəkə tewe ta Peniyel‡, bawo nkən olokune: «İnəñk Kanu səgbətnene, k'intəfi.» ³² Dec dəñçpe a pəc-çepər Peniyel. Yakuba pəctorər təkəc tən. ³³ Ti təsəñe nte awut a Yisrayel ηantəsəm abənta ña dətəkəc mə, bawo abənta ña dətəkəc ηə Kanu kənasut Yakuba, nde kəbent ka dəkəcək kə kəbent ka dəkumunt yembərene mə.

† 32:29 Yisrayel = H. «kəsıməs kə Kanu»

‡ 32:31 Peniyel = H. «kəro ka Kanu»

33

Yakuba kəbərəne kəjan kə Esay

¹ Kə Yakuba eyekti kəro k'ənəjk Esay pəc-der pəsələ afum 100. Kə Yakuba eyer awut Leya, Rasel, kə acar aḡe mərəḡ dacə. ² Kə Yakuba eḡcəmbər aran ən acar kirin, k'awut aḡan ḡaḡcəḡc ḡa, kə Leya eḡcək k'awut ən ḡayi kə darəḡ, kə Rasel eḡcəme kə wan kən Isifu eyi kə darəḡ. ³ Kə nkən yati eḡcepər ḡa fər kirin, k'ontontnəne Esay dəntəf camət-mərəḡ, haḡ k'əltərne kə. ⁴ Kə Esay eyekse kəkə-bərəne kə Yakuba wəḡc, k'əsapne kə, k'ənəpsərne kə dəkilim, k'oḡcup kə, kə ḡayefe fəp faḡan kəbok. ⁵ Kə Esay eyekti kəro, k'ənəjk aran kə awut, k'eyif: «Are ḡə akaḡe?» Kə Yakuba oloku kə: «Awut akaḡe ḡə Kanu kənamar im kəsətə nənəfər dən disre, ina wəcar kam.» ⁶ Kə aran ən acar ḡəltərne Esay, kə awut aḡan, kə ḡantontnəne kə. ⁷ Kə Leya əltərne kə sə kə awut ən, kə ḡa sə ḡantontnəne kə, kə Isifu kə Rasel ḡəltərne kə kə ḡantontnəne kə. ⁸ Kə Esay eyif kə: «Ake məndeyəne yəcəl yaye səḡcepər-cepər mə?» Kə Yakuba oloku kə: «Kətəḡne kam k'inafaḡ. Ti tə inacem-cemne kəsəḡ əm yi.» ⁹ Kə Esay oloku Yakuba: «Yelar im ina wəḡc im, məmeḡkərne yaye yəyəne yam.» ¹⁰ Kə Yakuba oloku Esay: «Ala. İletsen' am, kə pəyəne fə isətər əm kətəḡne, məwose məbaḡ kəpocə kem. Ti t' iməmənə kəro kam pəmə təkə aḡməməḡ kəro ka Kanu mə, kə məselən' em bel-bel. ¹¹ Məbaḡ kəpocə kem nke isəḡ əm mə, bawo Kanu kəmar im k'isətə daka dəkə ifaḡ mə fəp.» Kə Yakuba eḡcəməne ti Esay darəḡ haḡ kə wəkəkə owose kəbaḡ ka kəpocə kaḡkə. ¹² Kə Esay oloku: «Paḡkən, pasolne dəpə,

in' endey' əm kirinj.» ¹³ Kə Yakuba oloku: «Wəbε kem, mənçərə a awut nəncuca kəkətene, k'isole sə mir mowut kə mana mēmεε. K'ayə yi yəkət pəpənj dəsək din-ε yəcəl yowut fəp yenfi. ¹⁴ Wəbε kem məy' im kirinj, indey' əm tadarənj, pəpic-pəpic isurεne yəcəl k'awut pəkət, hañ ibere ndena wεnc im nde atəf nə Sehir.» ¹⁵ Kə Esay oloku: «İsakər' am afum em aləma akə isole mə.» Kə Yakuba eyif Esay: «Ak' indeyənε nə-ε? Tεfan ta ina, isətə kənjənε nnə məyi mə.» ¹⁶ Dəsək dadəkə də Esay εlek dəpə kəlucus ka Sehir.

Yakuba kəndε kən Səkem kəsək

¹⁷ Kə Yakuba əjkə dare da Sukət. K'ələ kələ kən k'ələne yəcəl yən nğbañcan. Ti t' asənjε tofo tatəkə tewe ta «Sukət*». ¹⁸ Kə Yakuba εmbere kətamne disre dare da Səkem, atəf nə Kanahan. K'əjkə pəcəmbərəs dare kəsək kəbere kən kəyεfe ka Padənj-Aram. ¹⁹ K'eway awut a Hamər arkun dəwaca, papa ka Səkem, tofokəl ta antəf nde εnacəmbər abal mə. Enaway di mənçəmbəl† 100. ²⁰ Kə Yakuba εncəmbər di dəkələnε da Kanu, k'ewe tofo tatəkə «El-Elohe-Yisrayel‡».

34

Simənj kə Lewy kəlukse ayek nə wəkire kənjən Dina nwe analapəs mə

¹ Dina, wan wəran nwe Leya εnakome Yakuba mə, eyεfe kəkə-nəjk awut aran a dətəf. ² Səkem, wan ka Hamər wəHewy wəbε wəka dətəf, ənəjk kə, k'embañ kə, k'ombocərne kə, k'elapəs kə. ³ Kə

* **33:17** H. «nğbañcan» † **33:19** H. «kesita» = kəway ka tenjesiya kənayi tēm tatəkə ‡ **33:20** «El, Kanu ka Yisrayel»

Səkem esektərne teta Dina wan wəran ka Yakuba, haŋ dəmoloku mən k'əsəp kəsətə ka kəbətər ka Dina. ⁴ Kə Səkem oloku papa kən Hamər: «Məsəŋ im wəyecəra wəkawə pəyənə wəran kem wənəŋcə.» ⁵ Kə Yakuba ende pəcərə a Səkem əŋcərə wan kən Dina dərən. Mba nte awut a Yakuba arkun ŋanayi dale kə yəcəl yən mə, kə Yakuba əŋcaŋkə ti haŋ kə ŋander kəyefe dale. ⁶ Kə Hamər papa ka Səkem əŋkə pələk-lokər Yakuba. ⁷ Kə awut a Yakuba ŋander kəyefe dale. Nte ŋane moloku maməkə mə, kə mo-sumpər ŋa. Kə pəntələ ŋa, bawo Səkem ənayə təyə nte pənatəmar paŋaŋnənə kə Yisrayel mə: Kəkiyə kəcərə Dina wan ka Yakuba dərən, ta ŋayənə akin ayi-ə. ⁸ Kə Hamər oloku ŋa nte: «Wan kem Səkem əfaŋ kəfaŋ dəm wəkire konu Dina kənəŋcə, nəsəŋ kə kə pənəŋcə, ilətsənə nu. ⁹ Antam kəkotərənə pac-nəŋcənənə. Nədə nəc-səŋ su awut anu aran, nəc-lək awut asu aran. ¹⁰ Nəndendə kə səna, atəf ŋendeyi nu dəwaca pəmə səna, nəyi də, nəc-caməs, nəten sə də ntəf.» ¹¹ Kə Səkem oloku papa kə awəŋc a Dina: «K'isətər nu kəwosə-ə, iŋsəŋ nu mpe o mpe nəŋwer im mə. ¹² Nəwer im kəfac kəpəŋ kə yopocə yəlarəm. Iŋsəŋ nu yi. Mba nəsəŋ wəyecəra wəkawə Səkem pənəŋcə.» ¹³ Kə awut a Yakuba arkun ŋantiŋkər Səkem kə kas bawo Səkem ənakiyə kəcərə ka wəkire kəŋan dərən. ¹⁴ Kə awut a Yakuba ŋaloku Səkem kə kas: «Pəŋcuca su kəsəŋ wəkire kosu, fum nwe antəkəŋc mə, bawo tendeyənə kəlapəs kosu. ¹⁵ Kə səndewosə təfaŋ tonu-ə, mənə nəna sə nəwosə kəyi pəmə səna, ti tə tatəkə arkun aŋə ŋayi nu dacə mə fəp pakəŋc ŋa. ¹⁶ Təm tatəkə səŋwosə kəc-lək awut anu aran sənəŋcə, nəna sə dəmnə nəc-lək akosu nəc-

nεηϕε. Səndε nnə kə nənna payəne sə afum akin ayi. ¹⁷ Mba kə nəntətəm kəne təkə səloku fə pakəηϕ nu mə, səηlek wan kosu Dina, səkə.» ¹⁸ Hamər kə wan kən Səkem ηawose moloku maməkə, kəcərə fə aηkəηϕ ηa. ¹⁹ Kə wan wərkun nwe oηcop təyə tatəkə, bawo εnabətər Dina haη pəcəpərər. Nkən Səkem sə, anabətər kə nde ndaraηan patas aka di fəp. ²⁰ Hamər kə Səkem ηaηkə nde dəkəberε da dare daηan, kə ηaloku afum a dare: ²¹ «Afum akaηε ηasəkε su bəkəc. ηawose kəndε atəf ηaηε ηac-caməs, atəf ηaηε ηəwəkəl ηa. Ande paclekərəne aran kə ηa. ²² Mba afum akaηε kəwose kəηan kəndε kə səna, payəne akin ayi, mεne pawose arkun aηε ηayi su dacə mə fəp, pakəηϕ ηa pəmə ηa. ²³ Yəcəl yaηan kə ca yaηan fəp yəfədeyənε yosu ba? Pawose tefaj taηan gbəcərəm, ηayi su dε.» ²⁴ Akə ηanakə dəkəberε da dare daηan mə fəp, kə ηaηcəηkəl Hamər kə wan kən Səkem. Arkun akə ηanader dəkəberε da dare daηan dəkəcəηkəl mə fəp, k'əηkəηϕ ηa. ²⁵ Tataka ta maas ta kəkəηϕ kəηan, akəηϕ ηayi kəcunεne, kə awut a Yakuba mērəη, Siməη kə Lewy awεηϕ arkun a Dina, ηaləkəs sakma səηan kə ηander ηacop dəkəberε da dare daηan kədifət, haη kə ηalip kədifət arkun aka dətəf fəp. ²⁶ Kə ηandifεne sə Hamər kə Səkem sakma səηan, kə ηalək wəkire kəηan Dina ndena Səkem kə ηaηkə. ²⁷ K'awut a Yakuba ηawekərne sə afi, kə ηaηkiyər aka dare bawo metεle mənayi ηa kəlapəs ka wəkire kəηan Dina. ²⁸ Kə ηalək ηkesiya, cir, cəna, səfale, yəcəl yəkə yənayi dare disre kə dəkulum mə fəp. ²⁹ Kə awut a Yakuba ηawetəs ca ya afi, awut aηan, aran aηan, kə ca yəkə ηanabəp nda Səkem kə Hamər mə fəp kə ηaηkekərə. ³⁰ Kə

Yakuba oloku Siməŋ kə Lewy: «Nəyə em pələc te tonu tendesəŋe aka Kanahan kə Perisi ŋadeter im, nəŋcərə a səmpice, kəberene kə ŋander kədesutene kə ina, təm tatəkə ŋandesut im ŋaləsər afum em.»
³¹ Kə awut a Yakuba ŋaloku kas kəŋan: «Səndewosə Səkem pəyə wəkire kosu pəmə wəran wəyi yama-yama ba?»

35

Yakuba kəyefe Səkem pəkə Betel

¹ Kə Kanu kəloku Yakuba: «Məyefe məpe məkə mənde Betel, məlompəs di dəkəloŋne da Kanu nke kənwurər əm, nte mənayeksər wəŋc əm Esay mə.»

² Kə Yakuba oloku afum ən, kə akə ŋanayi kə nkən mə: «Nəwure nu dacə canu cəcikəra. Nəsəkəne, nətubi, nəsəkpər yeberne. ³ Kəyefe k'ander, pəperne Betel. Dəndo iŋkə-cəmbər dəkəloŋne da Kanu nke kənalok-lokər im dəsək nde inayi pəcuca disre, a kə kəsol' em təm nte inayi dəpə ic-kə decikəra mə.»

⁴ Kə ŋasəŋ Yakuba canu cəcikəra nce cənayi ŋa dəwaca mə fəp, kəbər ya dələŋəs yaŋan. Kə Yakuba emət yi nde kətək kəpəŋ kəŋkə kəyi Səkem kəsək mə. ⁵ Kə ŋəŋkə. Kə ayekyek ŋa Kanu ŋeŋgbəpərne aka sədare səkəsək fəp, kə ŋantətam kəcəme awut a Yakuba darəŋ.

⁶ Kə Yakuba ŋambere kə akə ŋanacəme kə darəŋ mə fəp, kəkə ka Lus, ti tə tatəkə dare da Betel, atəf ŋa Kanahan. ⁷ K'eŋcəmbər di dəkəloŋne da Kanu, k'ewe tofo tatəkə «El-Betel», bawo difə Kanu kənwurər kə təm nte enayeksər wəŋc mə. ⁸ Kə Debora, wəran nwe enadusum Rebeka mə, efi.

K'awup kə Betel tantəf, nde aŋkiri dəntəf nŋe awe tewe ta «Kətək ka Məŋcər» mə.

⁹ Kə Kanu kəwurər sə Yakuba, nte embere Padan-Aram mə, kə kəmpoce kə pətət. ¹⁰ Kə Kanu kələku kə: «Mən' aŋwe Yakuba, mba afəsəw' am tewe ta Yakuba tatəkə. <Yisrayel> ŋ' ande pac-w' am oŋ.» Kə Kanu kəsəŋ kə oŋ tewe ta Yisrayel. ¹¹ Kə Kanu kələku kə: «In' əyənə Kanu nke kəntam mes fəp mə. Məyənə wəkombəra, məla. Afum a təf yelərəm ŋə məndekom, abe ŋandewur əm dərīs. ¹² Atəf nŋe isəŋ Abraham kə Isiyaka mə, indesəŋ əm ŋi kə yuruya yam kə məndecəpər-ε. Indesəŋ ŋa atəf ŋaŋε.» ¹³ Kə Kanu kəmbələ kə day, nde kənalok-lokər kə mə. ¹⁴ Kə Yakuba eŋcəmbər tasar da tofo təkə Kanu kənalok-lokər kə mə. K'ompus pi, k'olonər pi moro. ¹⁵ Kə Yakuba əsəŋ tofo tatəkə tewe ta Betel, nde Kanu kənalok-lokər kə mə.

Kəkom ka Benyamin, defi da Rasel

¹⁶ Yakuba eyefe Betel kə afum ən. Ŋanawak kəbələ sə kəberε ka Eferata, kə Rasel oŋkom, kəkom kəcuy. ¹⁷ Eyi pəcuy pa kəkom kaŋkə, kə wəbaŋ kən wan oloku: «Ta mənese, bawo məsətə sə wan wərkun!» ¹⁸ Nte Rasel eŋc-fi mə, k'ewe wan wəkakə Ben-Oni*. Mba kə kas ewe kə Benyamin†. ¹⁹ Kə Rasel efi. K'awup kə nde dəpə da Efrata, nde Betlehem. ²⁰ Kə Yakuba eŋcəmbər tasar nde kufu ka Rasel, tasar papəkə enacəmbər kufu ka Rasel mə, pəsəyəyi di haŋ məkə. ²¹ Kə Yakuba əŋkə, pəcəmbər abal nde Mikədal-Edər takəroŋ. ²² Nte Yakuba eyi atəf

* **35:18** H. = «wan wəka pucuy» † **35:18** H. = «wan wəka kəca kətət»

ηαηəkə mə, kə Ruben əηkə pəfəntərər Bilha wəlako ka papa kən, kə Yakuba eηçərə ti.

Yakuba enasətə awut arkun wəco kə merəη:
²³ Awut a Leya: Ruben coco ca Yakuba, Siməη, Lewy, Yuda, Isakar, kə Sabulon. ²⁴ Awut a Rasel: Isifu kə Benyamin. ²⁵ Awut a Bilha, wəmarəs ka Rasel: Dan kə Naftali. ²⁶ Awut a Silpa, wəmarəs ka Leya: Kadu kə Aser. Awut a Yakuba ηanayi akako, aηe enakom Padaη-Aram mə.

²⁷ Kə Yakuba ender kas Isiyaka kəsək, nde Mamre, nde Kiriyaṭ Harba, nde pəyənə Həbərəη mə, a kə Abraham kə Isiyaka ηanayi decikəra mə. ²⁸ Kəwon ka Isiyaka doru kənasətə meren 180. ²⁹ K'əηgbiη kifir. K'əfi, k'ənəηkəl atem ən akə ηanafi mə, Isiyaka enasikər, doru dətəηnə kə. K'awut ən Esay kə Yakuba ηawup kə.

36

Esay kəndə kən nde atəf ηa Edəm

¹ Dokombəra da Esay də dandə, nwe aηwe sə Edəm mə. ² Kə Esay elək aran ən, aran a Kanahan daco: Ada, wan wəran ka Elon wəHewy, Oholibama wan wəran ka Ana, wan wəran ka Cibəηəη wəHewi, ³ Basmət wan wəran ka Səmayila, wəkire ka Nebayət. ⁴ Kə Ada oηkome Esay Elifas, kə Basmət oηkom Rehuwəl. ⁵ Kə Oholibama oηkom Yehus, Yahelam, kə Korah. Awut a Esay ηə akako aηe anakome kə Kanahan mə. ⁶ Kə Esay elək aran ən, awut ən arkun kə aran, afum ən aka kələ kən, yəcəl yən kə ca yəkə enasətə atəf ηa Kanahan mə fəp, k'əηkə atəf ηələma. K'əmbələ wəηç Yakuba, ⁷ bawo yəcəl yənalar ηa, ta

ηantam kəyi tofo tin-ε. Atəf nηε ηanayi mə ηenafətər ηa teta yəcəl yaηan yelarəm. ⁸ Kə Esay endε nde tərə ta Sehir. Esay, nkən aηc-we sə Edəm.

Yuruya ya Esay

⁹ Dokombəra da Esay, də dandε wətem ka yuruya nyε aηwe Edəm mə, nde tərə ta Sehir kəroη. ¹⁰ Mewe ma awut a Esay mə mamε: Elifas wan ka Ada wəran ka Esay, Rehuwəl wan ka Basmat wəran ka Esay. ¹¹ Awut a Elifas ηanayəne: Teman, Omar, Sefo, Kahetam, kə Kenas. ¹² Timna wəlakə ka Elifas εnayi wan ka Esay. K'οηkome Elifas Amalek. Awut a Ada ηə akakə wəran ka Esay. ¹³ Mewe ma awut a Rehuwəl mə mamε: Nahat, Serah, Sama, kə Misa. Awut a Basmat ηə akakə wəran ka Esay. ¹⁴ Mewe ma awut a Oholibama wan wəran ka Ana, wan-sə ka Cibehəη, wəran ka Esay: K'οηkome Esay Yehus, Yahelam, kə Korah. ¹⁵ Mewe ma abε a yuruya ya Esay mεmε: Awut abε a Elifas, coco ca Esay: Wəbε Teman, wəbε Omar, wəbε Sefo, wəbε Kenas, ¹⁶ wəbε Korah, wəbε Kahetam, kə wəbε Amalek. Abε a Elifas ηə akakə, atəf ηa Edəm. Awut a Ada ηə akakə. ¹⁷ Awut a Rehuwəl, wan ka Esay ηə akaηε: Wəbε Nahat, wəbε Serah, wəbε Sama, kə wəbε Misa. Abε a Rehuwəl ηə akakə atəf ηa Edəm. Awut a Basmat ηə akakə, wəran ka Esay. ¹⁸ Awut a Oholibama ηə akaηε, wəran ka Esay: Wəbε Yehus, wəbε Yahelam, kə wəbε Korah. Abε a Oholibama ηə akaηε wan wəran ka Ana, wəran ka Esay. ¹⁹ Awut a Esay ηə akakə, kə abε aηan. Esay nwe aηc-we sə «Edəm» mə.

²⁰ Awut a Sehir wəHori ηə akaηε: Lotan, Sobal, Cibehəη, Ana, ²¹ Disəη, Eser, kə Disan. Abε aHori

ηο akakə, awut a Sehir nde atəf ηa Edəm. ²² Awut a Lotəη ηanayəne Hori kə Hemam. Wəkire ka Lotəη enayəne Timna. ²³ Awut a Sobal ηanayəne Alwan, Manahat, Ebal, Sefo, kə Onam. ²⁴ Awut a Cibehəη ηanayəne Awa kə Ana. Ana wəkakə enafir kələmp nde dətəgbere, pəkə dəηkek səfale sa papa kən Cibehəη. ²⁵ Awut a Ana ηanayəne Disəη kə Oholibama, wan ka Ana wəran. ²⁶ Awut a Disəη ηanayəne: Hemdan, Esban, Yitran, kə Keran. ²⁷ Awut a Etsər ηanayəne: Bilan, Sawan, kə Akan. ²⁸ Awut a Disəη ηanayəne Huc kə Aran. ²⁹ Abe a Hori ηə akanə: Wəbe Lotəη, wəbe Sobal, wəbe Cibehəη, wəbe Ana, ³⁰ wəbe Disəη, wəbe Ecər, wəbe Disəη. Abe a Hori ηa akakə, abe aηan atəf ηa Sehir. ³¹ Tem tatəkə abe ηanatəmpər fe kərəsna dəbe nde atəf ηa Yisrayel. Mewe ma abe aηe ηanacepər atəf ηa Edəm mə, mə mamə: ³² Bela, wan ka Behor, enayəne wəbe Edəm, tewe ta dare dən tenayəne Dinaba. ³³ Kə Bela efi. Kə Yobabu wan ka Serah wəka Bəcəra elek dəbe dən. ³⁴ Kə Yobabu efi. Kə Hucam wəka atəf ηa Temani elek dəbe dən. ³⁵ Kə Hucam efi. Kə Hadadu wan ka Bedadu elek dəbe dən. Nkən enacəmbər Madiyan nde kulum ka Mohabu. Tewe ta dare dən tenayəne Awit. ³⁶ Kə Hadadu efi. Kə Samla wəka Masreka elek dəbe dən. ³⁷ Kə Samla efi. Kə Sawul wəka dare da Rehəbət Dəηgbəkə elek dəbe dən. ³⁸ Kə Sawul efi. Kə Bahal-Hanan, wan ka Akbər, elek dəbe dən. ³⁹ Kə Bahal-Hanan wan ka Akbər efi. Kə Hadar elek dəbe dən. Tewe ta dare dən tenayəne Pawu, kə tewe ta wəran kən tenayəne Mehetabel, wan ka Matrədu wəran, wan ka Mesahabu wəran. ⁴⁰ Mewe ma abe a Esay mə maməkə, dəcor dəcor, dətəf təf. Pəmə tatəkə

mewe maŋan moloku ti mɑ: Wəbe Timna, wəbe Alwa, wəbe Yetet, ⁴¹ wəbe Oholibama, wəbe Ela, wəbe Pinəŋ, ⁴² wəbe Kenas, wəbe Teman, wəbe Mibcar, ⁴³ wəbe Makdiyel, wəbe Iram. Akanɛ ŋanayɔne abe a Edom, kɔ dəkənde daŋan atɔf ŋɔkɔ ŋanayɔne abe mɑ. Esay enayɔne wətem ka aka Edom.

Tecepərɛnɛ ta Isifu

37

37-50

Taruku ta Yakuba k'afum ɔn

Mɛwɛrɛp ma Isifu

¹ Kɔ Yakuba endɛ atɔf ŋa Kanahan nde kas enandɛ mɑ. ² Dokombəra da Yakuba dɛndɛ: Kəsɔtɔ ka Isifu meren wəco kɔ camət-mɛrəŋ, kɔ Isifu eyɛfɛ pəc-cɛpsɛ awɛŋc aŋa darəŋ ŋackɛk ŋkesiya kɔ cir. Pəyɔne wan wəfɛt, pəc-cəme awut arkun a Bilha kɔ Silpa darəŋ, aran a kas. Mba Isifu eŋcder pəcsɔŋɛ papa kəŋan kəcərə mɛcɛmɛmənɛ mɛlɛc mɔkɔ mɛŋc-cɛpər di mɑ fəp. ³ Yakuba* enabətər Isifu pətəs awut ɔn aləpəs aŋɛ fəp, bawo detem disrɛ d' enasɔtɔ kɔ. Kɔ Yakuba ɔsɔt bərumus bɔnəŋkəsəl lom k'ɔsəŋ bi Isifu. ⁴ Kɔ awɛŋc a Isifu ŋande ŋanəŋk, a kas kəŋan ɔmbətər Isifu pətəs ŋa fəp. Kɔ ŋamɛŋkɛ Isifu mɛtɛlɛ maməkɔ. Kɔ ŋayi ta ŋaŋlok-lokər Isifu bel-bel-ɛ. ⁵ Kɔ Isifu ɛwɛrɛp, k'əŋkɔ pəloku mere maməkɔ awɛŋc aŋa, kɔ akakɔ ŋanaŋkanɛ sɔ kəter kɔ. ⁶ Kɔ Isifu oloku ŋa: «Awɛŋc im aŋa, nəcəŋkəl mere mme iwɛrəpna mɑ! ⁷ Dəkulum ayina pacsek mɛmpələ. Pəwon fɛ kɔ kilim kem

* **37:3** H. «Yisrayel» = tewe tante tɔ Kanu ki sərka kənasəŋ Yakuba. Məməmən

ka mempøle kəyefe kə kəncəme sot! Kə cilim ca mempøle ma nəna cənder cənəjkər kemi, kə cəntontnəne ki.» ⁸ Kə awenɟ aɲa ɲaloku kə: «Mba mənə mənɟem-cəmne kəyənə ka wəbe ka sənə ba? Məyi su kəron?» Kə ɲamberene sə kəter kə teta moloku mən maməkə. ⁹ Kə Isifu endesə pəwerəp, k'oloku sə ti awenɟ aɲa. K'oloku: «Iwəɲəna sə: Dec, ɲof kə cəs wəco kə pin yontontnən' em.» ¹⁰ Kə Isifu oloku mere maməkə papa kən kə awenɟ aɲa. Kə papa kən onkul-kulər kə, k'eyif kə: «Cəke cə mere mame məwerəp mə moloku-e? Mənɟem-cəmne a səndeder, iya kam, awenɟ əm aɲa, kə ina sədetontnən' am dəntəf?» ¹¹ Kə awenɟ a Isifu ɲayənə kə kəraca. Mba kə kas kəɲan emenjkərne kəwerəp kanəkə.

Awenɟ a Isifu ɲanɟaməs kə

¹² Kə awenɟ a Isifu ɲande ɲawur, kəkə-kək ɲkesiya kə cir ya kas kəɲan nde Səkem. ¹³ Kə Yakuba oloku Isifu: «Awenɟ əm aɲa ɲayi Səkem ɲawurene yəcəl kəkəsə-mət. Məder, ifan kəsom əm nde ɲayi mə.» Kə Isifu owose: «In' ewe!» ¹⁴ Kə Yakuba oloku kə: «Məkə məməmən em kə pəyi fə daka o daka deyɪ fə awenɟ əm aɲa kə yəcəl yefet-yefet-ε. Məder məlok' im ti.» K'osom kə kəyefe ka aranta ɲa Həbərən, kə Isifu onkə Səkem. ¹⁵ Kə wərkun wəloma onkə pəbəp kə pəc-kafəle-kafəle dəkulum. Kə wərkun nwe eyif kə: «Ake mənten-e?» ¹⁶ Kə Isifu oloku kə: «Awenɟ im aɲa ɲ' inten, ilətsən' am məmentər im nde ɲayi kəkəkəs yəcəl mə.» ¹⁷ Kə wərkun nwe oloku kə: «ɲayefe də, inenəna ɲa ɲac-loku: «Pənəkən kəca ka Dotan.» Kə Isifu enɟəme ni yanɲan darən, kə yəcəl han k'onkə pəbəp ɲa Dotan.

18 K'awenɔc anja njanɔnk kɔ pɛbɔɔɛ, ta entabɛp nja-
 ɛ, kɔ nɔsekɛ kɔ kɛdif. 19 Kɔ nɔlokɛnɛ: «Wɔbɛ ka
 kɔwɛrɛp ender wɔkɔ. 20 Nɔder oɲ padif kɔ, pagbal
 kɔ nde dɔkɔlɔmp. Pakɔ paloku fɔ wɛsɛm wɔsɔm
 kɔ. Pamɔmɔn oɲ daka ndɛ kɔwɛrɛp kɔn kɔndeyɔnɛ
 mɔ.» 21 Kɔ Ruben ene ti, k'ɛmbaɲ kɔ akakɔ dɔwaca.
 K'oloku: «Ta pasɔnɛ kɔ kɛfi.» 22 Kɔ Ruben oloku sɔ:
 «Ta nɔwure mecir! Nɔgbal kɔ kɔlɔmp kaɲkɛ kɔyi
 nnɔ dɔtɛgbɛrɛ mɔ. Ta nɔdɛnɔr kɔ kɔca!» ɛnaloku nɔ
 moloku mamɛ, nɛ tɔɲsɔnɛ pɔtam kɔyac Isifu defi,
 pɔkɛnɛ kɔ kas mɔ. 23 Nɛ Isifu ɛmbɛp awɛnɔc anja
 mɔ, kɔ akakɔ nɔwure kɔ bɛrumus bɔnɔɲkɔsɔl lom
 bɔkɔ ɛnabɛrɛnɛ mɔ. 24 Kɔ nɔsumpɛr kɔ, kɔ nɔantɔrɛ
 kɔ dɔkɔlɔmp. Kɔlɔmp kaɲkɔ kɔnawɔsɛr, ali domun
 kɔnayaɔ fɛ. 25 Kɔ nɔandɛ nɔacdi yeri, nɔandeyɛkti fɔr, kɔ
 nɔanɔɲk afum a Sɔmayila nɔayɛfɛ atɔf nɔ Kalahadu.
 Yɔkɔmɛ yanɔn yɛsarɛ gbɔɲgbɔ, simi, kɔ cigbili nyɛ
 nɔɲckɛkɛrɛ Misira mɔ. 26 Kɔ Yuda oloku awɛnɔc anja:
 «Ta ake tɔ andedifɛ wɛnɔc kosu pamɛɲk mecir mɔn-
 ɛ? 27 Nɔder pacamsɛr kɔ afum a Sɔmayila. Ta
 padɛnɔr kɔ kɔca. Bawo wɛnɔc kosu ɔfɔ, mecir min
 mayi mɔ ampaɲnɛ.» K'awɛnɔc anja nɔanɛnɛ kɔ moloku
 mamɔkɔ. 28 Kɔ acamɔs aMadiyan anɛ nɔɲc-cɛpɛr
 mɔ, nɔampɛnɛ Isifu dɔkɔlɔmp. Kɔ awɛnɔc a Isifu
 nɔɲcamsɛr kɔ aMadiyan gbɛti nɔcɔmbɔl wɔcɔ mɛrɔɲ,
 k'aMadiyan nɔɲckɛkɛrɛ Isifu Misira. 29 Nɛ Ruben
 oluksɛrɛnɛ kɔdɛmɔmɔn kɔlɔmp disrɛ mɔ, ɛmbɛp fɛ
 sɔ Isifu kɔlɔmp disrɛ. K'ɛwal-wali yɛbɛrɛnɛ yɔn.
 30 K'ɛɲkafɔɔɛ nnɔ awɛnɔc anja nɔayi mɔ, k'oloku: «Wan
 nwe eyi fɛ sɔ nnɔ dɔkɔlɔmp! Cɔkɛ indeyɔ oɲ-ɛ?»
 31 Kɔ nɔlɛk bɛrumus ba Isifu, kɔ nɔafay ambiyɔfo
 amera, kɔ nɔsɔpɔt bɛrumus babɔkɔ mecir. 32 Kɔ

ɲaŋkene kas kəŋan bərumus bəŋəŋkəsəl lom ba Isifu babəkə, kə ɲaŋkə ɲac-loku kas kəŋan: «Yamos yayə yə səŋkə sənəŋk. Məna sə məməmən ma kə pəyi fə bərumus ba wan kam bə-ε.» ³³ Kə Yakuba ɛnɛpəl bi, k'oloku: «Bərumus ba wan kem bə! Wəsem wələma wələc wəsəm kə! Wəsem wəwatəri-watəri kə!» ³⁴ Kə Yakuba ɛwal-wali yamos yən, k'esekəne abək defi. K'ombok wan kən Isifu mataka mələrəm. ³⁵ Kə awut ən arkun kə aran fəp ɲayefe kətorε-tore kə abəkəc. Mba k'ombupərə kələtsene fəp. K'oloku: «Indebok wan kem haŋ dəsək ndε indekə-bəp kə dabiya mə!» K'ɛŋcəme kəbok ka wan kən darəŋ.

³⁶ Kə aMadiyaŋ ɲaŋcaməs Isifu Misira. Kə Potifar wətupε ka Firawona yeri nwe ɛnayəne wəbe ka abum a dəsəŋka sa Firawona mə, ɛway kə.

38

Yuda kə Tamar

¹ Təm tatəkə, Yuda pəbəlɛne awɛŋc aŋa, kə ɔŋkə pəyi kə wərkun wələma nwe aŋcwe Hira mə, wəka Adulam ɛnayi. ² Dəndo, kə Yuda ɛnəŋk wəyecəra wəKanahan wələma pac-we kə Suwa. K'ələk kə k'ɛnɛŋcɛ k'ombocərne kə. ³ Kə Suwa embəkəs, k'əŋkome Yuda wan wərkun k'ewe kə Er. ⁴ K'embəkəs sə k'əŋkom wan wərkun k'əsəŋ kə tewe ta Onaŋ. ⁵ K'əŋgbəkəre sə kəkom wan wərkun nwe ɛnawe Selah mə. Dare da Kisibu Yuda ɛnayi təm nte Suwa ɔŋc-kom Selah mə. ⁶ Kə Yuda ɛface coco cən wəyecəra nwe aŋcwe Tamar mə. ⁷ Mba Er, nwe ɛnayəne coco ca Yuda mə, ɛnatese fe fər ya Kanu Kəpəŋ kirin. Kə Kanu Kəpəŋ kəsəŋe kə kəfi. ⁸ Kə Yuda oloku təŋə tən Onaŋ: «Məbocərne

wəran ka wəbek' am. Məsəŋe wəran kən pəsətəne kə yuruya.»⁹ Nte Onaŋ enacəre a wan nwe endesəŋ wəran ka wəbek' ən mə, əfədeyənə wəkən. Kə ŋaŋc-kəna-fəntərə kə wəran ka wəŋc-ε, pəc-loŋ domun dən dəntəf, nte təŋsəŋe ta əsəŋe wəran nwe kəbəkəs mə.¹⁰ Məyə mən maməkə məŋc-bət fe Kanu Kəpəŋ. Kə kəsəŋe sə nkən Onaŋ kəfi.¹¹ Kə Yuda oloku Tamar wəran ka wan kən: «Məndε kəbal ka wos əm ndena papa kam haŋ wan kem wərkun Selah pəc-bek.» Bawo Yuda ŋc-lokunε: «Wəkawε sə kəfi k'ender pəmə abek' ən.» Kə Tamar əŋkə pəyi nde kələ ka papa kən.

¹² Kə mataka mēlarəm mēŋcəpər, kə wan wəran ka Suwa, wəran ka Yuda, efi. Nte abəkəc ŋenator Yuda mə, k'empərne kəca ka Timna kə wanapa kən Hira wəka Adulam, nde akə ŋaŋcfon ŋkesiya yən ŋanayi mə.¹³ K'əŋkə paloku Tamar: Kəŋci kam εntas Timna kəkə-fon ŋkesiya yən yefet.¹⁴ Kə Tamar owurε yamos yən ya kəbal, k'εŋgbalərne kəloto, k'εnεpəsərne ki, k'əŋkə pəndε dəkəbεre da Enayim nde dəpə da Timna. Bawo enanəŋk a Selah embek, k'antələk kə pasəŋ Selah pəyənə wəran kən.¹⁵ Kə Yuda enəŋk Tamar, kə pəyi kə pəmə wəran wəyama-yama, bawo enakumpənε kəro.¹⁶ Kə Yuda εŋcaŋ Tamar moloku dəpə: «Taŋkən, səkə səfəntərə.» Bawo Yuda enacəre fe a wəran ka wan kən wərkun əfə. Kə Tamar eyif kə: «Ake məndekə-səŋ im, kə məmbocərn' em-ε?»¹⁷ K'oloku: «ŋkə-kər' am wir wowut yəcəl yem dacə.» Kə Tamar oloku: «Mεne məsəŋ im paka pələm itəmpər haŋ məc-kεre wir wowut wawəkə.»¹⁸ Kə Yuda eyif kə: «Ake indesəŋ əm haŋ ic-kεre wir wowut nwe?» Kə Tamar oloku kə: «Məsəŋ im tamp tam, kəbənda

kə kəgbo kaŋkə məntəmpər mə.» Kə Yuda əsəŋ kə yi. Kə Yuda əfəntərə kə Tamar, kə Tamar embəkəsə Yuda. ¹⁹ Kə Tamar eyəfə k'əŋkə, k'owurə kəloto kaŋkə enagbalərne mə, k'emberne sə yamos yən ya kəbal.

²⁰ Kə Yuda osom wanapa kən wəAdulam, a pəkene Tamar wir wowut, pəkere ne ca yəkə enacəmbər di səke mə. Mba enanəŋk fə kə. ²¹ Kə wəkəkə əŋkə pəc-yifət afum akə enabəp di mə: «Deke wəran wəten arkun, nwe eŋcəmena nnə dəpə da Enayim mə, eyi-ε?» Kə akakə ŋaloku kə: «Wəran wəten arkun əfəcəmə nnə.» ²² Kə wərkun nwe olukus k'əŋkə pəc-loku Yuda: «Inəŋk fə kə. Ali afum a tofo tatəkə ŋaloku: «A wəran wəten arkun eyi fə nnə.»» ²³ Kə Yuda oloku: «Pəməŋkərne ca yem yəkə əntəmpər mə! Ta patənərne malap. Bawo isom pakene kə wir wowut kə məntənəŋk kə.» ²⁴ Nte yof maas yeŋcəpər mə, k'ande paloku Yuda: «Wəran ka wan kam əŋkət yama-yama, kə təsəŋe kə kəbəkəs.» Kə Yuda oloku: «Nəwure ne kə. Pacəf kə!» ²⁵ Nte asole kə kəwure ne doru mə, k'osom nda koŋci kən: «Wəbəkəsəs kem əyə ca nyə. Məsəp məcərə nwe əyə tamp pampə, kəbənda kaŋkə, kə kəgbo kaŋkə mə.» ²⁶ Kə Yuda ene pəl yi. K'oloku: «Tamar olomp pətas im, bawo iwosə fə kəsəŋ kə wan kem Selah.» Difə tenalip eŋcərə fə kə sə dərən.

²⁷ Nte Tamar eyəfə kəkəmə mə, k'anəŋk fə cəberi cəyi kə dəkor. ²⁸ Tamar eyi kəkəmə. Kə wan wəcəkə-cəkə owurə kəca. Kə wəran wəbaŋ wan osumpər kənaka nke kəca k'əŋkot kə debeŋa deyim dəkəca, pəcloku: «Wəkawə andenəŋkene kəkəmə.» ²⁹ Mba kə kənaka nke kəliŋ kəca kə wəŋc onəŋkene kəwur.

Kə wəbaŋ wan eyifnɛ: «Kəpəc kərə kə məwure kaŋkɛ-ɛ?» Kə Tamar ewe wan wəkakə Perɛc. * 30 Kə wan wəka mɛrəŋ owur, nwe anakot debeŋa dəkəca mə, kə Tamar ewe wəkakə tewe ta Serah. †

39

Isifu kiyi kən Misira ndena Potifar

¹ K'anjekərə Isifu Misira. Kə Potifar wəMisira, wəbe wəpəŋ wəka firawona, nwe enayəne wəkiriŋ ka abum ən mə, ɛway kə afum a Səmayila dəwaca akə ŋanakərə kə Misira mə. ² Kanu Kəpəŋ kənasole Isifu, pəcuca fəp pə Kanu Kəpəŋ kəŋcban kə. Kələ ka wəbe kən wəMisira k'enayi. ³ Kə wəbe kən enəŋk fə Kanu Kəpəŋ kəsole Isifu. Mosumpər mən fəp, Kanu Kəpəŋ kəŋcmar kə mectese kə dəwaca. ⁴ Kə Isifu ende pəsətə kəlaŋ ka wəbe kən nwe eŋc-bəce mə. Kə wəkakə elək kə, k'əsəŋ kə dəbe da kəcəmbər-cəmbər mes ma kələ kən disre. K'elək daka dən fəp k'ember di Isifu dəwaca pəc-lompse-lompse kə di kəcəmbər-cəmbər. ⁵ Nte Potifar eləŋ Isifu, a k'əsəŋ kə kəcəmbər-cəmbər ka mes ma kələ kən disre fəp mə, kə Kanu Kəpəŋ kəmpoce kələ ka wəMisira nwe, teta Isifu. Kə kəpocə ka Kanu Kəpəŋ kəsumpər daka da Potifar fəp, kəyefe dəker haŋ nde dale. ⁶ K'esakərə teta daka dən fəp Isifu, nkən enasumpər fe sə nte o nte mənə yeri nyə eŋc-di mə.

Isifu kə wəran ka Potifar

Mba Isifu fum wətət teyi enayi. ⁷ Nte mes maməkə meŋcepər mə, kə wəran ka wəbe kən ende pəceŋcər Isifu fə; k'oloku kə: «Məfəntərə kə

* 38:29 Perɛc = «kəpəc» † 38:30 Serah = «Kəpɛ ka dec»

ina!» ⁸ Kə Isifu efati. K'oloku wəran ka wəbe kən: «Mənənk nte wəbe kem elek mes mən fəp k'ember im dəwaca mə, təsəne əfəsəyə nte o nte deker k'elek sə daka dən fəp k'əsənj im kəcəmbər-cəmbər. ⁹ Fum nwe o nwe eyi fe nnə kələ kanke nwe elele pəcəpər im mə. Ɔmənene f' em nte o nte ta kələ kanke mēne māna, bawo wəran kən məyənē. Ak' endesənj' em oŋ kəyə pələc pəpəŋ, iciyanē sə Kanu-ε?» ¹⁰ Kə wəran nwe eŋcəmēne Isifu moloku maməkə darəŋ haŋ mataka mēlarəm. Mba Isifu enawosē fe mēcēm-cēmne mən, kəcərə fə ŋafəntərə kə nkən. ¹¹ Dəsək dələma, kə Isifu emberē dəkələ dəkələmpəs yebəc yən. Mba dəsək dadəkə afum a kələ kanke ali wəkin enayi fe deker. ¹² Kə wəran nwe osumpər pəberne pa Isifu k'oloku kə: «Məfəntərə kə ina!» Kə Isifu esakərə kə pəberne pən, k'eyekse k'owur doru. ¹³ Nte wəran nwe enənk fə Isifu esakərə kə pəberne pən dəwaca, k'eyekse k'owur doru mə. ¹⁴ K'ewe afum a kələ kəŋan k'oloku ŋa nte: «Nənənk, wəHebəru nwe wos im* eŋkere pədəfani su mə. Isifu ender im a pədəfəntərə kə ina. Ti tə iŋkul-kulene pəpəŋ. ¹⁵ Nte endecərə fə kəpene k'inde dim mə, k'eyekse. K'esakər' em pəberne pən kə nkən owur nde doru.» ¹⁶ Kə wəran nwe ombocərne pəberne pa Isifu kəsək, haŋ wəbe ka Isifu pəc-bere deker. ¹⁷ Kə wəran nwe oloku wos tin tayi, k'oloku kə: «Wəcar wəHebəru nwe mənkerē su mə, ender im a pədəfan' im. ¹⁸ Mba nte iŋkule-kule pəpəŋ mə, k'esak pəberne pən nnə iyi mə. Kə nkən eyekse k'owur nde doru.» ¹⁹ Nte wəbe ka Isifu ene moloku ma wəran kən, nwe oŋc-loku kə: «Nte tə wəcar kam əyə em!» ²⁰ Kə metele məpəŋ mosumpər wəbe ka

* **39:14** Potifar

Isifu. Kə wəkakə ember Isifu dəbili kəca nkε wəbε eηc-ber afum ən dəbili mə. Kə Isifu eyi dəndo dəbili.

Kəyi ka Isifu dəbili

²¹ Kə Kanu Kəpən kəsölε Isifu, kə kəlas layidi da amera ηobotu ηəkə kənasən kə mə. Kə kəsənε wəbε wəka dəbili emar kə. ²² Kə wəbε wəka dəbili εlek aka dəbili fəp k'ember ηa Isifu dəwaca, nte o nte teηc-cepər oη di mə, Isifu ə teηcepər dəwaca kərəsna. ²³ Wəbε wəka dəbili əηcməmən fε sə nte o nte Isifu enatəmpər dəwaca mə, bawo Kanu Kəpən kənasölε kə, kəclompəsε kə mosumpər mən fəp.

40

¹ Nte mes maməkə meηcepər mə, kə amarəs merəη a Firawona, wəbε ka Misira, wətupε kə wəcəfε kən cəcom, ηande ηacyanε kə. ² Kə pəntelε Firawona nnə amarəs ən merəη ηayi mə. ³ Kə Firawona osom k'asumpər ηa, k'əηkə pacaηər ηa nde bili bəkə anacaηər Isifu mə. ⁴ Kə wəbε ka aka dəbili oloku Isifu kəgbəkəre ηa pəmə nte enayi ηa kəsək mə. Kə ηayi dəbili tēm telarəm.

Isifu kəloku tedisrε ta mere ma amarəs a Firawona, aηε enacaηəs dəbili mə

⁵ Pibi pin disrε, kə amarəs a Firawona aηε merəη ηawerəp. Nwε o nwε, tēwerəp tən taciηa teciyanε kə ta wəkə. ⁶ Dec dendesək, kə Isifu enəηk ηa ηaməηcnε. ⁷ Kə Isifu eyif amarəs a Firawona aηε merəη aηε ηanayi dəbili kə nkən mə, k'eyif ηa: «Ta ake tə nəηeyε cəro məkə-ε?» ⁸ Kə ηaloku Isifu: «Səwerəpna nnə pibi, mba fum eyi fε nnə nwε endetam kəloku su tedisrε ta mere maməkə mə.»

Kə Isifu eyif ɲa: «Bafə Kanu kətəmpər kəcərə ka tedisrɛ ta mes ba? Nəlok' im ma mere monu-a.»

⁹ Kə wətupɛ ka Firawona yomunəs əlmər Isifu mere maməkə enawɛrəp mə. K'oloku: «Mere mme iwɛrəpna mə: Anɟbənɟkələ ɲa wiɲ ɲeyin' em fər kirinɟ. ¹⁰ Nɔyɔ wara maas. Ntɛ anɟbənɟkələ nɲɛ ɲonɟbuc mə kə yokom yembək, kə yokom yayəkə yələl. ¹¹ Tɛtəɲnɛ itəmpər apət nɲɛ inɟ-tupɛ wəbɛ kem Firawona mə. K'ilɛk yokom yələma k'ifəcəs yi nnə apət nɲɛ inɟ-tupɛ Firawona mə disrɛ, k'isəɲ Firawona mənɟcəɲcə ma pokom papəkə inafəcəsɛ kə dəpət mə.» ¹² Kə Isifu oloku kə: «Tedisrɛ tayi tɛntɛ: Wara wawəkə maas, mata maas mə. ¹³ Kə mata maas mənɟcɛpər-ɛ, Firawona endəsulukus kəyekt' əm domp, pəluks' am yɛbəc yam. Məndəsə mətupɛ kə yomunəs pəmə təkə mənɟcbəc ti mə, məcbɛr kə yeri yəkə məndɛ kəttupɛ kə mə dəkəca. ¹⁴ K'andesak əm-ɛ, ta mədekə-pələrn' em, ilɛtsɛn' am mələk' em layidi a məndekə-mar im nnə wəbɛ eyi mə. Ntɛ tənɟsəɲɛ pəwuren' em nnə kələ kanɟkɛ disrɛ mə. ¹⁵ Bawo atəf ɲa Hebəru ɲalɛk im k'anɟkɛrɛ Misira. Kə nnə, ali tes iyə fɛ ntɛ andɛbɛr' em dəbili mə.»

¹⁶ Ntɛ wəcəfɛ ka Firawona cəcom ɛnəɲk fə moloku mme Isifu oloku ma mere mə, məmbət kəne, k'oloku Isifu: «Ina mere mem, mafala maas ma kəcom kəɟbɛnt m' isarɛna. ¹⁷ Kəfala kanɟkə kənɟcna ci dacə mə fəp, yeri yəkə wəcəf cəcom ontup a pəcsəɲ yi Firawona mə fəp yeyina dənda. Bɛmp yəcsəm yeri yayəkə isarɛna kəfala disrɛ mə.» ¹⁸ Kə Isifu oloku kə: «Tedisrɛ tayi tɛntɛ: Cəfala cacəkə maas, mata maas mə. ¹⁹ Kə mata maas mənɟcɛpər-ɛ, Firawona endɛpɛn' am dərəɲc, pəbɛr

əm kəbənda dəkəlīm pəgbək əm, bəmp yəsəm əm.»
²⁰ Tataka ta maas, dəsək doluksər da kəkom ka Firawona. K'ombocə amarəs ən kəsata kəpəŋ. K'əsəŋ wəcəfə kən cəcom dəbe dəpəŋ, amarəs ən fəp fər kirin. ²¹ K'olukse sə wəka mērəŋ wəkə yebəc yəkə ənayi cəkə-cəkə mə: Kə wəkakə oŋcop sə kəctup pəber Firawona apət dəkəca. ²² Kə Firawona osumpər wəcəf cəcom wəpəŋ pəmə təkə Isifu ənaloku ti mə. ²³ Wətupə ka Firawona yomunəs əŋcəm-cəmnə fə sə Isifu, k'empələrne kə.

41

Kəwərəp ka Firawona

¹ Kə teren tin teŋcəpər, teren ta mērəŋ, kə Firawona əwərəp: Pəcəmə kəŋgbəkə nke aŋwe Nil mə kəsək. ² Kə cəna cəran cətifi camət-mērəŋ cəŋcafe dəkəŋgbəkə. Kə cəyefə kəsəmət dale. ³ Kə cəna cəran camət-mērəŋ cəloma cələŋki cəŋcafe sə cəkə tadarəŋ dəkəŋgbəkə. Kə ci cəŋkəsə cəcəmə cəcəkə-cəkə kəsək dəkəŋgbəkə. ⁴ Kə cəna cələŋki nce cəyefə kəsəm cəna cətifi cəkə. Kə Firawona əntəmə. ⁵ Kə Firawona əŋgbəkəre sə kədire, k'əwərəp sə tamērəŋ. ⁶ Səbomp sa malə camət-mērəŋ səpəŋ səwurəs atoka ŋin ŋətət ŋayi. Kə səbomp sa malə səfət səwurəs səcəkə-cəkə tantəf. ⁷ Kə səbomp sa malə səfət nse səndi səbomp sa malə səpəŋ səlare səkə. Kə Firawona əntəmə sə. Mere mayi mə maməkə.

⁸ Dec dəndəsək, kə amera ŋələcə-ləcə Firawona. K'ewe acərə mes k'abeki a Misira fəp. Kə Firawona ələmər ŋa mere mən. Mba ali fum ənayi fə nwe əŋctam kələku kə tedisre ta mere mən mə. ⁹ Kə wətupə kən yomunəs əlek moloku,

k'oloku Firawona: «İncəm-cəmnε məkə tɛpələrənε tem. ¹⁰ Pənatelε Firawona nnə amarəs ən ηayi mə, k'osom k'asumpər im kə wəcəfε kən cəcom, k'ember su dəbili nde kələ ka wəbε ka abum ən. ¹¹ Kə səwεrɛp ina kə wəka mɛrəŋ kem pibi pin. Nwε o nwε mere mən taciŋa mme antam kəloku tedisrε ta mi mə. ¹² Tɛtəŋnε səyi bili bin kə wətemp wəcar wəHəbərū wəka wəbε ka abum a Firawona wələma. Kə səloku kə nwε o nwε mere mən k'oloku su tedisrε ta mi. ¹³ Kə tosurənε kə teyi pəmə təkə ɛnaloku nwε o nwε mə. Kə Firawona oluks' em yəbəc yem yəcəkə-cəkə. K'ɛŋgbək wəka mɛrəŋ kem.»

Isifu kəloku kən mes ma mere ma Firawona tedisrε mə

¹⁴ Kə Firawona osom a pawenε kə Isifu. K'awurənε kə katəna-katəna dəbili. K'ofonənε, k'əsəkpər yamos, k'əŋkə nde Firawona ɛnawe kə mə. ¹⁵ Kə Firawona oloku Isifu: «İwərəp, mba ali fum isətə fε nwε oŋlək' im tedisrε ta mere mem mə. Mba alok' im a məntam kəloku tedisrε ta mere mme aŋlək' əm mə.» ¹⁶ Kə Isifu oloku Firawona: «Bafə in' əfə! Kanu kəndeloku Firawona tedisrε ta mere mən.» ¹⁷ Kə Firawona oloku Isifu: «Mere mem-ε, kəŋgbəkə kəsək incəmənə. ¹⁸ Kə cəna camət-mɛrəŋ cətət cətifi cəŋcafe dəkəŋgbəkə, kə cəyefε kəsəmət dale. ¹⁹ Kə cəna camət-mɛrəŋ cələma cələŋki cələc, ci cəŋcafe sə cəkə tadarəŋ dəkəŋgbəkə. Mba intanəŋk fε Misira cəna cələcə pəmə cacəkə. ²⁰ Kə cəna cələc cələŋki nce cəyefε kəsəm cəcəkə-cəkə camət-mɛrəŋ cətifi cətət cəkə. ²¹ Cəna cətifi nce cəcbɛrε cələŋki dəputuk, ta aŋcərə kə pəyənε fə yati cəmbɛrε ci dəputuk-ε. Kə cəna cələc nce cənanjkanε sə kələcε, pətəs təkə cənaləcε mə.

K'intəmε. ²² K'iwerəp sə nte: Səbomp camət-mērəŋ sa malə sətət səlarε səwurəs atəka ŋin ŋayi. ²³ Kə səbomp camət-mērəŋ sa malə sələma səfet səwurəs səcəkə-cəkə səkə tantəf. ²⁴ Kə səbomp sa malə səfet nse səndi səbomp sa malə səpəŋ səkə. Iloku mere mamε acərəε mes. Mba ali fum isətə fε nwe oŋlok' im tedisrε ta mi mə.» ²⁵ Kə Isifu oloku Firawona: «Mere ma Firawona fεp, toloku tin tə moloku. Kanu kəyi kəmentər Firawona nte kəndeyə mə. ²⁶ Cəna cətət nce camət-mērəŋ, meren camət-mērəŋ mə. Kə səbomp sa malə sətət nse camət-mērəŋ, meren camət-mērəŋ mə, mere min mə. ²⁷ Cəna cələc celenki nce cəmpəna cəkə tadarəŋ mə, meren camət-mērəŋ mə, kə səbomp sa malə səfet nse, dor da meren camət-mērəŋ də. ²⁸ Pəmə təkə intep ti kəc-loku Firawona mə, Kanu kəmentər Firawona təkə kəndeyə mə. ²⁹ Meren camət-mērəŋ ma kənəmbərə mender mamε atəf ŋa Misira fəp. ³⁰ Kə meren camət-mērəŋ ma kənəmbərə meŋcepər-ε meren camət-mērəŋ ma dor mendecəme mi darəŋ: Dor dadəkə dendelukse Misira darəŋ. ³¹ Kə dor dadəkə deŋcepər-ε, afədetam kəcərə yati kə pəyi fə kənəmbərə kənayi de tələma-ε. Debeki da dor dadəkə dendesəŋε ti. ³² Kə mənəŋk Firawona pəgbəkərə kəwerəp mere min maməkə kəmerəŋ-ε, Kanu kəyi kəsəŋε kə kəcərə: A mes melip nno kəyi mə, kəbelkər kə kənder oŋ kəbəc yəbəc yaki. ³³ Nte Firawona eŋcərə oŋ a Isifu əyə amera, k'eŋcərə sə mes mə, kə Firawona əsəŋ kə dəbe atəf ŋa Misira disrε. ³⁴ Firawona pəyεfε oŋ, pəboŋcəs akə ŋandeyəne abε aŋε ŋandekə-tene atəf ŋa Misira mə, nte təŋsəŋε ŋabanəs katin ka kəcəmət ka kəsətə yətəl yaŋan, atəf ŋa Misira meren camət-mērəŋ

ma kəməmbərə mme disre mə. ³⁵ Naloŋka yeri ya meren mobotu mme mender mə, ŋayo ti dim da Firawona dəntəf. Firawona pəsom pamənjk yeri sədare fəp. ³⁶ Yeri yayəkə yə andemənjkə atəf, kədəm ka meren camət-merəŋ ma dor mme Isifu oloku kədəyi mə, nte tənşəŋe ta dor dadəkə dedetam atəf ŋa Misira mə.»

Isifu əyənə wəmarəs wəcəkə-cəkə wəka Firawona

³⁷ Kə moloku maməkə məmbət Firawona kə amarəs ən. ³⁸ Kə Firawona eyif ŋa: «Andetam kəsətə fum pəmə Isifu ba, pəyə amera ŋa Kanu?» ³⁹ Kə Firawona oloku Isifu: «Nte Kanu kəsəŋ əm kəcərə ka mes mame fəp mə, fum o fum eyi fə nwe əsək domp, pəcərə mes pəmə mənə mə. ⁴⁰ Mənə Isifu, mən' endeyənə wəkiriŋ ka kələ kem, afum a atəf ŋem fəp. Mən' ə ŋandeyi darəŋ, dəbe da ina Firawona gbəcərəm dendecepər dam.» ⁴¹ Kə Firawona oloku Isifu: «Misira mə mame isəŋ əm dəbe da atəf ŋəŋe fəp.» ⁴² Kə Firawona owurə kurundə kən dəkəca, k'ember ki Isifu dəkəca. K'ember Isifu yamos yətət. K'ənjbek kə kema dəkilim. ⁴³ Kə Firawona embək Isifu abil ŋa kəwan ŋəkə wenacəŋc wən mə, kə ŋəŋcek kəkə. Kə afum ŋayəfə kəkul-kulənə ŋa: «Abərek!» * Tatəkə tə Firawona ənəsəŋ Isifu dəbe, atəf ŋa Misira. ⁴⁴ Kə Firawona oloku sə Isifu: «In' əyənə Firawona! Kə məntəwosə-ə atəf ŋa Misira, ali fum əfəyektə də kəca, k'əŋkə yektə kəcək kən atəf ŋa Misira.» ⁴⁵ Kə Firawona ewe Isifu tewe ta Misira «Cafənət Paheneyah.» K'əsəŋ kə wəran pacwe kə Asnat, wan wəran ka Potifera,

* **41:43** «Nəkenə kə!»

Sali Almamy sa dare da Hon. Ko Isifu owur kəkɔ-cɛrɛ Misira mmɛ ɛnasɔtɔ kəkɔtɛnɛ dɛbɛ ta ɛɲɔrɛ mi mɔ. ⁴⁶ Isifu ɛnasɔtɔ meren 30 a Firawona pɛdecɛrɛ kɔ. Ntɛ aɲɔcɛmbɛr kɔ dɛbɛ mɔ, fɔr ya Firawona kirɪɲ yɔ Isifu ɛnawur kəkɔ-cɛrɛ atɔf ɲa Misira fɛp. ⁴⁷ Meren camɛt-mɛrɛɲ ma kɛnɛmbɛrɛ mamɔkɔ disrɛ, kɔ afum a Misira ɲamberɛnɛ kɛbɛc. ⁴⁸ Ko Isifu olonka yeri yayɔkɔ fɛp Misira meren mmɛ camɛt-mɛrɛɲ. K'olonka yeri ya sɛdare sɛfɛt sɛkɔ sɛnɔɲkɛr sɛdare sɛpɔɲ mɔ. ⁴⁹ Isifu ɛnalonka kur ka yeri pɛmɔ kɛsɔɲɔ ka dɛkɛba, kur kɛnɛbɛk haɲ pac-cɛm-cɛmɲɛ a dor dɔfɔsɔtam kɛsumpɛr aka Misira. ⁵⁰ Teren tɔcɔkɔ-cɔkɔ ta dor, kɔ Isifu oɲkom awut arkun mɛrɛɲ aɲɛ Asnat wan wɛran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon ɛnakomɛ kɔ mɔ. ⁵¹ Ko Isifu ewe coco cɔn Manase, ti tatɔkɔ Kanu kɛsɔɲɛ kɔ kɛpɛlɛr ka pɛcuɲ fɛp kɔ kɛsakɛnɛ kɔ aka kɛlɔ ka kas. ⁵² K'ewe wan kɔn tɔɲɔ Efrayim, ti tɔ tatɔkɔ Kanu kɛsɔɲ kɔ dokombɛra atɔf ɲɲɛ analapɛs kɔ mɔ. ⁵³ Ko meren camɛt-mɛrɛɲ ma kɛnɛmbɛrɛ melip. ⁵⁴ Ko meren camɛt-mɛrɛɲ ma dor monɔɔp pɛmɔ tɔkɔ Isifu ɛnaloku ti mɔ. Dor dɛnayi tɔf ya Misira fɛp. Mba yeri yɛmɛɲkɛrɲɛ yɛnayi sɔ atɔf ɲa Misira fɛp. ⁵⁵ Ntɛ dor dosumpɛr aka Misira mɔ, kɔ ɲambokɛr Firawona kɛsɔtɔ ka cɛcom. Ko Firawona oloku aka Misira: «Nɛkɔ nɛnɔɲk Isifu, ntɛ oɲloku nu mɔ, nɔyɔ tatɔkɔ!» ⁵⁶ Ntɛ dor dɛmbɛk Misira mɔ, kɔ Isifu oɲɔɔp kɛcɛmsɛr aka Misira malɔ. Mba dor dɛɲɔc-bɛk kɛbɛk dɛm atɔf ɲa Misira. ⁵⁷ Afum ɲac-yɛfɛ mofɔ fɛp ma Misira kɛdɛway malɔ nnɔ Isifu eyi mɔ, bawo dor dɛnanɔɲkanɛ kɛbɛk Misira.

42

Yakuba kasom kan awut an Misira

¹ Kɔ Yakuba ene a malɔ* beyi Misira. Kɔ Yakuba oloku awut an: «Ta ake tɔ nandeyine nno nɔc-mɔmɔnɛnɛ fɔr disrɛ-ɛ?» ² Kɔ Yakuba oloku: «Ine a malɔ meyi Misira. Nɔtor nɔkɔ nɔwayɛ su dɔndo malɔ, ta padefine dor.» ³ Kɔ awɛɲc a Isifu wɔco ɲantor kɔkɔ-way malɔ Misira. ⁴ Mba Yakuba enasak fɛ Benyamin wɔkɔ enapaɲnɛ kɛrɛ kɔ Isifu mɔ pɔcɛpsɛ awɛɲc aɲa darɔɲ, bawo Yakuba enaloku: «Benyamin ɔfɔkɔ ta tes tɛlɛc tɔlɔma tɔkɔsɔtɔ kɔ.» ⁵ Kɔ awut a Yakuba ɲaɲkɔ Misira kɔkɔ-way malɔ pɔmɔ tɔkɔ afum alarɔm ɲaɲckɔ Misira dɔkɔway malɔ mɔ, bawo dor dɛnayi atɔf ɲa Kanahan fɔp.

Isifu eyɛɲkɔs abɔkɔc ɲɔn nno awɛɲc ɲayi mɔ

⁶ Tɛm tatɔkɔ Isifu pɔyɔnɛ wɔbɛ atɔf ɲa Misira. Nkɔn ɛɲcwayɛr afum a Misira fɔp malɔ. Kɔ awɛɲc a Isifu ɲander ɲatontnɛnɛ Isifu fɔr yɔn kirinɲ, ɲacɔp mobu dɔntɔf. ⁷ Kɔ Isifu enɔɲk awɛɲc aɲa. K'ɛnɛpɔl ɲa. Mba owurɛr fɛ ɲa kɔcɛrɛnɛ. K'olok-lokɔrɛ ɲa dim deyerɲki, k'eyif ɲa: «Deke nɔyɛfɛ-ɛ?» Kɔ awɛɲc aɲa ɲaloku kɔ: «Atɔf ɲa Kanahan ɲɔ sɔyɛfɛ, kɔ sɔnder kɔway nno yeri.» ⁸ Kɔ Isifu ɛnɛpɔl awɛɲc aɲa. Mba awɛɲc aɲa ɲananɛpɔl fɛ kɔ. ⁹ Kɔ Isifu ɛɲcɛm-cɛmɛnɛ mere mɔkɔ enawɛrɔp tɛ tarɲan mɔ. K'oloku ɲa: «Atɛn mes ɲɔ nɔyɔnɛ! Mes ma atɔf ɲaɲɛ mɔ nɔnder kɔtɛn, nɔkɔ nɔloku mi aka atɔf ɲonu.» ¹⁰ Kɔ ɲaloku Isifu: «Ala, wɔbɛ, dɔkɔway yeri sɔnder bafɔ atɛn mes ɲɔ acar am ɲayɔnɛ. ¹¹ Dɛwɛɲca dɔ sɔyɔ fɔp fosu, wɔrkun wɔkin okom

* **42:1** bɔle = f. «blé» mɛgbɛn mɛnɛ aɲco pɔsɔtɔ farin mɔ

su. Səsəkene bəkəc! Səclək' əm a dəkəten yeri gbəcərəm sənder.» ¹² Kə Isifu oloku ɲa: «Kəbupərə ti kə nəndε, metambər ma atəf ɲaɲε mə nənder kəten nəkəloku mi ndoronu.» ¹³ Kə awɛɲc aɲa ɲaloku Isifu: «Wəco kə mərəɲ wə sənayı kas kosu kəkom nde Kanahan. Mba wəkə ɛfεtε su dacə mə eyi məkə dəker kə papa kosu, kə wəkin ɛnafi.» ¹⁴ Kə Isifu oloku ɲa: «Təkə iloku nu mə, ti təyənε kanje: Atən mes ɲə nəyənε! ¹⁵ Awa, yəbəc nyε y' indecəmbər nu: İnderəmə nu tewe ta Firawona, nəfəwur nno ta wəfət konu wələpəs wəkəkə nəsak dəker mə enderε. ¹⁶ Nəsom wɛɲc konu wəkin pəkəkere wɛɲc konu wəkəkə nəsak dəker mə. Kə nəna aɲε endesak nno mə, dəbili andeber nu. Andeməmən moloku monu, pəcərə kə pəyənε kanje kə nəloku-ε. Kə pəyənε fε ti-ε, ınderəmə nu tewe ta Firawona atən mes ɲə nəyənε!»

¹⁷ Kə Isifu ember ɲa dəbili mata maas. ¹⁸ Tataka ta maas, kə Isifu oloku ɲa: «Nəyə nte, təsənε nu kəyi doru. İɲnese Kanu! ¹⁹ Kə pəyənε fə nəsəkene bəkəc-ε, nəsak wɛɲc konu wəkin dəbili. Nəna aləpəs aɲε nəkene afum anu yeri kərəs bawo dor deyi. ²⁰ Nəkərən' em wəfət konu wəkə nəsak dəndo mə nte təɲsənε paməmən moloku monu kə pəyənε fə kanje kə-ε, ta nədefi.» ²¹ Ti tə ɲanayə, ɲacləkene: «Ey. Sən' ɛnayə ti wɛɲc kosu. Bawo anəɲk ayek ɲən, tɛm nte oɲcloku su a paɲaɲnene kə mə, ta aɲcəɲkələ kə-ε. Ti tə ayek ɲən ɲeyi kəsute su tante.» ²² Kə Ruben ɛlək moloku, k'oloku ɲa: «İnaloku fε nu ti ba, fə ta nəyə wan nwe pələc? Mba nənacəɲkəl f' em. Ndəkəl oɲ awer su mecir mən.» ²³ Awɛɲc a Isifu ɲanacərə fε a Isifu eɲne kusu kəɲan bawo wəcəpərəne moloku ɛnayı kə dacə kə awɛɲc aɲa. ²⁴ Kə Isifu əmbələ

awenɟ aɲa, k'ɔŋkɔ pəbok.

Awut a Yakuba kəlukus kəŋan Kanahan

Nte elip mə, k'oluksərne kədelok-lokər ɲa. K'elək Siməŋ awenɟ aɲa dacɔ, k'ember kə dəbili fər ya awenɟ aɲa kirin. ²⁵ Kə Isifu osom a palase ɲa yeri dələba, palukse nwe o nwe pəsam pən nde ələba ɲən, pasarəsər ɲa yeri yayəkɔ. Ti tɔ anayəne ɲa. ²⁶ Kə awenɟ ɔn ɲasarəsər səfale səŋan yeri. Kə ɲasumpər dəpɔ kə ɲaŋkɔ. ²⁷ Kə wenɟ ka Isifu wəkin ende pəsikəli ələba ɲən nde dəkarwanse pəfan kəwure səfale sən yika yəsəm, kə wəkəkə enəŋk pəsam pən ələba ɲən disre. ²⁸ K'oloku awenɟ aɲa: «Aluks' em pəsam pem. Ipempə nnə ələba ɲem.» Kə mera yeyi ɲa yama-yama kəcərə fə a ɲaŋkɔ dəkəway palukse ɲa sə pəsam paŋan. Kə ɲayifne: «Cəke cɔ Kanu kəyɔ su tante-ε?» ²⁹ Kə ɲamberə ndena papa kəŋan Yakuba nde atəf ɲa Kanahan. Kə ɲaləmər kas kəŋan mes məkɔ mənəsətɔ ɲa mə fəp. ³⁰ Kə ɲaloku kas kəŋan: «Fum wəkɔ ɔyənə wəbe wəka Misira mə, olok-lokərə su dim deyenki, k'endenə su kəyənə atən mes ma Misira mme səndeloku aka nnə mə. ³¹ Kə səloku kə fə səsəkene bəkəc, bafə atən mes ɲə səyənə. ³² Kə Səloku kə sə fə wəcɔ kə mərəŋ wə sənaiyi kas kosu kəkəm, mba wəfət kosu eyi dəker, kə wəkin enafi su dacɔ. ³³ Kə wəbe wəka Misira oloku su: «Nte tɔ nəndeyɔ a itam kəcərə a nəsəkene bəkəc. Nəsak wenɟ konu wəkin nnə, nəkene afum anu yeri kərəsna bawo dor deyi. ³⁴ Nəkɔ, nəker' em wəfət konu. Təm tatəkɔ, indecərə a bafə atən mes ɲə nəyənə, kə nəsəkene bəkəc. Indelukse nu wenɟ konu, təm tatəkɔ nəcəmə sə kəcəməs konu darəŋ dətəf.»»

³⁵ Nte ɲambere ndaranan akə ɲayuk malə məkə ɲanakere mə, kə fəp faɲan ɲanəɲkəs-nəɲkəs pəsam paɲan nde ləba yaɲan disre. ɲa kə kas kəɲan nte ɲanəɲkəs pəsam nde ləba yaɲan disre mə, kə kənesə kənder ɲa. ³⁶ Kə kas kəɲan Yakuba oloku ɲa: «Awut em ɲə nəfaɲ kəbaɲsər im! Isifu eyi fe sə doru, Siməɲ eyi fe sə doru, kə nəfaɲ sə kələkər im Benyamın-ε! In' ə maməkə fəp mendetərəs.» ³⁷ Kə Ruben oloku papa kən: «Məde məyə padif awut em mərəɲ k'intəkər' am Bensaməɲ. Məber im kə dəwaca, indekər' am kə.» ³⁸ Kə Yakuba oloku: «Wan kem əfətər kə nəna, bawo wəbek' ən Isifu efi. Sona s' eyi oɲ. Kə tələc təsətə kə dəpə-ε, cəke cə nəndeyə-ε, təm tatəkə nəɲsəɲ' em kətore cəfon cem cəfer dabiya kə abəkəc ɲocuy nde afi ɲayi mə.»

43

Yakuba kəwose kən Benyamın kəkə kə awəɲc aɲa

¹ Dor deɲc-bək kəbək dəm dətəf. ² Nte ɲalip kədi malə məkə ɲanakere kəyefe Misira mə, kə Yakuba oloku awut ən: «Nəluksərne, nəkə nəwaye su yeri yepic.» ³ Kə Yuda oloku kə: «Wəbe ka Misira enabəɲne su: «Ta inəɲk nu sə cəro, kə nəntəkər' em wəɲc konu wələpəs-ε.» ⁴ Kə məɲwose kəsak wəfet kosu səkə-ε, səntər Misira kəkə-way' am yeri. ⁵ Kə məntəwose kəsak kə səkə-ε, səfətəm kətər Misira kəkə-way' am yeri, bawo wərkun kəkə enaloku: «Ta inəɲk nu sə cəro kə nəntəkər' em wəfet konu-ε.» ⁶ Kə Yakuba oloku: «Ta ake tə nənayən' em pələc tantε, kəcloku wərkun wəkəkə a nəyə wəfet-ε?» ⁷ Kə awut ən ɲaloku: «Wərkun wəkəkə enayifət su pələrəm te tosu kə tokomene tosu, pəcyif su:

⟨Papa konu asarayi doru? Nayo wenɔ walɔma so?⟩
 Kɔ sɛlukɛ kɔ moloku mamakɔ. Sɛnatam kacare
 ba, a endeloku su: ⟨Nɛkɔ nakɛr' em wɛfɛt konu!⟩?»
⁸ Kɔ Yuda oloku papa kaɲan Yakuba: «Mɛsak wɛfɛt
 sɛkɔ kɔ ina. Sɛndeyɛfɛ sɛkɔ, tɔsɔɲɛ su kɛdeyi doru
 ta sɛfi-ɛ, mɛna papa, awut asu kɔ sɛna. ⁹ In'
 asɔɲ ɛm temer, teta wɛfɛt: In' ɔ mɛndewer kɔ,
 kɔ intɔkɛr' am kɔ-ɛ, ta ilukɛ kɔ ider ibɛr ɛm kɔ
 dɛwaca-ɛ, tɛm tatɔkɔ in' endesɔɲ' am kɛtɔnɛɲk sɔ
 wan kam. ¹⁰ Patɔbɔlsɛnɛ moloku-ɛ, kɔ sɛntam ntɛ
 kɛkɔ kɛmɛrɛɲ sɛlukus.» ¹¹ Kɔ papa kaɲan Yakuba
 oloku ɲa: «Bawo teyi tantɛ, nɛkɔ nayo ntɛ. Nɛlɛk ca
 ya atɔf ɲaɲɛ yɔlɔma nɛtɔmpɛrɛnɛ wɛrkun wɛkakɔ,
 pɛmɔ: Dɔni, mɛsɛ ma cɛmɛ mɛpic, cigbili, yamaku
 kɔ mɛgbɛn ma yalake kɔ cola.* ¹² Nɛlɛk pɛsam
 pɔkɔ nɛnakekɛrɛ tɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ kɛmɛrɛɲ. Nɛlukɛ
 pɛsam pɔkɔ anabɛrɛ nu dɛlɔba mɔ, tɔlɔma ɲanaciya
 kɛciya dɛm. ¹³ Nɛlɛk wɛfɛt konu nɛkɔ ndena
 wɛrkun wɛkawɛ. ¹⁴ Intola Kanu Kɛpɔɲ nkɛ kɛntam
 mɛs ma doru fɛp mɔ, kɛsɔɲɛ wɛrkun wɛkakɔ pɔkɔ
 pɛyɔnɛ nu nɔnɔfɔr pɛsak wenɔ konu wɛkɔ osumpɛr
 mɔ nɛder, nɛkɛrɛnɛ sɔ Bɛnyamin! Kɔ ina kɔ pɛyi
 fɔ awut em ɲandewur im dɛwaca-ɛ, awa ɲawur im
 dɛwaca!»

Isifu kabayɛnɛ kɛmɛrɛɲ kɔ awɛɲɔ ɔn

¹⁵ Kɔ awut a Yakuba ɲalɛk yɔtɔmpɛrɛnɛ kɔ
 pɛsam pɔkɔ ɲanakekɛrɛ tɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ kɛmɛrɛɲ, kɔ
 Bɛnyamin. Kɔ ɲayɛfɛ, kɔ ɲantɔr Misira. Kɔ ɲaɲkɔ
 ɲamentɔrnɛ Isifu. ¹⁶ Ntɛ Isifu ɛnɛɲk Bɛnyamin kɔ
 awɛɲɔ aɲa mɔ, k'oloku wɛcamɛ kɔn: «Mɛbɛrɛ
 afum akanɛ dɛkɛr, mɛdif pɔcɔl, mɛcɔɲ, bawo afum

* **43:11** Ti tɔ tatɔkɔ mɛgbɛn mɛyɛɲk kɛway

akanɛ ɲə sən' endenadi məkə yeri tofo tin danjana.»
 17 Kə fum wəkakə ɔyɔ təkə Isifu enaloku kə mə, k'emberɛ afum aɲɛ dɛkɛr ndena Isifu. 18 Kə awɛɲɔ a Isifu ɲanesɛ nte anaberɛ ɲa ndena Isifu mə, kə ɲaloku: «Teta pəsam pəkə anasak ləba yosu disɛ mə ti t' aɲkɛɛ su nnə. Aɲkɛɛ su nnə, ɲadewəkərne su ɲacəmbər su dacar kə sɔfale sosu.» 19 Kə ɲalətərne wəcamsɛ ka Isifu, kə ɲaloku kə moloku mmɛ dəkusunka: 20 «Nəɲaɲne Wəbɛ! Sənader tɔcəkə-cəkə kədeway yeri. 21 Nte səɲɔ-lukus mə, kə səɲkə sikəli ləba yosu karwanse, kə sənəɲk nwe o nwe pəsam pən nde aləba ɲən. Mba səɲkɛɛnɛ sɔ pi. 22 Səɲkɛɛnɛ sɔ pəsam pələma kədeway yeri. Səɲcərə fɛ nwe enaber pəsam papəkə nde ləba yosu disɛ mə.» 23 Kə wərkun nwe oloku ɲa: «Ta nənesɛ bəkəc yɔfər nu! Kanu konu kə, Kanu ka papa konu kənasəɲ nu pəsam nde ləba yonu. Pəsam ponu pənader im.»

Kə wəcamsɛ ka Isifu owurɛnɛ Siməɲ nnə awɛɲɔ aɲa ɲayi mə. 24 Kə fum wəkawɛ emberɛ ɲa nde kələ ka Isifu disɛ. K'əsəɲ ɲa domun, kə ɲambikɛnɛ wɛcək. K'əsəɲ sɔ sɔfale səɲan yika. 25 K'olompɛ ɲa yeri haɲ tɛm nte Isifu ɛnakə der dan mə, bawo ɛnanɛnɛ Isifu pəc-loku: «Sən' endedi yeri dan dəməkə kə ɲa.» 26 Nte Isifu ender dɛkɛr dan mə, kə awut a Yakuba ɲasəɲ Isifu ca yəkə ɲanatəmpərənɛ kə mə, kə ɲantontnɛnɛ kə dəntəf. 27 Kə Isifu eyifət ɲa teta dis danjan, k'eyif ɲa: «Papa konu wətem wəkə nəɲle mə, ɛntamne? Ɔsərəyi doru?» 28 Kə awɛɲɔ aɲa ɲaloku: «Wəcar kam, papa kosu ɛntamne, ɔsərəyi doru.» Kə ɲantontnɛnɛ Isifu. 29 Kə Isifu eyekti fər. Nte ɛnəɲk Benyamin wəpaɲne kən kɛɛ mə,

k'eyif ɲa: «Wəkawɛ ɔyɔnɛ wəfɛt konu wələpəs, wəkə nənaloʔ im tetən mə?» K'ənɔcər: «Kanu kəmar əm wan kem!»³⁰ Kə Isifu oŋcopər moloku, bawo eŋcteyɛ-teyɛ pəbotu pa kənəŋk ka wɛŋc, ɛnafan kəbok. Kə Isifu ɛmbɛrɛ dəkulo dən, k'ombok di haŋ.³¹ Kə Isifu ɛsak kəbok, k'ombufərɛ kəro, k'owur. K'ɛsɛp kətəbok sɔ fər ya awɛŋc aŋa kirin. K'oloku: «Nəwureɛ su yeri.»³² K'ambɛrɛ Isifu yeri taciŋa, awɛŋc aŋa taciŋa, kə aMisira ɲa ɲayi sɔ taciŋa. Bawo aMisira ɲaŋcwoɛ fɛ kəpaŋnɛ dap da yeri kə aHəbərɛ.³³ Kə awɛŋc a Isifu ɲandɛ fər yən kirin. Kəyɛfɛ ka coco ca papa kəŋan haŋ wəfɛt kəŋan nwe o nwe kə dəkəndɛ dən. Kə ɲayɛfɛ kəlɔkɛnɛ kəciyanɛ nkɛ kəyi ɲa nte Isifu osumpər ɲa mə.³⁴ Kə Isifu ɛmbɛrɛnɛ ɲa yeri yən nyɛ nkən eŋc-di mə. Mba pɛbɛrɛnɛ mpɛ ɛnasəŋ Bɛɲyamin mə pɛnala kəcamət, pɛtas pa akə. Kə ɲamun haŋ kə pəntəŋnɛ ɲa kə nkən Isifu.

44

Isifu ɔntərəs awɛŋc ɔn nte təŋsəŋɛ pətam kəcərə bəkəc yəŋan mə

¹ Kə Isifu oloku wəcamsɛ kən: «Mələsɛ afum akanɛ malɔ dələba pəmɔ təkə ləba yəŋan yɛntam kələk malɔ mə. Məbɛr pəsam paŋan ndɛ ləba yəŋan disrɛ. ² Məbɛr sɔ apət ɲem ɲomunɛ ɲa gbɛti ɲəkə, ndɛ aləba ɲa wəfɛt wəkə kə pəsam pəkə eŋkɛrɛ kədɛwayɛ malɔ mə.» Kə wəcamsɛ ka Isifu ɔyɔ təkə Isifu ɛnaloku kə mə. ³ Dec dɛndəsək, k'asak afum aŋɛ kəlukuɛ ndɛ ndaraŋan kə sɔfale səŋan. ⁴ ɲawur dare disrɛ ta ɲantabələ-ɛ, kə Isifu oloku wəcamsɛ kən: «Məyɛfɛ məcəmɛ afum aŋɛ darəŋ haŋ məbəp

ɲa. Məyif ɲa: «Ta ake tɔ nəsɔŋɛ pətət kəway pələc-
 ɛ? ⁵ Bafɔ apət ɲaŋɛ ɲɔ wəbɛ kem oŋmunɛ, ɲi ɲɔŋsɔŋɛ
 kɔ kəcərə təkɔ tender mə? Nəŋciya kəyɔ tantɛ nəyɔ
 mə.» ⁶ Kɔ wəcamsɛ ka Isifu embelər ɲa k'embəp
 ɲa. K'ɔŋgbəkərənɛ ɲa moloku məkɔ Isifu enasom
 kɔ mə. ⁷ Kɔ ɲaloku wəcamsɛ ka Isifu: «Ta ake
 tɔ wəbɛ oŋlok-lokərə su tantɛ-ɛ? Səna amarəs am
 səfɔtam kəyɔ tatəkɔ. ⁸ Sənuŋkənɛ kərəsna kɔ səŋkərə
 nu pəsam pəkɔ sənənəŋk nde lɔba yosu mə, kəyɛfɛ
 Kanahan. Ta ake tɔ səndekiyɛnɛ pəsam kɔ pəyi
 fɛ ti kɛma nde kəlɔ ka wəbɛ kam-ɛ? ⁹ Nwɛ o nwɛ
 anəŋkɛ ca yayəkɔ mə, padif kɔ, kɔ səna fəp səyɔnɛ
 acar a wəbɛ kem!» ¹⁰ Kɔ wəcamsɛ ka Isifu oloku
 ɲa: «Awa. Ine nu sim! Nwɛ o nwɛ aŋnəŋkɛ paka mə,
 ɔŋyɔnɛ wəcar kem. Nəna aləpəs aŋɛ nəŋkɔ.» ¹¹ Kɔ
 ɲambɛlkər-bɛlkər kətɔrɛ-tɔrɛ lɔba yaŋan dəntɔf kɔ
 ɲasikəli-sikəli yi. ¹² Kɔ wəcamsɛ ka Isifu oŋcɔp
 kəfen-feni kəyɛfɛ alɔba ɲa wəbəkɪ, k'eləpsər alɔba
 ɲa wəfɛt. Kɔ wəcamsɛ ka Isifu ɔŋkɔ pənəŋk apət ɲɲɛ
 nde alɔba ɲa Benyamin. ¹³ Kɔ awɛŋc a Isifu ɲawal-
 wali yamos yaŋan, kɔ ɲandəndəsər sɔ səfale səŋan
 lɔba yaŋan. Kɔ ɲaluksərɛnɛ sɔ dare disrɛ.

Yuda kəcɔpɛ Benyamin

¹⁴ Yuda kɔ awɛŋc aŋa ɲander sɔ nda Isifu wəkɔ
 enasərɔyi kəfo kanjɔ ɲanasak kɔ mə. Kɔ ɲantɛmpɛnɛ
 dəntɔf Isifu fər kirin. ¹⁵ Kɔ Isifu eyif ɲa: «Cəke
 cɔ nəyɔ tantɛ-ɛ? Nəŋcərə fɛ a intam kəcərə təkɔ
 tɔŋgbəpnɛ mə, təkɔ tender mə?» ¹⁶ Kɔ Yuda oloku:
 «Cəke c' indeloku wəbɛ kem-ɛ? Cəke c' indeloku
 mətam kəlanj su-ɛ? Kanu kəmbəp amarəs am
 ɲaciya. Səyɔnɛ oŋ acar a wəbɛ, kəyɛfɛ səna haŋ
 wəkɔ anəŋk apət alɔba ɲən disrɛ mə.» ¹⁷ Kɔ Isifu

oloku: «İfədebəc ti tatəkə! Fum nwe anəŋke apət mə, endeyənə wəcar kem. Kə nənə, nəperne nəkə ndena papa konu bəkəc yoforu disre.»

¹⁸ Kə Yuda ələtərne Isifu k'oloku kə: «İləktərn' am wəbe məwose wəmarəs kam pələk-lokər əm ta abəkəc ɲep' am nnə eyi mə! Bawo məyi pəmə Firawona. ¹⁹ Wəbe kem eyifət amarəs ən pəc-loku: «Nəyə kas kə pəyife ti-ε wəfət?» ²⁰ Kə səwosene kə: «Səyə kas kətem, kə wəfət wan nwe oŋkom detem dən disre mə. Wəpaŋne kən keɛ enafi. Keɛ kən kəkəm, sona s'eyi oŋ, kə kas əmbətər kə.» ²¹ Kə məloku amarəs am: «Nəkə nəkeɛ wəfət konu inəŋk kə fər yem.» ²² Kə səloku wəbe kem: «Wəfət kosu əfətəm kəyefe papa kosu kəsək. K'eyefe kə kəsək-ε, papa kosu eŋfi.» ²³ Kə məloku amarəs am: «Kə nəntəkere wəfət konu-ε, ta inəŋk nu sə de.» ²⁴ Nte səluksərne ndena papa kosu wəmarəs kam mə, kə səlukse kə moloku məm məna wəbe kem. ²⁵ Kə papa kosu oloku: «Nəkəsə nəwaye su yeri yepic.» ²⁶ Kə səloku kə: «Səfətəm kəkə. Mba kə səŋsole wəfət kosu-ε, səŋkə, bawo wərkun kakə əfəwose kənəŋk su cəro ta səŋkene kə wəfət kosu pənəŋk-ε.» ²⁷ Kə papa kosu wəmarəs kam oloku su: «Nəŋcəre fə wəran kem awut mərəŋ ɲ'ənəkom' em. ²⁸ Kə wəkin ende pəsək im. İlaŋ ti fə wəkəkə, anawatəri-watəri kə, bawo intanəŋk fe kə haŋ məkə. ²⁹ Kə nəmbaŋər im sə ndəkəl wəkawε-ε, tes tedekə sətə kə-ε, pəcuy disre pə nəndesəŋ' em kətore cəfon cem cəfer dabiya nde afi ɲayi mə.» ³⁰ Ndekəl oŋ k'ilukus nde wəmarəs kam, papa kem eyi mə, ta inəŋkene kə wəfət kosu nwe abəkəc ɲən ɲosumpər mə, ³¹ eŋfi katina kə əntənəŋke su wəfət kosu-ε. Tem tatəkə amarəs am ɲandesəŋe wəmarəs kam papa

kosu kətorənε cəfon cən cəfer dabiya pəcuɣ disrε.
³² Bawo ina wəmarəs kam isəŋ kə temer kəluksε
 kə sə wan kən, icloku papa kosu: «K'intəluks' am
 wəfət kosu-ε, in' endesəŋ' am kətorε cəfon cam
 cəfer dabiya!» ³³ Ndekəl ilətsen' am: Ina wəmarəs
 kam iyi nnə. Iyən' am wəcar. Wəfət kosu pəlukus
 kə awεŋc im aŋa nde papa kosu eyi mə. ³⁴ Cəke c'
 intam kəlukus, ta iluksε wəfət kosu nnə papa kosu
 eyi mə-ε? Ha! Intola fε kənəŋk pələc pəkə pəndekə
 sətə papa kosu mə, k'intəluksε kə wəfət kosu-ε!»

45

Isifu əsəŋε awεŋc aŋa kənəpəl kə

¹ Isifu enatam fε sə kəməŋk mənçər nnə afum
 akə ŋanayi kə kəsək mə dəcə, k'onkule: «Nəwurənε
 afum fəp!» Ali wəkin enayi fε sə Isifu kəsək
 nte eŋcmentərne awεŋc aŋa mə. ² K'eyefe kəbok,
 aMisira kə aka kələ ka Firawona ŋane kə dim
 kəbok. ³ Kə Isifu oloku awεŋc aŋa: «In' əfə Isifu!
 papa kem əsərəyi doru ba?» Mba awεŋc aŋa
 ŋanatam fε kəluksε kə moloku nte pəŋciyanε ŋa
 kənəŋk kə sə mə. ⁴ Kə Isifu oloku awεŋc aŋa:
 «İlətsenε nu, nələtərn' em.» Kə ŋələtərne kə. K'oloku
 ŋa sə: «In' əfə Isifu wεŋc konu nwe nənacaməs a kə
 aŋkεrε kə Misira mə. ⁵ Ndekəl oŋ, ta nəwakəsne.
 Ta pətεle nu kəcəməs kem pakər' em nnə, bawo
 kəbum konu, nəyi doru kə Kanu kənabəlker' em
 kəkεrε nnə, iyi nu kirin. ⁶ Teren ta mərəŋ ta dor
 tə tantε dətəf. Pəŋcəmε meren kəcəmət afəde pac-
 bifti, afəde pac-təl. ⁷ Kanu kəkər' em iyi nu kirin,
 nte təŋsəŋε nu kəsətə ka nnə atəf ŋəŋε yuruya mə,
 imar nu ta nəfi, ic-bum nu pəyənki pampε ayi

kəcəpərəne mə. ⁸ Ndekəl oŋ, bafə nən' ekər' em nno, mba Kanu kə. Kanu kəŋcəmbər im iyəne papa ka Firawona, wəbe wəka kələ kən disre, wəkiriŋ ka atəf ŋa Misira fəp. ⁹ Nərokne nəpe nde papa kem eyi mə. Nəkə nəloku kə: «Nte tə wan kam Isifu olokuna su: Kanu kəŋcəmbər im wəkiriŋ ka atəf ŋa Misira fəp. Ta məwon kəder nno iyi mə! ¹⁰ Nde atəf ŋa Kosəŋ ŋə məŋkə-yi, məfədebəl' em, kəyefe mənə papa kəbər awut am, awut-sə am, yəcəl yam yəpəŋ kə yefət haŋ ca nyə məyə mə fəp. ¹¹ Nno taŋ indetam kəcsəŋ əm ca fəp bawo pəsərəcəmə meren kəcamət a dor declip. Ti disre dor dəfədesumpər yəkə məyə mə.»»

¹² «Fətə nəŋgbətne ti fər yonu, kə wəfət kem Benyamin əŋgbətən' em fər yən yati a in' oŋlək-ləkər nu. ¹³ Nəkə nəloku papa kem kə pələl mpe isətə Misira mə. Nələmər kə nte nənəŋk də mə fəp. Nərokne nətorene papa kem nno iyi mə.» ¹⁴ Kə Isifu ənapsərne sə wəfət kən Benyamin dəkilim, kə ŋayefe kəbok. ¹⁵ Kə Isifu oŋcupəs awəŋc aŋa fəp. Kə ŋandeləpsər kənde tofo tin kə ŋalok-loku.

Firawona kəwe ka Yakuba Misira

¹⁶ Kə moloku maməkə məsam kələ ka Firawona fəp disre, a awəŋc a Isifu ŋanderna məkə. Kə toloku tatəkə təmbət Firawona kə amarəs ən. ¹⁷ Kə Firawona oloku Isifu: «Məloku awəŋc əm aŋa: «Nəyə nte: Nələk yəcəl yonu, nəkə atəf ŋa Kanahan. ¹⁸ Nələk papa konu kə afum ən, nəder nno iyi mə. Indeyəne nu nte o nte tentese atəf ŋa Misira mə. Nənde nəc-di yeri yətət ya Misira.» ¹⁹ Iwos' am kələku awəŋc əm aŋa: «Neyə nte: Nələk cibil atəf ŋa Misira, nəkə nələk awut kə aran anu kə papa konu nəder.» ²⁰ Ta nəŋaŋne mələr teta ca yonu yəkə

nəndekə-sak di mə, bawo mpe o mpe peyi atəf ɲa Misira pəyənə pətət mə, pendeyənə ponu.»

²¹ Kə awut a Yakuba ɲayə tatəkə. Kə Isifu əsəɲ awənɟ aɲa cibil pəmə təkə Firawona ɛnasom kə ti mə. K'əsəɲ ɲa sə yeri yəkə ɲanakə kəcđi dəpə mə.

²² Kə Isifu ompocə awənɟ aɲa fəp yamos yəsəkprəɛ k'əsəɲ Benyamin gbeti mənɟəmbəl 300 kə yamos kəcamət yəsəkprəɛ. ²³ Ca nyə yə Isifu ɛnasəɲ pakene kas kəɲan: Səfale surkun wəco səsarə ca yətət ya Misira, kə səfale səran wəco səsarə malə, cəcom kə yeri ta nte əɲkə-sumpər dəpə kəder Misira mə.

²⁴ Kə Isifu ɛsak awənɟ aɲa kə ɲalukus. K'oloku ɲa: «Ta nəkə cəp dəpə de!»

²⁵ Kə awənɟ a Isifu ɲayəfə Misira kə ɲampe Kanahan ndena papa kəɲan Yakuba. ²⁶ Kə awənɟ a Isifu ɲaloku kas kəɲan teta Isifu kiyi kən doru sə. Kə ɲaloku kas kəɲan a Isifu əyənə wəbə wəka atəf ɲa Misira fəp. Mba abəkəc ɲənape fə Yakuba bawo ɛnalan fə ɲa.

²⁷ Kə ɲaləmər kə moloku məkə Isifu ɛnasom ɲa mə fəp. Nte Yakuba ɛnanəɲk cibil cəkə Isifu ɛnasak kədelek kə mə, it' ɛnasəɲə kə oɲ abəkəc kəpə. ²⁸ Kə Yakuba oloku: «İlan ti oɲ! Wan kem Isifu əsərəyi doru! İndekə nəɲk kə a ic-fi.»

46

Yakuba kəkə kən Misira

¹ Kə Yakuba əɲkə kə ca yəkə ɛnayə mə. Nte embere Berseba mə, k'olonne di Kanu ka papa kən Isiyaka.

² Kə Kanu kələk-lokər Yakuba kənəɲk ka pibi disre. Kə Kanu kəwe kə: «Yakuba! Yakuba!» K'owose: «In' ɛwɛ!» ³ Kə Kanu kələku kə: «In' əfə ina Kanu, Kanu ka papa kam. Ta mənese kətor ka Misira. Bawo difə iɲkə-səɲ' am kəyənə ka kas ka afum alarəm.

4 Sə'n' endesol kətor ka Misira. In' endesəŋ' am sə kəpε. Isifu yati endemεp' əm fər waca wən.» 5 Kə Yakuba εyεfε Bεrseba. Kə awut a Yakuba ŋaŋkεkεrε kas kəŋan, aran aŋan, kə awut aŋan cibil ca dəntəf disrε nε Firawona εnasəŋ pakə kεrε ŋa mə. 6 Kə ŋalεk sə yəcəl yaŋan kə ca yəkə ŋanasətə atəf ŋa Kanahan mə. Kə Yakuba əŋkə Misira kə afum ən fəp. 7 K'εŋkεnεnε atəf ŋa Misira awut ən arkun kə awut-sə ən arkun, awut ən aran kə awut-sə ən aran.

Yakuba dεlay dən

8 Mewe ma awut a Yakuba mεmε, aŋε ŋanakə Misira mə. Yakuba kə awut ən:

Coco ca Yakuba, Ruben. 9 Awut a Ruben: Henok, Palu, Hecərəŋ, kə Karmi.

10 Awut a Siməŋ: Yemuyəl, Yamin, Ohad, Yakin, kə Sohar, kə Sawul wan wərkun wəka wəKanahanara.

11 Awut a Lewy: Kerson, Kehat, kə Merari.

12 Awut a Yuda: Hεr, Onan, Selah, Perεc, kə Serah, mba Hεr kə Onan ŋanafi nde atəf ŋa Kanahan. Awut a Perεc ŋanayəŋε Hecərəŋ kə Hamul.

13 Awut a Isakar: Tola, Puwa, Yəb, kə Simrəŋ.

14 Awut a Sebuləŋ: Sered, Eləŋ, kə Yahaləl.

15 Awut akaŋε ŋə Leya εnakomε Yakuba nde Padaŋ-Aram, mba wan kən wəran Dina eyi fε ti. Kələk awut ən aran haŋ arkun, ŋanakə afum 33.

16 Awut a Kadu: Cifyən, Haki, Suni, Ecbəŋ, Eri, Arodi, kə Areli.

17 Awut a Aser: Yima, Yisuwa, Yisuwi, kə Beriya, kə Sera wəkire kəŋan. Wan ka Beriya: Heber kə Malkiyəl.

18 Awut a Silpa wəmarəs nwe Labaη enasəη wan kən wəran Leya mə, ηə akakə aηe enakome Yakuba mə. Nənyai afum wəco kə camət-tin.

19 Awut a Rasel, wəran ka Yakuba: Isifu kə Benyamin. 20 Kə Isifu nkən oηkom Misira awut mərəη: Manase kə Efrayim, aηe Asnat wan wəran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon, enakome Isifu mə.

21 Awut a Benyamin: Bela, Beker, Asubel, Kera, Naman, Ehi, Rəs, Mupim, Hupim, kə Ardu.

22 Yuruya yaye yə Rasel enasətəne nkən Yakuba, ηənyai afum wəco kə maηkəle.

23 Wan ka Dan: Husim.

24 Mewe ma awut a Naftali məme: Yahcel, Kumi, Yetser, kə Silem.

25 Awut a Bilha ηə akakə, Bilha nwe Labaη enasəη wan kən wəran Rasel mə pəyəkə wəcar k'oηkome ηa Yakuba. Nənyai afum camət-mərəη.

26 Afum aηe ηanacəpsə Yakuba kəkə ka Misira mə, ηənyai afum 66 aηe ηanayəne akom ən mə, aləm fe aran a awut ən arkun de. 27 Awut a Isifu aηe enakom Misira mə: Nənyai awut mərəη. Afum a Yakuba aηe ηanacəpsə kə darəη kəkə ka Misira mə, ηənyai fəp faηan afum 70.

Yakuba kəndə kən nde Misira

28 Kə Yakuba osom Yuda pəyi kə kirin kəkə ka Koseη ndena Isifu. Kə Yuda emberə atəf ηa Koseη.

29 Kə Isifu elek abil ηən k'empe Koseη kəkə-bəpene kə papa kən Yakuba. Isifu ηaηkə-wurərene kə papa kən, k'enapsərne kə dəkilim kə k'eyefe kəbok. K'ombok haη. 30 Kə Yakuba oloku Isifu: «Intam oη kəfi bawo inəηk əm kəro, k'inçəre oη fə məyi doru!»

31 Kə Isifu oloku awəηc aηa kə afum a papa kən:

«Ilukus ikə ilukse Firawona kəberε konu. Ikə iloku kə fə: «Awεηc im aηa kə afum a papa kem aηε ηanayi atəf ηa Kanahan mə, ηander nnə iyi mə. ³² Afum akεk a ηkesiya, cir, kə cəna ηə ηayəne, bawo akεk a acəl ηə. Nəηkerε yəcəl yaηan fəp kə ca yaηan.» ³³ Kə tεm tendebəp nte Firawona endewe nu pəcyif nu: «Ake 'yəne yebəc yonu-ε?» ³⁴ Nəcloku kə: «Sən' acar am, akεk ηə səyəne, kəyεfε dεtemp dosu haη məkə, yebəc yayəkə yə səmbəpε akombəra asu.» Ti disrε, nəyi Kosεη, bawo aMisira ηambətər fε akεk a ηkesiya kə cir.»

47

¹ Kə Isifu əηkə pəlukse ti Firawona. K'oloku kə: «Awεηc im aηa kə papa kem ηander kəyεfε ka atəf ηa Kanahan kə yəcəl yaηan ηkesiya, cir kə cəna kəbəp ka ca yaηan fəp. Nəyi tantε atəf ηa Kosεη.» ² Kə Isifu εlek awεηc aηa kəcəmət k'ementər ηa Firawona. ³ Kə Firawona eyif awεηc a Isifu: «Ake 'yəne yebəc yonu-ε?» Kə awεηc a Isifu ηaloku Firawona: «Sən' acar am, akεk a ηkesiya, cir kə cəna ηə səyəne pəmə papa kosu aηa.» ⁴ Kə ηaloku sə Firawona: «Sənder kədendε atəf ηaηε, bawo dəkəcəl deyι fε sə nde acar am ηayεfε mə, kə dor dəmbək kəbək dəm atəf ηa Kanahan. Məwose oη acar am kəndε atəf ηa Kosεη.» ⁵ Kə Firawona oloku Isifu: «Papa kam kə awεηc əm aηa ηander nnə məyi mə. ⁶ Atəf ηa Misira ηey' əm dəwaca, mədəs papa kam kə awεηc əm aηa nnə pəntese ηa Kosεη mə, kə mənçərə sə awεηc əm aηa dacə afum alompυ-ε, məcəmbər ηa ηackeks' em yəcəl.» ⁷ Kə Isifu εηkerε papa kən Yakuba kədementər kə Firawona. Kə Yakuba ontolanε Firawona. ⁸ Kə Firawona eyif Yakuba: «Meren cəke

mə məyi doru-ε?» ⁹ Kə Yakuba oloku kə: «Meren mmε isətə kəcepε-cepε disrε mə, məsətə meren 130, kiyi kem doru kəncepər katəna-katəna. Incepərəne meren meyenki kiyi kem doru. Intasətə fε meren mmε akombəra em ηanasətə mə, mba tecepərəne doru tin tayi tə səncepərəne doru.» ¹⁰ Kə Yakuba ontolanε sə Firawona. K'eyεfε, k'εsak kə.

¹¹ Kə Isifu endəs papa kən kə awenç aηa atəf ηa Misira. K'əsəη ηa antəf Misira, nde atəf ηa Ramses, pəmə təkə Firawona enaloku kə ti mə. ¹² Kə Isifu entam oη kəgbəkəre papa kən, awenç aηa, kə afum a papa kən fəp pəmə təkə ηanalanεne mə.

Isifu kəkətenε mes ma Misira

¹³ Yeri yenayi fε sə atəf ηa Misira fəp, bawo dor dēnasətə fənəntər. Atəf ηa Misira kə atəf ηa Kanahan dor dēnclēnkəs oη kələnkəs dəm afum a təf yayəkə. ¹⁴ Kə Isifu ewetəs gbeti fəp mbε benayi atəf ηa Misira kə atəf ηa Kanahan mə. Pəcsəkpərə gbeti babəkə malə, kə Isifu embεrse gbeti babəkə nde kələ ka Firawona. ¹⁵ Ntε gbeti ba Misira kə Kanahan belip mə, kə aMisira fəp ηander nnə Isifu eyi mə. Kə ηaloku: «Məsəη su yeri! Cepə səndefi fər yam kirin bawo gbeti beyi fε sə?» ¹⁶ Kə Isifu oloku: «Nəsəη yəcəl yonu. Inşəη nu kəcom kəsəkpε ka yəcəl yonu, bawo gbeti beyi fε sə.» ¹⁷ Kə ηanķere Isifu yəcəl yaηan. Kə Isifu əηsəη ηa yeri kəsəkpε ka yəcəl yaηan: Fələs, yəcəl yefət kə yəpəη, səfale. Kə Isifu əsəη ηa yeri ya teren tatəkə kəsəkpε ka yəcəl yaηan fəp. ¹⁸ Ntε teren tatəkə tēncepər mə, kə aka Misira ηander sə nnə Isifu eyi mə teren təc-kəsək. Kə ηaloku kə: «Səfətam kəmēnkər əm a gbeti bosu belip, kə yəcəl yosu yelip. Daka o daka dēncəme

fɛ su sɔ, mɛnɛ dis dosu kɔ ntɔf yosu. ¹⁹ Sɛndefi oŋ fɔr yam kirin ba, kɔ ntɔf yosu? Məway su kɔ ntɔf yosu kəsəkpe ka yeri. Tɛm tatɔkɔ sɛyɔnɛ acar a Firawona, sɛna kɔ ntɔf yosu. Məsɔŋ su defet sɛbɛc ta sɛdefi, ntɔf yosu yedefɛntərə gɛbɛlməs.»

²⁰ Kɔ Isifu ɛwayɛ Firawona ntɔf ya Misira fɛp, aka Misira fɛp ŋanacaməs ntɔf yaŋan, bawo dor dɛnabɛkər ŋa. Kɔ atɔf ŋɔyɔnɛ oŋ ŋa Firawona. ²¹ Kɔ Firawona ɛlɛk afum aŋɛ ŋanayi dɛcɛlɛŋcɛr ca Misira mɔ, k'ɛŋkɛrɛ ŋa sɛdare sɛpɔŋ. ²² Mba Isifu ɛnaway fɛ ntɔf ya Sali Almamyɛ, bawo Firawona ɛnamɔnɛ kəway ka ntɔf yaŋan. Sali Almamyɛ ŋayi kəkɛkəs ka Firawona disrɛ, ti tɔ Sali Almamyɛ ŋanatɔcaməsɛ ntɔf yaŋan.

²³ Kɔ Isifu oloku afum a Misira: «Iway nu mɔkɔ kɔ ntɔf yonu, nəyɔnɛ mɔkɔ aka Firawona. Defet dɛndɛ: Nɛntam kɛbɔf dɛntɔf. ²⁴ Kɔ nɛndɛtɛl-ɛ, nəsɔŋ pɔbɔc pin pa kɛtɛl konu kɔ nəyer ki kɛcamɛt-ɛ Firawona. Nəna nəlɛk yɔbɔc mɔŋkɛlɛ nyɛ, yɛndeyɔnɛ nu yeri ya dɛkɛr kɔ awut, yɔyɔnɛ nu sɔ defet da teren tɔcɔŋc.» ²⁵ Kɔ ŋaloku Firawona: «Mɛlukuɛ su kəyi doru! Səsɔtɔ kəŋaŋnɛnɛ ka wɛbɛ kosu, sɛndeyɔnɛ wɛcar ka Firawona.» ²⁶ Kɔ Isifu ɛŋcɛmbər ti kɔ tɔyɔnɛ mɔkɔ tɔyɔ ta Misira: Pɔbɔc pa kɛcamɛt fɛp pa Firawona pɔ. Mɛnɛ ntɔf ya Sali Almamyɛ gɛbɛcɛrɛm yɔtɔyɔnɛ ya Firawona.

Mɛfɔŋ ma Yakuba mɛlɔpəs

²⁷ Kɔ Yakuba ɛndɛ atɔf ŋa Misira, atɔf ŋa Kosɛŋ. Kɔ pɛyɔnɛ di ndaraŋan k'ɔyɔnɛ kas ka afum alarɛm. ²⁸ Kɔ Yakuba ɛyi doru meren wɛcɔ kɔ camɛt-mɛrɛŋ atɔf ŋa Misira. Kəwon ka Yakuba doru fɛp kɛnasɔtɔ meren 147. ²⁹ Mataka ma Yakuba kɛlɔtəs kɛlip,

k'ewe wan kən Isifu k'oloku kə: «Kə məfanj kəmar im-ε, məboc kəca kam alənk ηem tantəf, məlek' em layidi pəsoku disrε ndε mändetəmpər' em mə: İletsən' am ta məwup im Misira! ³⁰ K' indefəntərə kə papa kem aηa-ε, məwuren' em Misira. Məko məwup im nde kufu kəηan kəyi mə.» Kə Isifu oloku kə: «İndeyə təkə məlok' im mə.» ³¹ Kə Yakuba oloku: «Mədərəm' em ti.» Kə Isifu endərəmə kə ti. Kə Yakuba ontontnε nde kəfəηç kən dəromp.

48

Yakuba kətolanε kən awut arkun a Isifu

¹ Nte mes maməkə məηçepər mə, k'anjə paloku Isifu a Papa kən entamnε fε. Kə Isifu eləkene awut ən mərəη Manase kə Əfrayim. ² K'asəηε ti Yakuba kəcərə, k'aloku kə: «Wan kam Isifu eyi kəder nno məyi mə.» Kə Yakuba olonka fənəntər fən k'eyεfε, k'endε kəfəηç kən kəronj. ³ Kə Yakuba oloku Isifu: «Kanu Kəpəη nke kəntam mes fəp ma doru mə kənawurər im dare da Lus nde atəf ηa Kanahan kə kəsəη im temer kədepoc' em pətət. ⁴ Kə kəlok' im: «İndesəη əm dokombəra, indesəη' am kəla, indesəη' am kəyənε wətem ka afum alarəm. İndesəη atəf ηaηε afum am kə məηçepər-ε, atəf ηaηε ηendeyənε ηaηan doru o doru.» ⁵ «Ndekəl oη, awut mərəη aηε məηkom atəf ηa Misira a k'indeder nno məyi mə, ηandeyənε akemi. Əfrayim kə Manase ηayənε akemi, pəmə təkə iyə Ruben kə Siməη mə. ⁶ Mba awut aηε mändekom oη aηε mərəη tadarəη mə, akam ηandeyi akakə, awəηç aηa ηə ηandesətər kε. ⁷ Kəder kem Padaη, kə Rasel efir im dəpə

da Kanahan, ta pəmbəle su kəberə Efrata-ε. Difo inawup kə katina dəndo dəpə da Efrata, nde pəyənə Betləhem mə.» ⁸ Kə Yakuba əməməən awut a Isifu k'eyif: «Are ηə akanε-ε?» ⁹ Kə Isifu oloku papa kən: «Awut em ηə, aηε Kanu kəsəη im nnə mə.» Kə Yakuba oloku: «İletsən' am məyə ηa ηacəηne nnə itolanε ηa.» ¹⁰ Detem dənələləs Yakuba fər. Əηc-tam fε sə kənəηk. Kə Isifu əηcəη awut ən nde Yakuba eyi mə, kə Yakuba oηcup ηa, k'emakərne ηa. ¹¹ Kə Yakuba oloku Isifu: «Inacəm-cəmənε fε sə kədenəηk əm. Mba Kanu kəsəη' em k'inəηk əm haη awut am!» ¹² Kə Isifu elin awut kas dələηk, k'əηcəp kəro dəntəf. ¹³ Kə Isifu osumpər mərəη maηan fəp waca, pəsumpərə Efrayim kəca kətət mba pəyi kəca kəmeriya ka Yakuba, k'osumpərə Manase kəca kəmeriya mba pəyi Yakuba kəca kətət, k'əηcəηne ηa sə nde wətem kəηan eyi mə. ¹⁴ Kə Yakuba əntəηc kəca kən kətət, k'endenη ki Efrayim dərəmp nwe ənafetε mə, k'endenəηr Manase kəca kən kəmeriya dərəmp. Ənacərə bel-bel təkə əηcyə waca wən mə, ali nte Manase ənayənε wan wəcəkə-cəkə mə. ¹⁵ Motolanε mme mə Yakuba ənatolanε Isifu:

«Kanu Kəpəη nke kənəηk papa kem aηa Abraham kə
Isiyaka tecepərəne taηan mə,

Kanu Kəpəη nke kəηkəkəs im kəyεfε nte iyi doru
haη məkə mə,

¹⁶ Mələkε mme mēηcyac im pələc mə, məsəηε awut
aηε!

Pawe ηa tewe tem

kə mewe ma papa kem aηa, Abraham kə Isiyaka.

Kanu kəsəηε ηa kəkom pəlarəm nde atəf ηaηəkə
dacə.»

17 Nte Isifu enənk kas pəc-deŋər Efrayim kəca kən kətət mə, kə təntəbət kə. Kə Isifu osumpər kəca ka kas, k'əŋcəŋ ntende domp da Manase ta pədeŋər ki Efrayim. 18 Kə Isifu oloku papa kən: «Ta məyə tantε, fətə Manase εbək. Nkən ə pəmar mədeŋər kəca kam kətət.» 19 Kə papa kən εfati, k'oloku: «Iŋcərə ti, wan kem. Iŋcərə ti! Nkən sə endeyəne wətem ka afum alarəm, endebək. Mba wəŋc Təŋə endebək kə, awut ən ŋandelas təf fəp.» 20 Kə Yakuba ontolanε ŋa dəsək dadəkə, k'oloku: «Mən' endesəŋε Yakuba pəc-tolanε a pəc-kulε fə: «Kanu kəsəŋ' am kəyi pəmə Efrayim, pəmə Manase!» Tatəkə tə Yakuba εnacəmbər Efrayim Manase kirin. 21 Kə Yakuba oloku Isifu: «Kəfi k'inder! Mba Kanu kəndesolε nu. Kəndelukse nu atəf ŋa atem anu. 22 Imberən' am pəkə awəŋc əm aŋa ŋantədəsətə mə*, ip' əyənε mpε inabaŋərə aka Amər dakma dem kə ambəŋcəran ŋem mə.»

49

Kətolanε ka Yakuba awut ən wəco kə mərəŋ

1 Kə Yakuba ewe awut ən, k'oloku:
«Nələnkanε iloku nu təkə tendeder nu kirin mə.
2 Nələnkanε, nəcəŋkəl im Awut a Yakuba!
Nəcəŋkəl Yisrayel* papa konu!
3 Ruben, mənə coco cem,
mənə nwε inakom
təm nte inayə fənəntər mə:
Məŋcəpər awəŋc əm aŋa
tokom, kə fənəntər.

* 48:22 Paka papəkə pəyənε dare da Səkem.
32:29; 35:10

* 49:2 Məməmən

4 Məyənk pəmō domun nde deŋyekse dəkəŋbōkō
mō,
mba məfōdesəyōne wəkiriŋ,
Bawo mənapeɛe dəkəfəntəre da papa kam,
Mənayikyikəs kəfəŋc kem kəpeɛe ka ki, kō wəran
kem wəkin.

5 Simōŋ kō Lewy dəweŋca dō ŋayō:

Ŋa ŋantəŋne, ŋasek kəkō-yō pələc.

6 Ta amera ŋem ŋosol kəmeŋkəs kəŋan pələc,

Ta məcəm-cəmne mem metəŋne nde ŋantəŋne
kəbəpeɛe mō.

Bawo metele maŋan disre, ŋandif fum.

Kəcuca kəŋan disre, kō ŋaŋcopu-copu mura bənta.

7 Intolane metele maŋan pələc, bawo məmbək
pələsər.

Intolane pələc deyeŋki bəkəc daŋan, bawo dəfəyōne
nōnōfər.

Indeyerəs ŋa atəf ŋa Yakuba,

Indesaməsər ŋa atəf ŋa Yisrayel.

8 Yuda, mənā, awəŋc əm aŋa ŋandeyekyekəs əm.

Məndesumpər aterene am cərəbō.

Kō awəŋc əm aŋa ŋandecəp am səbomp fər yam
kiriŋ.

9 Yuda, kusunuŋku kəwut kō məyōne.

Dəkəwatəri-watəri wəsem wam məyefe, wan kem!

Nkən oŋnut wəcək, pəfəntəre pəmō kusunuŋku.

Pəmō kusunuŋku kəran: An' entam ki kəyektı ta
kəfaŋ-ε?

10 Kəgbo ka dəbe kəfōde kəc-bōle Yuda,

kəgbo ka dəbe kəndeyi yuruya yōn dəwaca,

han̄ tɛm nte waka kagbo kan̄kɔ yati endeder ma,
waka afum fɔp ɲandeyi dantɔf ma.

11 Nkɔn (Yuda) ende pɛc-kot sɔfale sɔn dɔwiɲ,
pɛkot wan ka si nde kɛtɔk ka wiɲ,
Ende pɛc-yak yamos yɔn dɛmember,
kɔ bɛrumus bɔn, dɛmɛɲcɔɲcɔ ma rɛsɛɲ.

12 Member mendesɔɲɛ kɔ fɔr kɔyimbarɛ,
Mɛsɛ ma wana mendefertɛr ɛm sek.

13 Kɔ mɛna Sabulon, kɛba kɛsɛk mɛndendɛ,
nde cibil cɛndeyɔ kɛtɛnta ma.

Cɛlɛɲcɛr ca atɔf ɲaɲɔkɔ cɛndewɛkɛl han̄ Sidon̄.

14 Isakar, mɛna sɔfale sɔpɔɲ sɔ mɔyɔnɛ,
nɛsɛ sɛɲfɛntɛrɛ gbɔrɛ mɛrɛɲ dacɔ ma.

15 Pɛnɛɲk fɔ kɛfo kan̄kɔ eyi kɛɲesɛm ma kɛntesɛ,
k'atɔf ɲɔmbɔt.

Pɛtirmi kumunt padɛndɛsɛr kɔ pɛsarɛ,
Yɛbɛc ya dacar y' endeyi.

16 Dan, endeyɔnɛ afum ɔn wɛbɛ.

Pɛmɔ kusun̄ka kɛlɔma cusun̄ka cɛlɔpɛs ca Yisrayel
cɛkɔ.

17 Dan, endeyi pɛmɔ abok nɲɛ ɲeyi dɔpɔ ma,
aɲkisin nɲɛ ɲeyi dɔpɔ kɛsɛk ma.

Abok nɲɛ ɲɛɲaɲ bɛnta ya afɛlɛs,
a tɔsɔɲɛ wɔyɛksɛnɛ ka ɲi kɛtɛmpɛnɛ ma.

18 In̄gbɛkɛr ɛm amera Kanu Kɛpɔɲ, a mɛndeyac im!

19 Kadu, kɛnay[†] kɛndɛpɔɲɲɛ kɔ
pɔyɛfɛ pɛcɛmɛ ɲa darɛɲ kɛbɛlɛs.

20 Ndena Aser, yeri yobon̄u yendela di.

[†] 49:19 kɛnare

Antəf ɲam ɲende ɲəc-səɲ yeri nyε pəmar yəyənε yeri
y' abε mə.

²¹ Naftali, were w' əyənε nwε weyi kiyi ka wi, ta tes
o tes tonkotərnε wi mə.
Ende pəc-koməs awut atət‡.

²² Isifu, popoɲ pa kətək kəkom pəyənε,
Popoɲ pa kətək kəkom nke kəcəmə kəɲgbəkə kəsək
mə,
wara waki wetilsərnε damba.

²³ Nandəkətər kə, kə ɲampən.

Apənε mbəɲcəran ɲanayənε ayεfərənε am.

²⁴ Mba ambəɲcəran ɲən ɲende ɲətəɲnənε kə nkən
sərka.

Anacəɲəs waca wən

kətəm ka Kanu ka fənəntər ka Yakuba dəntəf.

Ƴənε wəkək kə togbu pa aka Yisrayel§.

²⁵ Tewe ta Kanu ka papa kam, nke kəyənε wəmar
kam mə,

tewe ta Kanu nke kəntam mes fəp ma doru mə, nke
kəndepoc' am mə:

Kəpocε pətət nke kəndeyεfε dareɲc mə,

kəpocε pətət nke kəɲyεfε dəntəf mə,

kəpocε pətət ka awut alarəm kə yəcəl yelarəm.

²⁶ Kətolanε nke papa kam ontolan' am mə,

kəɲcepər kətolanε pətət ka aɲe ɲaɲkom im mə,

haɲ dəkələpsər da mərə ma doru o doru.

Kətolanε pətət kaɲkə kəyi Isifu dəromp,

dəndo domp dacə da Isifu

nwε əyənε wəbε ka awεɲc aɲa mə!

‡ 49:21 pəc-loku moloku mətət

§ 49:24 H. = «tasar pa aka

Yisrayel»

27 Benyamin, kalma k'əyənə nke kəŋwatəri-watəri mə.

Bət-bət kəwatəri-watəri wəsəm wa ki, dəfəy, pəyerəs yəsətə ya ki.»

28 Awut akanə nəyənə cusunka wəco kə mərəŋ ca Yisrayel. Moloku mamə mə kas kəŋan ənaloku nə, nte oŋctolanə nə mə. Yakuba ənətolanə nə nwe o nwe kə kətolanə kən taciŋa.

Defi da Yakuba

29 Nte Yakuba elip kətolanə awut ən mə, k'osom nə: «Intas kəbəp atem em aŋə nəfi mə. Nəwup im kə papa kem aŋa, nde kufu kəŋkə kəyi nde dalə da Həfəron wəHewy mə, 30 nde kufu nke kəyi dalə da Makpela, Mamre kəsək, nde atəf nə Kanahan. Dalə dadəkə də Abraham ənəway nnə Həfəron eyi mə, pəyənə di dəkəwupənə da afum ən. 31 Difə anawup Abraham kə wəran kən Sara, difə anawup Isiyaka kə wəran kən Rebeka, difə inawup sə Leya wəran kem. 32 Dalə kə kufu nke kəyi di mə, Abraham ənəway di aHewy dəwaca.» 33 Nte Yakuba elip kəsom awut ən mə, k'əfəntərə dəkəfəŋc. K'ənŋbin kifir k'ənəŋkələne atem ən aŋə nənafi mə.

50

Kəbal ka Yakuba

1 Kə Isifu entempənə papa kən kəron, k'ombok kə kəron, k'oŋcup kə. 2 Kə Isifu osom acar ən akə nənəyənə atən cəl mə, a nəsop kas acəl nəŋə nəsəŋə ta wəfi ente katəna mə. Kə atən cəl nəsop Yakuba acəl nəŋəkə. 3 Kə təŋkə mata 40. Təm tatəkə mataka maməkə m' aŋc-sop afi acəl nə kətəte nəŋəkə, kə aMisira nəmbok kə mata 70.

⁴ Nte mataka ma kəbal kən mençepər mə, kə Isifu oloku afum akə ɲanayi nde sanja sa Firawona mə, k'oloku ɲa: «K'intam kəsətər nu layidi-ε, nəloku nte Firawona iletsenε nu: ⁵ Papa kem εnasəɲ' em kəderəm, pəc-loku: «Kəfi k'inder! Məkə məwup im nde kufu kəɲkə ɲɲkay nde atəf ɲa Kanahan mə.» Difə ifan kəpε ikə wup papa kem. K'ilip-ε, inder.» ⁶ Kə Firawona oloku kə: «Məpε məkəwup papa kam pəmə təkə əsəɲ' am kəderəm mə.» ⁷ Kə Isifu empe kəkə-wup papa kən. Kə ɲampe kə abeki aka sanja sa Firawona fəp kəbəp abeki a atəf ɲa Misira. ⁸ Kə afum a Isifu fəp, kələk awenç anja kəbəp ka afum a papa kən, mənε awut, yəcəl yaɲan yəpəɲ kə yefet ɲ' anasak atəf ɲa Kosəɲ. ⁹ Isifu kə cibil ca dəntəf k'ayeksənε fələs ɲampe kə nkən, kə təsəɲε akə a Kanahan kəla. ¹⁰ ɲandebəp pəferere pa Atad, ɲɲε ɲeyi Yurdən takəron mə, kə ɲawup Yakuba dəndo kəyekyekəs disrε. Kə Isifu ombok kas mata camət-mərəɲ. ¹¹ Kə andε a atəf ɲaɲəkə, aka Kanahan, ɲayi kəbal ka Yakuba dəndo pəferere pa Atad. Kə ɲaloku: «Defi dəpəɲ də dandε aMisira daco!» Ti t' asəɲε tofo tatəkə tewe ta «Abel Misira» nde Yurdən takəron. ¹² Kə awut a Yakuba ɲayə təkə papa kəɲan εnaloku ɲa mə. ¹³ Kə awut ən ɲaɲkekəre kə atəf ɲa Kanahan. Kə ɲawup kə nde kufu ka dalε da Makpela, dalε ndε Abraham εnaway Hεfəron wəHiti dəwaca mə, pəyə di dəkəwupenε da afum ən, nde Mamre kəsək. ¹⁴ Nte Isifu elip kəwup papa kən mə, k'oluksərne Misira kə awenç anja kə akə ɲanacəmbər kə, kəkə-wup papa kən mə.

Mes maməkə mə mencepər nte defi da Yakuba delip mə

15 Nte awenɔc a Isifu njanɔŋk fɔ papa kɔŋan efi mɔ, kɔ ŋaloku: «Kɔ Isifu enɔkafɔle pɔyɔne wɔterene kosu, kɔluxe ka ayek ŋa pɔlec mpe sɔnayɔ kɔ mɔ!»

16 Kɔ ŋasom a paloku Isifu: «Papa kam enasom nte a pɔc-fi: 17 Nte tɔ nɔŋkɔ-loku Isifu: Oh! Iletsɛn' am mɔŋaŋne awenɔc ɔm aŋa pɔlec kɔ kiciya kɔŋan, bawo ŋanayɔ ɔm pɔlec! Iletsɛn' am mɔŋaŋne oŋ kiciya ka acar a Kanu ka papa kam!» Kɔ Isifu ombok nte analoku kɔ moloku mamɔkɔ mɔ. 18 Kɔ awenɔc aŋa ŋander ŋa sɔrka ŋatempene Isifu dɔntɔf kɔ ŋaloku: «Sɔn' ɔfɔ akanɔ acar am.» 19 Kɔ Isifu oloku ŋa: «Ta nɔnesɛ. Cepɔ Kanu k'iyɔne? 20 Nɔnasek' em kɔyɔ ka pɔlec. Mba Kanu kɔnakafɔli ti pɔtɔt, kɔlompse ka nte teyi mɔkɔ mɔ, kɔ kɔyac ka defi da afum alarɔm. 21 Ndekɔl oŋ, ta nɔnesɛ! Indetame nu mɛfaŋ monu fɔp kɔ ma awut anu.» Kɔ Isifu ontore tore ŋa bɔkɔc, k'olok' lokɔre ŋa dim d' antɔf.

22 Kɔ Isifu ende Misira nkɔn kɔ afum ɔn. K'eyi doru meren 110. 23 Kɔ Isifu enɔŋk awut a Efrayim haŋ detemp maas. Kɔ Makir, wan ka Manase, oŋkom awut ɔn lɔŋk ya Isifu kɔroŋ. 24 Kɔ Isifu oloku awenɔc aŋa: «Kɔfi k'inder. Mba Kanu kɔndemar nu ilan ti. Kanu kɔndepene nu nde atɔf ŋɔkɔ kɔnaleke Abraham, Isiyaka kɔ Yakuba layidi kɔsɔŋ ŋa mɔ.» 25 Kɔ Isifu ɔsɔŋe awut a Yakuba kɔderɔm, pɔc-loku: «Kanu kɔndemar nu ilan ti. Nɔde nɔpene bent yem, nɔbɔlene yi nnɔ.» 26 Kɔ Isifu efi pɔsɔtɔ meren 110. K'asop kɔ acɔl nɔŋe ŋɔŋsɔŋe wɔfi kɔtɔte katɔna mɔ. Kɔ ŋamber kɔ kaŋkɔra ka tasar pɛpat dɔndo atɔf ŋa Misira.

Kitabu ka Kanu
Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language
of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Baga
Sitemu de Guinée

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Baga Sitemu

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

e5320012-5c6f-534d-9205-97d787f9a95c